

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Pris 1 kr. 50 öre.

Campbell's

Tomat-Soppa

framställes av de mest utsökta tomater - från fabriksens egna odlingar - befriade från skal, kärnor och kärnhus, så att endast de ädlaste delarna återstår. Med smör och kryddor beredes så Campbell's Tomat-Soppa efter fabriksens exklusiva recept och resultatet blir en tomat-soppa, så närande och läcker, att dess make aldrig serverats vid ett middagsbord. Campbell's Soppor finnas hos Eder handlande i 8 olika sorter.

Generalagenter:
A. B. Hugo Österberg
Stockholm

Ni måste smaka Campbell's Soppor -
färdiga att genast serveras

Varje Husmor

vet att **Cloettas Guldcacao** och choklad
äro de bästa. Cloettas lilla receptbok ger
många små anvisningar hur Guldcacao och
choklad kunna användas. Första upplagan
av receptboken rönt mycket stor efterfrågan
och inom kort utkommer den nya tillökade
upplagan. Boken sändes Eder gratis.

Skriv efter receptboken
i dag under adress:
Aktiebolaget Cloetta
Ljungsbro
och återopa
Tidnings julnummer.

Tag det rätta
Tag **Cloetta**

IDUNS JULNUMMER

1922

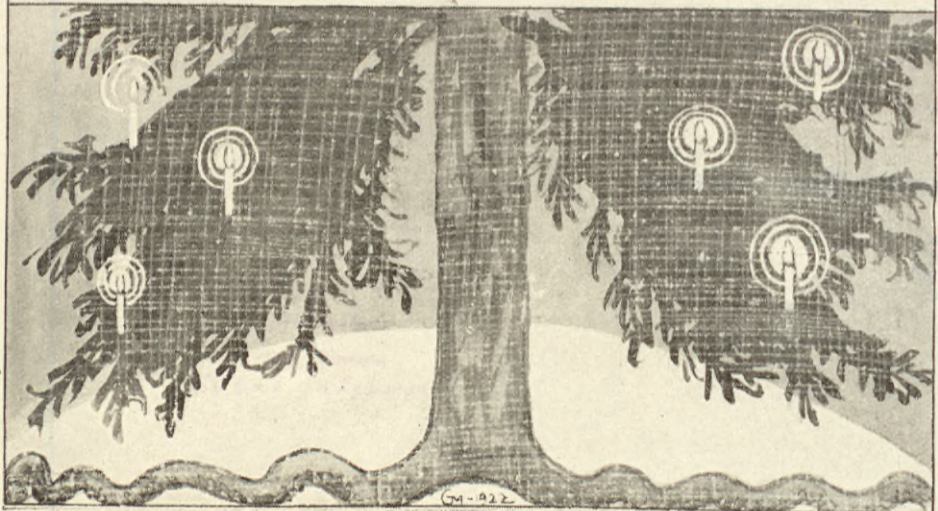
I N N E H Å L L :

Helgafton. Poem av *Albert Henning*. Illustrerat av *G. Magnusson*. — Sagolandet. Skiss av *K. G. Ossiannilsson*. Illustrerad av *Karl Gullberg*. — Mannen som ville bli avrättad. Ett sällsamt reseäventyr av *Anders Eje*. Illustrerat av *Carl Berglöw*. — Madonnas skugga. Skiss av *Erik Juel*. Illustrerad av *Lisbet Juel*. — Michelangelo. Poem av *Teresia Eurén*. — Prinsessan Maries andra liv. Skiss av *Waldemar Swahn*. Illustrerad av *Edward Berggren*. — Från en blivande utställningsstad. Ett Göteborgskåseri av *Ester Dalström*. Illustrerat med fotografier av *K. A. Utgård*. — Ett glas vatten. Skiss av *Ellen Lundberg-Nyblom*. Illustrerad av *G. Magnusson*. — Två minnesblad. Poem av *Gustaf Ullman*. — Den svåra dagen. Skiss av *Richard Vallner*. Illustrerad av *J. Svanlund*. — En novellett i strofer. Av *Ernst Högman*. Illustrerad av *Einar von Strokirch*. — En höglitterär minnesbok. Av *Fredrik Vetterlund*. Illustrerad av *Edw. Berggren*.

REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN

STOCKHOLM 1922
IDUNS REDAKTION

Helgaston.

Flur stilla juldagskvälln förflyter,
bestrålad utav helgens ljus.
Ett ord ej denna tystnad bryter,
och tyst är själva stadens brus.

I altarstilla ljusens strimma
reolens gyllne rader glimma.

För världens vind i lä,
i kvällens ro han lycklig dröjer
med boken i sitt knä —
och när sin blick från bladen upp han höjer,
i spegelns glas, som bilden återger
av nästa rum, en helgfylld syn han ser:

Han ser sin mor,
där tyst hon sitter lutad över bordet
och läser, åldrigt blid,
i helgdagskvällens frid,
det helga ordet.

Han skådar tyst, han ser, hur tiden
har härjat hennes kära drag.
O mor, tung blev dig höstens dag.
Snart nog är även den förliden.

Och plötsligt ångsten bär
hans själ från stund som är.
O säg, är den ej redan
ett ljvt "för länge sedan",
en vacker dröm, som var,
och nu ej mer är kvar?

Äck, denna stund jag vet
din vackra hemlighet,
o tid, som drömligt fjärran jag vill tycka.
Den hette: Lycka.

Men nej, än är du ju,
och än i detta nu
är lyckan min, fast ej min hand förmår
att hålla fången stunden som förgår.

Jag kan den blott betrakta,
och medan ljusen sakta
i staken brinna ner,
den blir mig, mer och mer,
— för skön att verklig vara —
en minnets drömsyn bara,
av guldjus överstrålad,
en blid, oändligt huld,
med Rembrandts pensel målad
i spegelns ram av guld.

Albert Henning.

Illustratör: G. Magnusson.

Omslagsbilden originalträsnitt av John Dunge.

SAGOLANDET

AV

K. G. OSSIANNILSSON

— NU ÄR DET SNART JULAFTON, mamma!

— Ja, lilla Elsa.

— Får jag många julklappar?

— Javisst, lilla Elsa.

— Får jag hönan, som kan värpa guldägg?

— Hönan, som — vad för slag?

— Som kan värpa guldägg — vet mamma väl?

— Elsa skall inte prata nonsens!

— Vad är nonsens för något, mamma? Är det guldägg?

— Prat! Det finns inga guldägg — om inte möjligen hos juvelerarna. Och Elsa, som har allt, vad hon behöver, och får nästan allt, vad hon vill, skall inte tala så mycket om guld. Det göra tillräckligt många ändå, och det är synd om dem, som äro tvungna att göra det.

En tystnad inträdde, varunder både lilla Elsa, sju år gammal, och fru Tärner, tjugusju, begrundade innebörden av det sagda.

Ett ord betyder jämnt så mycket, som vi kunna lägga in i det, och det är ovisst, vem som lägger in mest i orden: den som erfarit allt, eller den som erfarit ingenting.

Fru Tärner råkade kasta en blick på ett brokigt pappersblad, som låg på golvet. Hon förstod, att vad hon kallat nonsens, hade sitt ursprung i sjuåringens lektyr. Och sedan hon halvt ångrat sin tillrättavisning, glömde hon det lilla ordskiftet och hängav sig åt de tankar, som egentligen sysselsatt henne även därunder.

Med ens spratt hon upp vid att åter höra den lillas röst, ehuru orden, i hennes upptagna tillstånd, gingo hennes öra och fattning förbi.

— Förlåt, lilla Elsa, sade hon vänligt, — jag hörde inte! Vilde Elsa något?

— Om jag inte får be om guldägg, sade flickungen, — kan jag inte i stället få be om en liten bror?

Modern rodnade djupt, och den gråa blicken grumlades för en sekund. Men ögonen hittade på nytt det brokiga pap-

persbladet, och läpparna krökte sig i ett leende.

— En bror, sade hon, — det skulle Elsa bett pappa om, medan han var hemma. Nu är han hos Gud och har inte tid med våra julklappar.

Elsa reste sig tankfull från pallen, där hon suttit.

— Jag var så liten, sade hon, när pappa for bort, och jag hade inte förstånd på den tiden att be om en bror. Men kan inte Gud skicka mig både en ny pappa och en liten bror?

— Så får Elsa inte säga, svarade modern strängt, — det är lika opassande — eller ännu mer opassande än att be om guldägg.

Elsa kom sakta fram till sin mor.

— Förlåt mig, mamma, sade hon, — men om mamma visste, hur tråkigt det är att vara ensam! Tänk själv efter, mamma: tänk, om mamma inte hade mig!

Fru Tärner studsade vid sista satsen, som liksom avbröt en tankegång och gav replik på en fråga, hon ställt till sig själv.

Just detta: att inte ha lilla Elsa omkring sig var den tanke, som hittills hindrat modern att skicka dottern i skola, där hon genast skulle fått kamrater, ersättning för både bröder och systrar.

— Det är själviskt av mig, tänkte fru Tärner, — jag har inte rätt att behålla henne för mitt nöje.

Högt sade hon:

— Men har inte också Elsa sin mamma?

— Joo, svarade Elsa, — när inte mamma är ute — eller nere på kontoret — eller så där borta — som nyss —. Säg, mamma, var mamma då borta i Sagolandet?

Fru Tärner fann, att den lilla uppnått den ålder, då man börjar ställa besvärliga frågor. Det blev kanske från alla synpunkter bäst att snart skicka flickan i skola. Fast de frågor, man där lärde ställa, knappast komme att låta mindre näsvisa.

Moderns tveksamma eller eftertänksamma tystnad fick Elsa att förmoda, att hennes sista fråga inte heller varit fullt lämplig. Det blev snart allt svårare att

fråga till lags. Lilla Elsa begrep sig mindre och mindre på sin kära mamma.

— Tror mamma inte heller på Sagolandet, undrade hon ängsligt och lyssnade med återhållen andedräkt efter svaret.

Fru Tärner svarade ej. Hon snuddade den lilla med en förströdd blick och gick bort till skrivbordet, där hon satte sig att bläddra i telefonkatalogen. Hon tänkte allvarligt på att ringa upp någon lämplig skola, och att hon inte genast fick upp numret, berodde helt enkelt på, att hon överlade om den lämpligaste. Just som hon bestämt sig eller trodde, att hon bestämt sig, gled tanken på avvägar, och hon överraskade sig med att sitta och stirra på ett av sina egna telefonnummer. Fattas bara, att hon ringt upp kontorschefen utan ärende och kanske svarats av någon av maskinskriverskorna!

Så litet behövs det för att kullkasta ett beslut och få oss att fatta ett helt annat. Fru Tärner övergav, åtminstone för närvarande, idén att sätta Elsa i skola. Det var dessutom jul nu eller blev snart, och vid den tidpunkten brukas det visst inte att sätta små flickor på skolbänken. Fru Tärner skakade ofrivilligt på huvudet åt sitt tillstånd. Det var sannerligen nödvändigt att fatta ett beslut. Och fru Tärner hade beslutit sig.

— Elsa lilla, sade hon, — vi resa till Sagolandet i jul.

Elsa jublade upp, oartikulerat, med skälvande röst och skälvande läppar.

— Ack, mamma, utbrast hon och omfattade moderns knän. — Då kommer det en vacker blomstervagn och hämtar oss, försäkrade den lilla, — en vagn, förspänd med ett helt moln av fjärilar.

— Vi åka på tåg, sade fru Tärner hart när i kontorston.

— På tåg, usch, svarade Elsa överraskad och besviken. — Ett tåg drages inte av fjärilar, bara av svarta och sotiga flugor. Och så stånkar det så förskräckligt, som om vi vore så fasligt tunga. Och så sitter det herrar och läser sagor i stora familjjournaler utan bilder, och om man frågar det allra minsta, se de så onda ut, som om de vore trollkarlar allesammans. Och så kommer det en stygg far-

bror i glasögon och gör illa de granna lapparna, som mamma själv köpt. Och då börjar jag gråta.

— Elsa skall inte gråta, utan vara förständig, sade modern, — det snälla tåget åker långt bort med oss, och vi komma till en stor sjö, och över sjön —

— Över sjön simmar en vit svan bort med oss, ifyllde Elsa ivrigt.

— En ångbåt för oss över sjön, min flicka, sade mamman, — och sedan komma vi till stora, vackra städer —

— Där kungen bor, som har en prinsessa, som ingen kan locka att skratta, inföll Elsa genast, — men så kommer prinsen, som fått skrattpulvret av en god fé.

Elsas mamma kände, att det var på hög tid, att både mor och dotter fingo annat sällskap än varandra. Varje jollrande litet ord skar modern i öronen.

— Staden, dit vi resa, sade hon, — heter Paris, och där bor det ingen kung — har inte bott någon på många år.

— Stackars Paris, sade lilla Elsa med uppriktig medkänsla. — Men då är det ju inte Sagolandet, eller också har en stygg trollkarl —?

— Nej, Elsa, svarade modern litet snävt, — men det bor i stället en strålande fé i Paris — i ett slott av rosor, som svävar på ett moln av fjärilar.

Sjuåringen klappade i händerna och tog sig en svängom med sig själv, medan hennes mor övervägde, om det var rätt att prata sådan gallimatias med barn.

Men det är så dags att tänka, sedan man redan talat. Flickan syntes alldeles yr av glädje, och huvudparten av glädjen tycktes bestå däri, att hon fått för sig, att mamma, när allt kom omkring, ändå trodde på Sagolandet.

Det låg någonting motbjudande för fru Tärner i denna oskyldiga villfarelse. Inte ens en sjuåring fick tro henne om romaneska griller. Hon behärskade dock, vad hon kallade sin retlighet. Men hon erfor en nervös iver att få resplanen ordnad och bestämd.

Första nödvändiga mått och steg var ett besök på kontoret. Herr Arkander fanns där naturligtvis nu, och att personen var fulltalig, skadade inte. Men fru Tärner ville i alla fall inte komma ensam.

”Kom nu och håll en liten tand för sin lilla tunga!”

— Elsa skall få följa mamma ett slag ner på kontoret, sade hon.

— Och prata med farbror Olle — o då! Den lilla var då inte bortskämd. Hon gladdes åt ringaste småsak.

— Elsa skall vara tyst och höra på, när stort folk talar, varnade modern. — Om Elsa inte kan låta bli att blanda sig i talet, är det bäst, Elsa stannar häruppe. Jag skall säga åt Ellen att leka med Elsa, medan jag är borta.

— Isch nej, Ellen tror inte på sagor, hon tror bara på skvaller!

— Då skall Elsa inte låta Ellen lära sig sådana ord som »isch» och »usch», för de låta inte vackert! Men det blir väl bäst, Elsa följer med. Kom nu, och håll en liten tand för sin lilla tunga!

Arkander fanns på kontoret. Fru Tärner hörde det, innan hon såg honom. Hon hörde ute i korridoren, hur han talade med fröken Åhgren — den granna, pigga brunetten — Arkander tyckte antagligen rentav, att flickan var vacker.

— Vad är där att tveka om, Asta lilla, undrade Arkanders ljusa, muntra tenor, — är man kär, så borde saken vara klar?

— Men det blir så litet att gifta sig på, invände den pigga brunetten, vars röst liksom smattrade, kallt, hånfullt, tyckte fru Tärner, där hon med alltmer dröjande steg närmade sig kontorsdörren.

— Då är Asta inte kär, sade Arkander, — den som är kär, frågar inte efter sådant.

— Det kan Arkander säga, svarade Asta, — som har råd att gifta sig, men inte gör det ändå.

Arkander harsklade sig. Till och med harsklingen lät som sång, tyckte fru Tärner.

— Skulle kanske Asta, sade han, — om det blev att välja mellan Bertil och mig, välja mig, bara därför att jag har bättre råd?

Den brunetta skrattade lågt, kokett, ansåg fru Tärner.

— Man kan inte så noga veta, log flickan gäckande, — Arkander har inte frågat mig.

— Var nu intedum, svarade tenoren, — Asta vet mycket väl, vem hon vill ha av oss båda. Och vad mig beträffar så är jag upptagen.

Fru Tärner förebrådde sig att ha lyssnat. Vad skulle Elsa få för tanke om sin mor? Nu tog hon beslutsamt

ut de få stegen, trampade kanske till och med onödigt hårt och öppnade. Hon höll Elsa i handen, när hon steg in, förargad över att ändå ej känna sig fullt obe-svärad.

Obesvärade föreföllo ej heller de nyss samtalande. Asta Åhgren hälsade förläget och fördjupade sig sedan i arbetet med en iver, som om det gällt ta igen de få försummade minuterna. Arkander reste sig i hela sin längd, han liknade i detta nu en lång, blond, otymplig skolgosse, överraskad av läraren med något fuffens. Det var synd om honom, tyckte fru Tärner, ty så rättvis var hon, att hon aldrig skulle tro Sebastian Arkander om att kunna begå ett fuffens. Men å andra sidan misshagade det henne, att han talade med kontorsflickorna om deras privatangelägenheter.

Någon fnittrade i det angränsande rummet. De hade kanske avlyssnat samtalet också därinne. Nu fnittrade de åt Sebastian Arkander. Vilket på sätt och vis var rätt åt honom.

— Nej, se lilla prinsessan, utbrast han, kanske för att komma ur sin besvärade stämning.

— Tyst, svarade Elsa allvarligt, — jag har en tand!

Men innan hon hunnit utveckla, vad hon menade, började hennes mamma med onödigt höjd och onödigt sträng röst.

— Vi tänka resa bort till jul, sade hon till sin kontorschef.

— Jaså, fru Tärner och lilla prinsessan, svarade han och syntes plötsligt bli djupt allvarlig.

— Kalla henne inte prinsessan, bad Arkanders härskarinna litet snävt.

— Jag har en liten tand, upplyste »prinsessan» ännu en gång.

— Vi tänka oss till Paris, sade den tjugosjuåriga firmachefen med ett tonfall, vars strävhet förvånade henne själv.

— Jaså, lilla Elsa skall till Paris, sade den blonde tenoren med ett hjälplöst försök att verka jovial.

— Ja, sade fru Tärner nästan ovänligt, — och nu ville vi — ville jag bara underrätta — så att herr Arkander vet, att han har det hela omhand och — och inte reser någonstans — åtminstone inte långt.

— Jag har ingenstans att resa, svarade han sorgset, tyckte Elsa, och det var mer, än hennes goda hjärta stod ut med.

— Stackars farbror Bastian, sade hon medlidamt.

— Elsa, varnade modern.

— Ack, ja, kom nu dottern ihåg sig, — jag har en liten tand, som skulle sitta för min tunga, sa mamma.

Kontorschefen fick ett opassande anfall av munterhet, och Elsas mamma måste, till sin förgärlighet, instämma. Följden blev, att samtalet förkortades. Fru Tärner och hennes dotter vandrade åter uppför trappan till bostadsvåningen.

De hade knappt hunnit inom dörren, innan springande steg hördes i trappan, och fru Tärner genast förstod, att det var kontorschefen.

Hon blev nästan ond. Vad kunde han nu vilja henne?

— Jag kom mig inte i hastigheten för med det därnere, sade han förklarande, där han stod mitt emot henne i skrivrummet — hon bad honom inte sitta —, — jag skulle nämnt det i anledning av bortresan. Jag har fått anbud att köpa Barkman & C:o.

— Vår värste konkurrent, sade hon försmädligt, — såå?

— Ja, jag tänkte på det bestämdaste tillråda köpet, sade han.

— Jag också, var så god, svarade hon, medan en plötslig, oersonlig vrede sjöd i hennes ådror.

— Säger fru Tärner det på allvar, gentog han, — i så fall får jag be om särskild fullmakt.

— Äh, det går nog utan särskild fullmakt, hånade hon.

— Det gör det väl kanske, medgav han, — jag kunde i värsta fall förskottera så länge. De begära inte hela summan medsamma. Tvärtom är det nog deras käraste önskan att få behålla så mycket som möjligt — och låta oss sköta det åt dem.

Han skrattade, men utan klang.

— Det gläder mig, att herr Arkander kan få det på så billiga villkor. När tänker herr Arkander sluta hos mig?

— Sluta hos —? Är fru Tärner missnöjd med mig?

— Herr Arkander har ju fått anbud från annat håll.

— Fru Tärner missförstår. Det är sant, att gamle Barkman vänt sig till mig och inte till firman, och det var kanske ett sista försök. Se, de ha i flere år lockat och tubbat och velat ha mig över till sig. Jag var ju ung, kantänka.

— Herr Arkander är blygsam, sade hon kallt.

— Men naturligtvis har jag tänkt på vår firma hela tiden, fortfor han alltmer förlägen, — och för säkerhets skull ger jag fru Tärner mitt ord på, att jag per-

sonligen under inga omständigheter reflekterar. Vill inte fru Tärner, så få de sälja åt andra än mig!

— Jag trodde, att firman Barkman var en prima affär.

— En guldhöna, inföll Arkander, — en höna, som bara värper guldägg.

— Guldhönan antog jag bara fanns i sagorna, sade den stränga, vackra frun sarkastiskt. — Herr Arkander tror kanske liksom Elsa på Sagolandet?

— Liksom Elsa, javisst, sade han utan betänkande med ett godmodigt litet skratt, — och vem gör inte det? Den som bara vill, kan ju se det omkring sig.

— Rika arvtagerskor, herr Arkander, sade hon stilla, — är det inte de verkliga guldhönorna i Sagolandet?

Han skrattade, men hon såg med tillfredsställelse, att det gömdes smärta i skrattet.

— Låt oss fråga lilla Elsa, rådde han, — vad säger lilla Elsa?

Elsa, som långsamt närmat sig med ett envist litet pekfinger mot sin mun, betraktade frågande sin mamma. Något i moderns uttryck gav den lilla mod att flytta fingret från läpparna.

— Man skall tro på Sagolandet, sade hon, — så får man se det!

— Men om man inte kan tro, Elsa, frågade modern med en underligt plågad röst, — om man vuxit ifrån sagan och kommit in i verkligheten?

— Man skall tro, så kommer man till Sagolandet! Mamma sa ju själv, att den vackra féen bodde i Paris — och då vet jag att gossen med guldhönan också kommer till Paris — och gossen med guldhönan — det är farbror Bastian, för han kom nyss med ett guldägg till mamma och —

— Elsa!

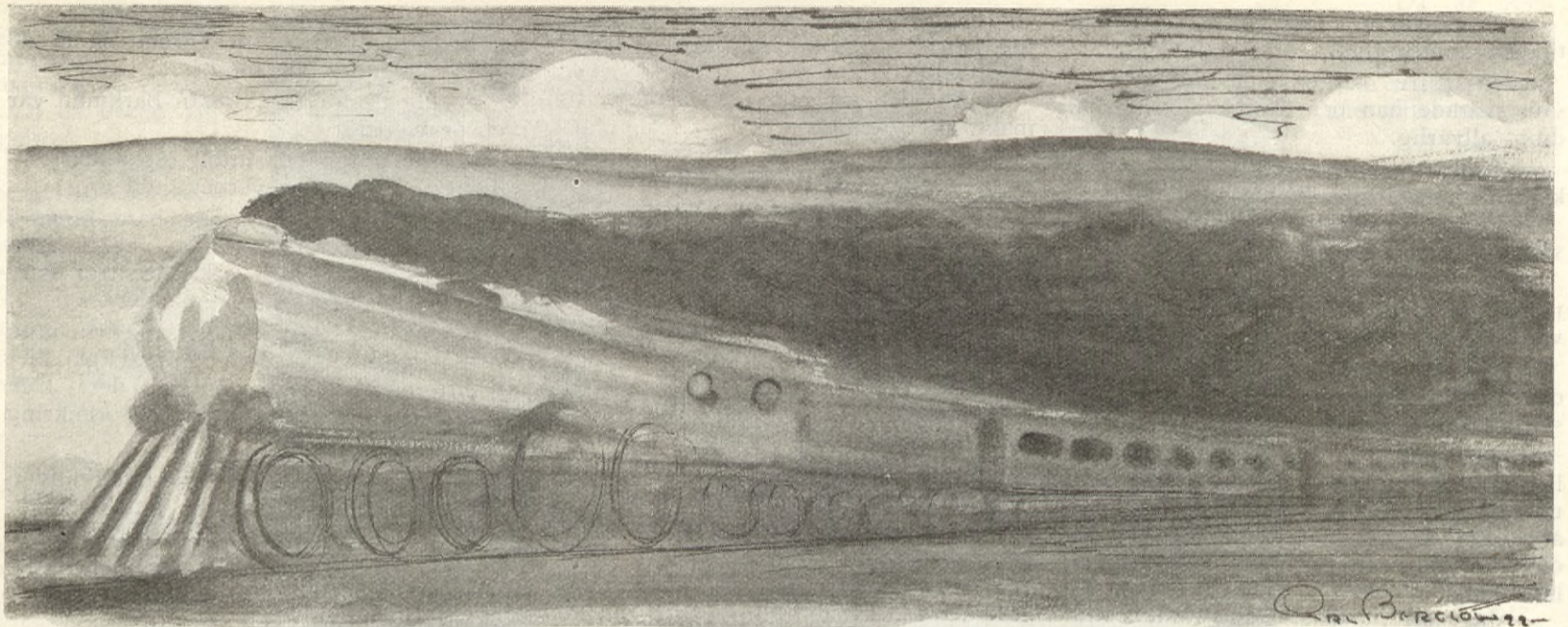
Men Elsa fortfor att jollra de mest opassande saker och började till sist svänga om med sig själv i sin vanliga glädjedans. Ty hon hade bett Gud om en guldhöna i julklapp och även om en ny pappa — och av allt att döma såg det ut, som om hon skulle få bäggedera.

Illustratör:

Karl Gullberg.

Hon höll Elsa i handen, när hon steg in.

MANNEN SOM VILLE BLI AVRÄTTAD.

ETT SÄLLSAMT RESEÄVENTYR — Av ANDERS EJE

I FÖRSTA ÖGONBLICKET KUNDE jag inte få någon hållhake på mannens utseende. Han liknade en skådespelare, en av de våra därhemma, en av dem med auktoritet och avundad ställning — — jo visst, Ivan Hedqvist. Jag hade varit borta från Sverige så länge, att nästan alla de bekanta namnen och ansiktena börjat flyta ihop en smula för mig. Men här satt han ju: ansiktet litet vårdslöst skuret ur ett profilalbum från Neros dagar, fälten under de tunga ögonen kartlagda av rynkornas tusenådriga nät, i näskrönet en fåra, som mycket väl kunde vara ärret efter ett knivstygn, — hela porträttet som en något omild förstoring bakom ett glas...

Men längre än till ansiktet sträckte sig inte likheten med vår landsman. Mannens sätt att uppträda föreföll otroligt även i denna miljö: två i ett par förhistoriska, smutsiga skor trädde fötter på bordets gröna sammetsduk, pipan hängande ur ena mungipan, slokhatten i nacken, händerna begrävda i byxfickornas bottenlösa djup... Det var första gången i mitt liv jag sett en karl försöka vissa med en pipa mellan tänderna; han misslyckades inte alldeles. Men resultatet tycktes inte tillfredsställa honom. Avbrytande visslingen med en missnöjd huvudskakning, började han sjunga genom näsan till ackompanjering av rytmiska slag med skosulorna, den ena mot den andra. Inte ens i Förenta Staterna är ett till den grad ogenerat uppförande vanligt på en plats, dit vem som helst har tillträde mot erläggande av avgiften för biljetten.

Plötsligt ryckte mannen upp en klocka ur fickan — i kedjan dinglade en döds-kalle, stor som en knuten barnhand, samtidigt befriande bordduken från fötterna. Med uret framför sig på bordet började han räkna: tre och tjugufyra, tjugufem, tjugusex, tjugusju, tjuguåtta... När han kommit till trettiofem högg han pipan ur munnen och slungade den med våldsamt kraft ut genom fönstret — utan hänsyn till att rutan var uppdragen och naturligtvis splittrades i tusen yrande skärvor.

— Det är rätt åt dem, mumlade han.

Tolv gånger fjorton, prima glas, slipade kanter, åtta dollars. Fy tusan, ett sånt land!

Tåget hade nyss lämnat Bozeman. Mina resor i Nordamerika hade — mera av en slump — fört mig till Canada, därför ned till Seattle och vidare med Norra Pacificbanan till Montana. Från början var avsikten att sträcka i ett slag tvärs över kontinenten till Chicago och New York, men i Bozeman vart jag kvarfrestad av en släkting i rätt nedstigande led till den store pälsjägaren John M. Bozeman själv, och gudarna må veta, att jag inte ångrar den anhalten. Två präktiga anteckningsblock har jag fullritade med koncentrat av historier om både J. M. B. och James Bridger, äventyraren bland äventyrare, som levde sina liv med slagsmål på två fronter, den s. k. civilisationen i ryggen och indianerna under ögonen. Men upp-brottets dag randades också i Bozeman, Klippiga bergens hjärta — jag hoppade upp på sista vagnens plattform strax efter lunchen en sval julidag och sökte upp en plats i ett av pokerrummen. Det var där han satt, denne amerikaniserade Ivan Hedqvist med fötterna på bordet och snuggan i mungipan — innan han kastade den ut genom fönstret, nota bene.

Det är inte bara genom Norra Pacificbanans reklamavdelning som de hänfödda beskrivningarna över linjens observationscars blivit spridda kring jordklotet. All världens skribenter, som gungats fram i dessa vagnars läderfåtöljer, ha strött lyrik i deras hjulspår. Min uppgift skall inte bli att variera konfekten, men ett par ord måste sägas om inredningen för att den rätta beskaffenheten av min fatala situation skall kunna fattas.

Alltså: från den rymliga utsiktspalkongen längst bak kommer ni in i ett läs- och skrivrum, som upptar vagnens hela bredd. Bokhyllornas innehåll skänker full näring åt den mest glupande läshunger — likaväl som åt den mest kräsna — men ni måste ha en mycket klar piktur, om ni vill se ert vid detta skrivbord författade manuskript dechiffrerat, så vida ni inte passar på och låter pennan löpa, medan tåget

gör uppehåll vid stationerna. Dörren från denna salong öppnar väg till en lång korridor längs vagnens högersida — till vänster ligga i tur och ordning: badrum, bar (för tillagning av lemonader), rakstuga, konversationshytt och två poker- eller rök- rum, båda inredda efter samma metod, i mitten ett golffast bord med grön, i färgen något blekt sammetsduk, och däromkring flyttbara trästolar med armstöd. Det var i det första av dessa båda rum — från läsesalongen räknat — som jag kommit att ta plats, belåten att slippa dela utrymmet med mer än en passagerare. Herre bevares! Denne herre var fruktansvärdare än en hel kupé proppfull med stinkande negerkvinnor...

Sedan mannen uttalat sitt förakt för landet syntes han plötsligt göra en upptäckt: man var inte ensam i kupén! Hatten flängdes av och kastades på bordet, vänstra handen rycktes ur byxfickan och gjorde en gest, som påminde om den, med vilken bilföraren tillkännager sin avsikt att svänga åt vänster. Så stötte han fram:

— Pipan — rutan — ni såg det — pang. Vad vill ni man skall göra? Klockan tre och trettiofem körde vi över gränsen till en stat, där nikotinet är förbjudet. Men inte nog med, att man inte får röka: det är böter eller fängelse att till och med inneha tobak eller rökredskap. Och det skall inte tusan bli lagbrytare för såna struntsaker.

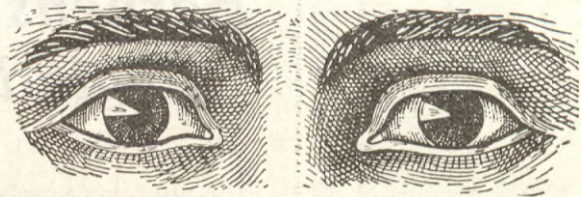
Därpå satte han hatten på huvudet igen.

— Mitt namn är Bridger. Lee William Bridger. Vad heter ni?

Jag sade mitt namn — och uppgav också hemlandet, för att slippa en ny fråga.

— Sverige! utropade nu Bridger med en grimas som om han bitit i en sur tomat. Sverige! Jag har varit i Sverige för några år sedan. Låt oss tala om något annat.

Mer än gärna! Namnet Bridger väckte på en gång till liv minnet av alla de historier jag hört i Bozeman om den famose pälsjägaren. Var mr Lee William Bridger möjligen släkt till denne märklige James Bridger, till vilkens staty befolk-

MAZETTIS
CHOKOLAD
 och
ÖGON-CACAO

delikat - kraftig - hälsosam

HÖGSTA NÄRINGSVÄRDE - LÄMNAR INGEN BOTTENSATS

MEDELPUNKTEN
 i alla festliga anordningar
 till julen är och förblir

Liljeholmens ljus

GREN LJUS, JULGRANSLJUS
 ANTIKLJUS, KULÖRTA LYXLJUS (SPLENDOR)
 LILJEHOLMENS STEARINFABRIKS A.B.
 STOCKHOLM
 Hingl. Hovleverantör

ESKILSTUNA
K. J. KARLSSONS
MESOST

För den gifta kvinnan

MAKAN OCH MODERN är det en bjudande plikt att på det livligaste biträda mannens avsikt att livförsäkra sig till trygghet för barnen och henne själv.

En tillräcklig livförsäkring i ett solitt bolag avvärjer åtminstone den ekonomiska katastrofen i händelse av dödsfall, och detta även om blott en enda årspremie hunnit erläggas.

Välj det säkraste och klokaste sättet att spara: försäkra Eder i

Allmänna Lif-

försäkringsbolaget

Starka, väl räntabla, tryggt placerade fonder. Begär prospekt! Ring R.T. 71882. Strandväg, 5 A, Stockholm.

Barnens julglädje

"HUSBONDENS RÖST"

En "GRAMOLA" och några vackra skivor av märket "Husbondens röst"

Billiga instrumentpriser och väl valt julprogram

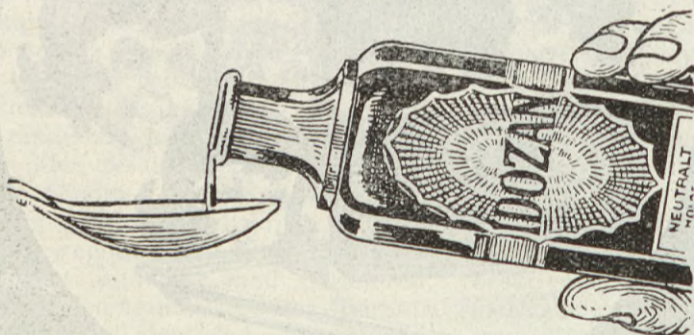
Skriv direkt till oss, om vi ej ha något ombud på Eder plats
SKANDINAVISKA GRAMMOPHON AKTIEBOLAGET
OPERAHuset STOCKHOLM

Dålig matlust, Blodbrist

och *Kraftnedsättning* efter sjukdom överynnes snabbast med järnmedicinen

IDOZAN

Skadar ej tänderna.

Genom sin höga järnhalt (5%) och utmärkta sammansättning erhålles med Idozan **överraskande resultat.**

Idozan är framställt efter läkarevetenskapens nyaste fordringar, upptages lätt av organismen och är mycket välsmakande.

Därför snabbt verkande och **billigast att använda.**

Rådfråga Eder läkare. Fås å alla apotek.

A.-B. FERROSAN :: MALMÖ

Fabrik Kontor & Lager
Stockholm

Egna tillverkningar av
Choklad - Kakao - Konfekt
Karameller - Marmelad m. m.

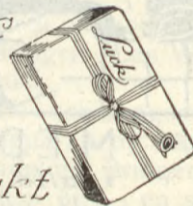
Specialité:

Askar

med

Choklad och Konfekt

rekommenderas

PERCY F. LUCK & Co.

ningen i kringliggande trakter just höll på att samla ihop pengar.

Lee William drog nu upp också högra handen — han lade den knuten på bordet framför mig och frågade, om jag trodde den dugde något till. Smicker från min sida behövde inte komma ifråga: knytnäven var en bland de muskulösaste och mest respektgivande jag någonsin sett.

— Gott! avgjorde mr Bridger, om ni med en enda halvdragen anda antyder något släktskapsförhållande mellan mig och den där gamle bävermördaren skall jag göra om ert utseende så, att inte ens er egen mor — välsigne gumman! — kan känna igen er? Är jag förstådd?

Samtalstonen började bli olustig. Mr Bridgers excentricitet var inte av det trevliga slaget, även om jag tacksamt antecknar, att han välsignade min mor. Jag reste mig upp för att gå; utsikten mot snötopparna i norr var dessutom finare från balkongen...

— Sitt ned, sir!

Mr Bridgers ton var densamma som folk använder på teatern, när någon okynnig åskådare skymmer utsikten, och man känner sig kränkt i sina konstant honorerade rättigheter. För att undvika bråk (som jag avskyr) satte jag mig ned igen. Men inte mer än två ord fick jag sagt av en hövligt formulerad protest: *fortiter in re, suaviter in modo*.

— Jag förstår er tanke, sir, avbröt nu Lee William Bridger. Tack vare min avlagen förestavade gest med pipan nyss har här uppstått drag i vagnen, en kall luftström, som generar er. Ni har rätt, jag skall genast reglera förhållandet.

Och därmed drog han för dörren mellan korridoren och pokerrummet.

— Till yttermera visso gör jag så här!

Haspen föll igen och mr Bridger säkrade den. Därpå sköt han sin egen stol med ryggen mot dörren — det tjänade ingenting till att dölja faktum: jag var Lee William Bridgers fånge. Tåget gick med en fart av omkring nittio kilometer — för övrigt voro fönstren för små att hoppa igenom — och skulle inte stanna förrän i Livingston halvannan timme senare. Alarmanordningen löpte i en lina strax ovan Bridgers huvud — han kastade just nu en blick dit och skrattade mig därefter mitt upp i ansiktet — och hjulens dån i skenskarvarna skulle hopplöst dränka mina rop. Jag var fast, ohjälpligt. Utanför kupéfönstret såg jag några sommarglada människor på en perrong, en stins, som skrattade och vinkade med en rapportbok eller något liknande — o m det i stället varit en röd flagga! — och på skylten ovanför stationshuset läste jag namnet Chesnut. Tågastigheten hade ett ögonblick minskats; nu ökades den med varje sekund.

När jag åter vände blicken inåt rummet hade scenen undergått en liten förändring

Två i ett par förhistoriska smutsiga skor trädde fötter på bordets gröna sammetsduk.

eller rättare, rekvisitan hade ökat med ett föremål: på bordet, strax intill Bridgers vänstra armbåge, låg en revolver. Jag såg genast, att det var en av de där moderna bestarna, som automatiskt lossa nio skott, innan fågeln hinner lämna sin kvist.

— Hallå, mr Bridger — det förvånade mig att min röst var så pass stadig — vill ni vara god och förklara meningen med ert uppträdande.

— Meningen! Mannen visade två rader vita, felfria tänder. — Jag ville bara be er om ett råd, sir.

— Låt oss inte spela komedi, föreslog jag. Är det er avsikt att råna mig, så vill jag tala om för er, att hela min kassa utgör ungefär trettio dollars. Både dem och mitt fickur kan ni få utan blodsutgjutelse.

— Bah — Lee William ryckte på sina breda axlar. Vad bryr jag mig om er klocka och era trettio dollars! Å andra sidan...

— Tala ut, mr Bridger.

— Å andra sidan fruktar jag, att jag blir tvungen att förorsaka er en smula psykiskt obehag, men det går fort över. Ni måste ha observerat, att jag är en laglydig medborgare — pipan, som nyss gick överbord, var min älsklingspipa, sir, den har varit min tröstare under tio år, sir, ersatt mitt behov av hustru, barn och hem, sir...

Mr Bridgers röst blev tjock av rörelse; intet tvivel längre: karlen var hysteriker. En revolver i händerna på en sådan är ett dubbelt farligt vapen — man måste få honom att säkra mekanismen, åtminstone. Jag tog nu mr Bridgers egen försäkran till utgångspunkt: hans avsikt var ju att be mig om ett råd. Vadan då vapnet?

Lee William rynkade ögonbrynen.

— Tja! En som söker råd är supplikant. Otvivelaktigt. Men en man med

revolver är mera herre än supplikant; han behöver åtminstone inte lägga ned så mycken ödmjukhet i tonfallet.

Så sadlade mr Bridger om: Strunt i det förrästen! En herre med en automatisk pistol följer själv sina ingivelser. Sådan karl var han! Först ville man dock förutskicka några anmärkningar.

— Hör på, sir! Vet ni, vad det vill säga att vara färdig med livet? Har ni reda på, hur det känns, då man ätit igenom hela matsedeln och alla rätterna äckla en, då man smakat på allt och konstaterat, att ingenting duger? Då man kommit till slutsatsen, att det är lika fördömt tråkigt att sova som att vara vaken, att vara rik eller fattig, att leva som miljonär eller tiggare, lagbrytare eller rättfärdighetspedant... Då man känner innehållet i vartenda ett av livets små fortunapaket och läser i människornas själar som i uppslagna kungörelser?...

— Ni menar, att ni befinner er i den situationen, mr Bridger?

— Det gör jag, sir. Och ett litet stycke på andra sidan också, om så skall vara. Jag ger er femhundra dollars, om ni kan räkna rynkorna i

mitt ansikte. Femhundra dollars kontant. Och varenda rynka i detta härjade ansikte är, symboliskt talat, sir, en hel löpgrav full med lik efter krossade illusioner och avlivade förhoppningar. Men nu har ansiktet ifråga kommit så långt, sir, att det inte är plats för flera rynkor. Från och med detta ögonblick måste mina rynkor placeras i andras ansikten. Det var det jag ville säga.

Mr Bridger höjde blicken och betraktade mig sorgset. Jag mötte hans ögon. Nej, där fanns ingen förvirring, intet flackande skimmer, ingen irrande pupill. Jag tror inte på ögondiagnos, men blicken förråder alltid en sinnesrubbad man. Mr Bridgers blick var lugn, klar, öppen — fast uttrycket en smula sorgset, som jag nyss nämnde.

— Jag började mitt liv tidigt, sir. Vid tolv års ålder hade jag en tjuguarings erfarenhet; jag har erfart tjusningen av den djupaste kärlekssorg världen känner och bitterheten i den mest extatiska lycka. Alla stadier på känslskalnan har jag passerat eller stannat vid med samma precision som denna usla bana avverkar stationerna efter linjen. Och till ingen av dem har jag lust att komma igen. Rest har jag — jorden runt — ert småaktiga land höll för resten på att få mig fast för en bankstöld... Jag har erfart spänningen att vara hetsad av polisen, och som borgmästare och chef för ordningsmakten i Harrison har jag själv haft det lilla nöje jakten på brottslingar skänker. Ödmjukhetens mantel har jag axlat lika väl som maktens; vid mina fötter har jag sett finanskungar krypa utan att känna större tillfredsställelse än efter njutandet av en kopp något så när hyggligt kaffe. Hela mitt liv har varit en enda

lång missräkning över min egen oförmåga att erfara de sensationer, som jag hört andra redogöra för, som både ni och jag läser om i böcker. En enda lång grämlse, sir. Ett slag sade jag mig: det måste vara något fel på ditt nervsystem! Nåväl, jag har konsulterat stater- nas finaste läkare, men kvackarna här i landet begriper ingenting. Jag har sökt sensationer med samma outtröttliga energi som drinkaren jagar spriten, jag har försatt mig själv i fullständigt otroliga be- lägenheter bara för att muddra opp bot- ten i mitt inre... Utan resultat, blankt utan resultat, sir.

Mr Lee William Bridger sänkte mod- färdig huvudet, en bild av hopplösheten själv. Det var omöjligt att värja sig för en känsla av medlidande med en så hårt prövad man. Och nu kom han till mig och ville ha ett råd — med revolver i hand.

— Käre mr Bridger, började jag, det råd ni är nog förtroendefull att kräva mig på...

— Stopp, sir!

— Ursäkta, men...

— Stopp, sir!

Mr Bridger höjde tonen och handen samtidigt. Och i handen höll han den med nio skott laddade automatiska pistolen.

— Jag har avstått från den tanken, förklarade han kort. Här kommer att hand- las utan råd och förberedelser. Det är inte tid att prata mera strunt, sir.

— Vad tänker ni göra?

— Jag tänker pröva min sista chance, sir, den sista chansen en karl kan ta för att känna luggningen i nerverna: elek- triska stolen.

— Skämtet är något makabert, mr Brid- ger.

— Har aldrig varit så allvarlig i mitt liv, sir. Tänk er vilken njut- ning! Rannsakingen, juryn, dödsdomen, förberedelser- na... Minuterna, sekunderna i dödsrummet, ni vet, de sista stegen upp till stolen... Och alla de gapande munnarna, de stirrande ögonen... Så kopp- las man fast, stålringarna runt fotknölnarna och kalotten på... Så, bara två höjnin- gar av bröstkorgen till — — ni vet, de släpper aldrig på strömmen, förrän man tagit ett djupt andetag och så prä- sar ut luften. Tror ni inte, sir, att också mitt hjärta skall klappa litet långsammare — eller fortare — just då?

— Vart vill ni komma?

Mr Bridger grep vapnet, som han nyss lagt ifrån sig på bordet, och spände fjädern med en tryckning av pekfin- get och tummen. — Vart jag vill komma? upprepade han. Uttryckte jag mig inte till- räckligt tydligt: till elektriska stolen. Men det är inte vem som helst, som blir bjuden dit; lagen är nog småaktig att förutsätta ett mord. Vad var det jag sa' nyss om la- garna: det finns knappast en enda av dem, som inte har en korttänkt man att tacka för sin tillkomst. Och föl- den? Att jag måste döda nå- gon just nu. Sir! Tacka er

lyckliga stjärna, att mr Lee William Brid- ger gör sex träffar av nio på tjugufem steg — om så skulle vara.

Tåget rusade allttjämt fram med oför- minskad hastighet. En blick genom den trasiga rutan sade mig, att det nu inte kunde vara många miles kvar till Living- ston; ångan var fränslagen, tågsättet gled i rasande fart nedför den starka sluttnin- gen mot Gallatin-passet utan annan kraft än sin egen tyngd. Några tuppfjät söder- ut låg Yellowstone park. Vilket nöt jag var, som avtog mina vänners i Bozeman erbjudande att följa mig dit och avslöja naturens under! Men hur var det? Hade man inte talat om en av staternas läng- sta tunnlar i samband med Livingston? En tunnel, som det tog fulla tre minuter att komma igenom med högsta tillåtna (vilket är detsamma som möjliga) fart? Men låg tunneln på denna eller på a- dra sidan Livingston? Mitt liv hängde på svaret på den frågan. Ty jag insåg mycket väl, att mörkret i tunneln var min enda chance. Klockan i mitt armband vi- sade fem minuter i fyra. Det gällde nu att vinna dessa fattiga minuter, om det var så nådigt, att tunneln...

— Hallå där, ljud mr Bridgers vresiga röst, sitt inte och inbilla er några dum- heter, sir. Livingstontunneln kommer ni aldrig att uppleva; den tunneln ni kom- mer att åka in i slår alla tunnelrekord i världen — för den räcker i evigheternas evighet. Titta på er klocka. Jag skänker er precis två minuter — det är mer än nog för att göra en paragraf om er sista vilja, om ni bara är tillräckligt koncentre- rad. Här har ni papper och penna.

Lee William Bridger sköt fram några pappersblad, som han fiskat upp ur fic- kan, och på dem lade han en reservoarpen-

na. Det föll mig naturligtvis inte in att skriva en enda rad; medan mina blickar följde visaren på mitt armbandsur arbe- tade min hjärna blixtnabbt med olika alternativ att så lindrigt som möjligt und- slippa följderna av Bridgers infall. Min kropp var lyckligtvis inte utan träning efter en veckas klättring i bergstrakterna kring Bozeman: jag stannade vid beslutet att söka »dyka» för första skottet och där- på kasta mig över galningen. Visserligen förde tågsättets hjul ett ursinnigt väsen mot rälsen, men det var i alla fall inte otänkbart, att knallen av skotten kunde höras inne i baren. För några ögonblick sedan hade jag tyckt mig uppfatta den svaga återklangen av ett högljutt skratt; det fanns alltså folk i närheten. För- dörme den usla negerbetjäningen, som an- nars aldrig lät en vara i fred på tågen mellan ost- och västkusten! Nu voro dessa herrar som bortblåsta — naturligtvis.

— Ni skriver ingenting, sir?

Mr Bridger höll revolvern skjutfärdig.

— Ni måste skänka mig två minuter till, mr Bridger. Just nu har jag kommit på, vad jag ville skriva.

— Inte två sekunder, sir. Vad som är sagt är sagt. En halv minut är vad ni har att vinka på.

Jag kontrollerade, att min stol stod så, att den kunde hastigt skjutas tillbaka. Bordskivan måste ge en sekunds betäck- ning; Bridger hade nackdelen att ej kun- na retirera. Allting hängde på att beröva dären skjutrum, att komma honom så nära in på livet, att han inte kunde göra bruk av sitt vapen. Utsikten att lyckas var inte överdrivet stor, men vad som helst var bättre än att låta sig slaktas på stället.

Fem streck kvar på sekundtavlan. Just som jag knöt alla kroppens muskler för att utföra min avsikt höjde mr Bridge handen: — Det var två minuter till ni ville ha, sade han. När jag betänker saken rätt: knussel har aldrig varit min sak. Var så god och tag era två minuter. Men vänd först på papperet som ligger framför er.

Rent mekaniskt vände jag bladet. Hela sidan var fylld av i rött och svart tryckta bokstäver; vad jag läste var följande:

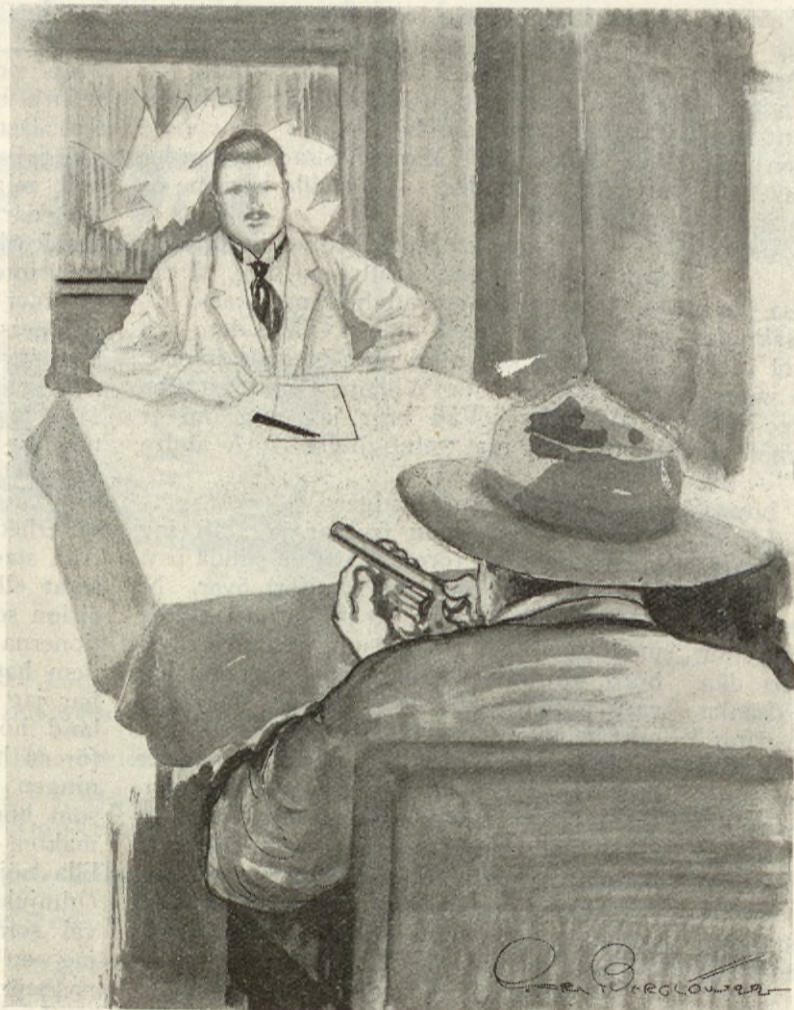
MORDFÖRSÄKRING!

Statistiken visar att mordens an- tal ökats på ett fasaväckande sätt. I många länder talar man i själva verket om formliga mordepidemier. Hur lätt kan inte den oskyldigaste människa råka ut för en brottsling, för vilken ingenting är heligt, eller för en däre, som förlorat sinnet för skillnaden mellan rätt och orätt. Kan ni icke skydda er själv för följderna av dessa kriminalisters fruktansvärda framfart så är det i varje fall er solklara plikt att be- vara edra närmaste anhöriga... och så vidare.

Slutklämmen löd:

Endast femton dollars kostar det att under ett års tid garantera edert stärbhus en summa av Tjugutusen (20,000) dollars om ni skulle råka bli mördad.

Det tog mig inte två minu- ter att läsa igenom denna ha- rang. När jag såg upp satt min amerikanske Ivan Hed- qvist med ett gott och farbro-

"Titta på er klocka. Jag skänker er precis två minuter."

Madonnas skugga.

Av

Erik Juel.

LISBET JUEL

»MADONNAS SKUGGA» KALLADE man henne — ingen kände hennes verkliga namn, ingen visste varifrån hon kom eller var hon hörde hemma.

En solvarm dag stod hon där — nästa dag, ja varje dag, när bönderna vandrade till och från vinbergen, stod hon där inkrupen i skuggan av madonnabilden vid vägen.

Bönderna stannade på sin vandring eller höllo sina åsnor stilla för att fråga henne vem hon var och varifrån hon kom — ingen fick svar, hon stirrade bara på dem med ett par mörka stora ögon.

Förstod hon dem ej — hörde hon ej eller kunde hon icke tala? —

Man förundrade sig över henne, kände medlidande, räckte henne ett mynt — ett stycke bröd — en frukt eller vad man för tillfället hade med sig, satte åsnan i gång eller vandringsstaven fast mellan stenarna och drog vidare bortåt den vita, dammiga bergsvägen.

Om folket sedan vände om hemåt medan solen var kvar över bergen, stod den lilla främlingen med sin bjärt brokiga halsduk och de stora hemlighetsfulla ögonen i sitt unga ansikte ännu i skuggan av den heliga moderns bildstod.

Ingen visste var hon sökte skydd när solen sänkte sig bakom bergen och mörkret och kölden plötsligt fannade dalen.

Grottor och övergivna, halvt sammanfallna vakthyddor funnos både här och där, icke behövde en hemlös vara utan husly om den hade mod att tillbringa ensamma nätter utanför människors område.

När madonnabilden om aftonen stod obestrålad av solen och varken fick ljus eller kastade skugga, var också främlingen försvunnen.

derligt leende på sina läppar. Revolvern hade försvunnit. Med pennan i högsta hugg väntade han att få fylla ut en ansökan om mordförsäkring i The P. Y. O. C:o Ltd.

— Nå, sade han med det djupaste och välvilligaste tonfall jag någonsin hört, får jag räkna på er, min bästa sir?

— Ja, svarade jag utmattad, det får ni. Femton dollars, var så god!

Illustrator: Carl Berglöw.

Människorna som drogo förbi, fram och tillbaka, vände sig snart vid att se henne och skulle ha saknat henne om de ej hade funnit henne på sin plats, och när de talade om henne inbördes, gävo de henne namnet »Madonnas skugga».

Nöd behövde hon ej lida, nästan var och en gav henne något allt efter sin förmåga, oaktat hon aldrig bad om hjälp och endast tackade givaren med en blick eller en böjning av sitt lilla finbildade huvud.

Somliga tyckte sig se en likhet mellan deras egen madonna vid vägkanten och främlingen i hennes skugga. Andra skakade förskräckta på huvudet och korsade sig om detta nämmande — ett fattigt tiggande barn, främmande och okänt! — Helgonglorian låg icke omkring hennes huvud, ingen gyllne krona prydde hennes mörka hår, handen, som mottog de milda gåvorna, varken höll scepter eller bar guldglänsande ringar som himladrottningen, vilken stod med det leende barnet på armen. Men ändå låg det liksom en viss vördnadsbjudande glans över den tysta främlingen, som själv stod som en staty dagen lång vid vägen i madonnas skugga.

Mången yngling, som kom förbi och med blottat huvud korsade sig, liksom han från barndomen alltid gjort när han gick förbi den heliga, lät ofrivilligt sina ögon vila på den lilla levande istället för på bildstoden, men till gengäld smyckades denna med blommor och grönt som aldrig förr — kanske av främlingen, kanske av dem, som nu kommo oftare och dröjde längre kvar framför den heligas bild.

Guido, en av byns unga bönder, gick dagligen förbi åtföljd av Angela.

Framför Mariabilden stannade de och bådo om att vinskörden skulle bli rik så att de finge råd att sätta bo. Detta brukade de göra alltsedan de hade fäst sig till varandra, och Guido hade blivit mottagen som Angelas blivande brudgum i hennes hem.

Efter att främlingen hade dykt fram och tyst och stilla stod inne i skuggan varje gång de stannade och korsade sig, hade Guido blivit mindre andäktig.

Angela bad med samma brinnande innerlighet om Madonnas beskydd och hjälp till uppfyllandet av deras lyckodrommar, men Guidos ögon voro mera hos den främ-

mande flickan än de fäste sig vid madonna, för vars skull de dock gjort uppehåll på vägen.

När Angela hade slutat sin bön, måste Guido lösriya sig. Angela såg att han mer än en gång vände sig om för att se tillbaka, men tänkte ej däröver, hon var alltför upptagen av att drömma om en lycklig framtid i tron på att madonna säkert skulle stå dem bi.

Det hände också en gång eller två att Guido kom ensam — hastigt kom han springande antingen uppifrån bergen eller nerifrån byn. Skenbart gällde hans väg madonna — men ögonen sökte hennes skugga.

En dag medförde han stora svartröda rosor. Han stod tvekande ute i solen framför madonnabilden och famlade vid blommorna, tills han plötsligt steg in i skuggan och sträckte rosorna mot främlingen.

Hon räckte handen fram, halvt i tankar, liksom hon var van vid när hon mottog en gåva. Han grep handen, höll den fast, försökte att draga henne till sig — men hon stötte honom bort så att han tumlade tillbaka.

De sammanbundna rosorna föllo på marken.

När han senare kom förbi följde av Angela, lågo blommorna framför jungfru Marias fötter.

Angela stannade och bad. Guido stod med ögonen fästa på jorden — hans hjärta klappade. Inne i skuggan stod främlingen, tyst och stilla som om hon icke såg någon av dem.

Angela fick syn på blommorna och kände igen dem från trädgården framför Guidos faders lilla hus.

Ingen annan trädgård hade blommor som den. Ofta hade Guido givit henne maken till dessa, nu hade han alltså lagt rosorna vid madonnas fot och bett att hon skulle vara dem behjälplig.

Ett oemotståndligt behov av att visa sin lycka betog henne — när hon ännu en gång hade knäböjt för den heliga och rest sig upp, slog hon armarna om Guidos hals, hon sträckte sig för att nå upp till honom — men han ryckte sig lös, stötte henne undan, hans ögon blevo så mörka och hotande under de breda brynerna, en djup

rodnad gick över hans ansikte medan hans flackande blick sökte in i skuggan.

För första gången såg Angela att den främmande flickan var skönare än någon som hon hade sett.

Det gick som ett styng genom hennes hjärta.

Främlingen hade blivit stående stilla och orörlig — icke med en min hade hon visat om hon hade bemärkt vare sig henne eller Guido.

På honom hade hon sett det — eller hon hade känt det, hon visste icke hur — det kom plötsligt över henne med en visshet, som ej lämnade rum för något tvivel.

Hon stod ett ögonblick som fastnaglad, först när Guido hade gått ett stycke i förväg, stannade och kallade, följde hon efter.

Han väntade tills hon hade hunnit fatt honom, så fortsatte de sida vid sida men tysta, utan ett ord till varandra.

Över Guido kom ett uttryck av trots. Han rätade på sig, satte sina spikbeslagna skor hårt på marken, slog med käppen på en sten, liksom för att avbryta den tryckande tystnaden.

Angela gick stel och otillgänglig. Blicken var inåtvänd, hon var mycket blek, läpparna hade blivit så smala.

Mekaniskt flyttade hon fot efter fot, dammet stod som ett moln bakom dem, fördelade sig och föll som puder över den heta sommarens förtorkade gräs längs efter vägen.

Guido försökte samla sina tankar. Han letade efter ord för att börja ett samtal, men varje tanke, som föll honom in, rörde sig om vinskörden, vilken de dagligen hade talat om när de gingo den vägen. De hade önskat att solen måtte skina varje dag, så att druvorna skulle mogna.

Hade Guido klagat över hettan, så hade Angela förebrått honom det — hade hon stönat av värme, hade han förebrått henne det — allt gällde ju vinskörden.

Om han nu började tala om värmen, solen eller rädslan för en regnperiod, skulle de därifrån ovillkorligen komma in på skörden, sedan på bröllopet och till slut skulle samtalet dock röra sig om främlingen i madonnas skugga.

Det hade ju i verkligheten ingenting hänt, men han kände Angela — hon var som alla flickorna i trakten svartsjuk på det minsta.

Själv var han häftig, det visste han. Om ovädret en gång bröt löst emellan dem, skulle det komma att gå hårt till. Det var bättre att avvärja, tuga och se tiden an. Bäst om Angela blev den av dem som räckte fram handen.

När de hade hunnit upp till vingårdarna togo de fatt på arbetet. De bundo upp rankorna, luckrade upp jorden omkring plantorna, ryckte bort ogräsen, förde de tunga, fylliga druvklasarna fram i solen och plockade bort skadedjur och småkryp från stockar och blad.

De arbetade ivrigare än eljes.

Alla möjliga tankar jagade genom Angelas huvud. Hade hon inte märkt att Guido under senare tiden ej mera hade visat sig så glad när de mötts vid korsvägen för att följas åt! — Hade han icke de sista kvällarna kommit senare till hennes föräldrars hus än han brukade! — Hade han icke gått tidigare! — — Hade han icke sett mindre på henne — hade ju ej beundrat den lilla förändringen i hennes sätt att ordna håret. — — —

Michelangelo.

*Som du har ingen mäktat visa kraften
i kamp mot gränsers tvång —*

*Du store döde,
det är liv att tänka:
du fanns en gång!*

*När vardagstyngden vill förkrympa,
sänka,*

*man andas fritt
vid minnet av ett så gigantiskt öde
som ditt!*

*Där fyra solvarv utan rymd och himmel
du fjättrad låg,
du sände väldiga idéers vimmel
på härnadståg —*

*Du lyfte rymden över la Sistina
och över oss,
och än du låter skumma bilder skina
likt stjärnebloss.*

TERESIA EURÉN.

Otaliga småsaker döko nu fram. Hon samlade dem alla och plågade sig själv genom att upprepa dem — omigen och omigen.

De båda vingårdarna lågo sida vid sida. Angelas föräldrars bredvid Guidos faders däruppe på berget.

Varje dag hade de båda unga arbetat tillsammans för att få vara varandra så nära — först på det ena fältet — sedan på det andra.

Nu gick Guido borta i sin faders vingård. Han sjöng — när det var tid att hålla måltid kom han över och frågade om de ej skulle äta. Hon svarade först icke — men så kom det nästan ohörbart — hon kände ingen hunger.

Han snurrade om på klacken — hon beslöt att alls icke se ditåt där han gick. Längre hördde hon hans hacka men hon gick och skötte sin syssla — helt upptagen av sina tankar.

När hon omsider såg upp, märkte hon att solen höll på att svinna.

Ännu lyste den däruppe på bergsslutningarna, men över dalen lågo redan skuggorna — snart skulle det bli mörkt.

Hon stod ett ögonblick och lyssnade. — Det var alldeles tyst borta i vingården där Guido hade arbetat — icke ett ljud. En fågels kallande flöttoner hördes i närheten, det lät så vemodigt — hon tyckte det svarade längre bort ifrån.

Då kallade hon — det kom ängsligt dröjande över hennes torra läppar:

— »Guido!» — —

Det var alldeles tyst, till och med fågeln teg.

Hon blev så underlig till mods — ångestfullt beklämd, som om hon ville gråta men ej kunde.

Denna förfärliga tystnad omkring henne!

— — »Guido!» — —

Det ljöd högt och skärande, klagande, bönfallande — — förgäves.

Hon stod ensam kvar, övergiven — för första gången hade han gått ifrån henne — lämnat henne att gå ensam tillbaka hem till föräldrarnas hus nere i byn.

När hon hann ner till madonnastoden vid väggkanten var det mörkt. Helgonbilden stod utan ljus och utan skugga. Ovilkorligen stannade hon, korsade sig — men kunde ej finna orden till bön, hennes ögon sökte främlingen, tiggerskan — madonnas skugga var borta.

Vid korsvägen blev hon stående och betänkte sig. Skulle hon uppsöka Guido — låta allt vara glömt — ? —

Men då såg hon honom i tankarna liksom i dag framför madonnabilden stående henne bort, såg hans ögon blixtra och strax därefter söka främlingen.

Nej, nej, nej! — Nu kokade vreden igen inom henne.

Guido kom ej den kvällen.

Angela hade stängt sig inne på sitt rum. Föräldrarna hade hon svarat kort — de gamla hade ryckt på axlarna, sett på varandra, men ingenting sagt.

En fnurra på tråden mellan fästefolk — nå ja, det hade de själva varit med om när de voro unga — och senare — — Små stormar som måste överstås — Angela var ej den första som hade sådana sorger.

Hon satt i mörkret tätt intill fönstret. Vid varje ljud utifrån hamrade hennes hjärta.

— Nej, det var inte han.

Skulle han inte komma — ! — —

Tiden gick, hon hörde föräldrarna stänga, låsa och gå till vila.

Hon satt uppe halva natten — väntade och väntade. — Förgäves.

Tuppen hörde hon gala borta i det lilla stenhuset — det tisslade och tasslade ute och inne — råttor, möss, mård och vessla.

Himlen lyste med dagsljus när hon kastade sig på sängen — knöt händerna — bet fast i lakanet för att inte skrika.

Tidigare än eljes gick hon hemifrån, hon ville ej stå vid korsvägen och vänta. Hon gick hastigt förbi den, först vid madonnastoden, dit solen ännu ej hade nått så tidigt som det var, stannade hon, korsade sig och bad en kort bön.

De svartröda rosorna hade vissnat under natten.

Solen steg högre, uppe på vinfälten glödde luften, nattdimmorna svunno som ett dis.

Hon tog fatt på arbetet.

Hela förmiddagen gick, hon hade ännu varken hört Guidos steg eller hans hacka.

Hon gick bort mot stengärdet, som delade fälten, och ställde sig i gömsle där bakom för att se.

Nej, Guido fanns ej där. Alla gångarna genomsökte hon, han var där icke och hade ej heller varit där sedan gårdagen kunde hon se.

Hon stod rådvill — borde hon gå ner — uppsöka Guido — låta allt vara glömt?

Hon förebrådde sig själv att ha varit ovänlig — men hon hade ju ej sagt ett ord — och visste ju heller ej mer än att han hade sett på den lilla främmande stumma flickan.

Nej, ingenting visste hon — icke annat än att den lilla främmande tiggerskan var vackrare än hon och att Guido hade sett på henne.

Men hon kände det. Hon kände alldeles bestämt och visst att Guido i det ögonblicket och kanske oftare — kanske sedan länge — — —

Återigen kom trotset och svartsjukan över henne, då hörde hon steg — ville skynda sin väg bort i sin egen vingård, men där stod Guidos far frågande framför henne.

— Guido hade ej varit hemma sedan i går — icke i natt, icke på morgonen, och nu var han heller icke här! —

En förfärlig ångest grep Angela.

— »Madonnas —!» ropade hon, men betvingade sig.

Madonnas skugga — främlingen vid vägen — —? — —

Hon tog den gamle vid handen. Förskräckelsen betog också honom, hon drog honom med sig, medan han åkallade alla helgon för att ingen olycka skulle ha hänt hans son.

Nere i skuggan av madonnastatyn stod den lilla främlingen som vanligt.

Det föll som en sten från Angelas hjärta — hon kastade sig ned på jorden framför madonna, tackade och bad: — »Madonna och alla helgon vare lovade!»

Hela rätten av dagen gick Angela mellan sina föräldrars hus och Guidos hem. Till slut behövde hon ej mera fråga när hon kom till det ena huset från det andra. Man skakade på huvudet — ännu var Guido ej kommen.

Hade han möjligtvis gått till köpstaden för att hämta en gåva till Angela? —

Men varför hade han då ingenting sagt — icke ett ord till någon? Han måste ju ändå förstå att man skulle bli ängslig för honom.

Angela talade ej om gårdagens tvist — hon kunde väl heller icke kalla det som hade försiggått en tvist. Icke ett ont ord hade blivit växlat — och ändå — —

Till vilken nytta skulle det vara att omtala det, det skulle ju bara öka deras ängslan och icke heller kunde hon förklara uppträdet där uppe framför madonna. Hon kunde ju ha sett fel. Det var ju egentligen bara en förmodan — en misstanke — en idé — en plötslig aning, som hon icke hade kunnat jaga bort.

Och natten gick och det blev åter morgon, utan att Guido kom eller man hörde av honom.

En halvvuxen gosse blev sänd till köpstaden för att fråga sig för på vinstugor och värdshus — men icke brukade Guido besöka sådana.

Hela den lilla byn kom i rörelse. Man samlades utanför de båda små husen, där Guido var saknad och mellan vilka Angela, blek och händervidande, rastlöst gick från det ena till det andra — oavbrutet.

Människor, som hade varit ute och sökt, kommo dit — fingo ett krus vin — begåvo sig åter på väg för att söka — omsider slöt Angela sig till några av dem.

Uppre vid korsvägen stannade de villrådiga — skulle de gå till höger eller till vänster? — Då liksom rätade Angela på sig, pressade sina händer tillsammans mot bröstet och gick hastigt framåt.

De hade kommit madonnabilden så nära, att de sågo främlingen inne i skuggan — plötsligt vek Angela av från vägen mot höger.

Där gick en liten stig mellan stora stenar, snart upphörde den alldeles, men Angela fortsatte uppåt så säker och lätt som en gemse, så att männen hade svårt att följa henne.

De hade kommit långt — högt upp över vägen när de hörde ett skrik — det var Angela.

Nedför den branta fjällvägen, på vars höjd en förfallen vakhydda står, låg Guido livlös.

Det hade strömmat blod från hans mun, han var stel och kall

när de funno honom. Han låg på ryggen med utsträckta armar som om han hade försökt att fatta tag i något. Den bjärt brokiga halsduken i hans högra hand hade Angela ryckt ur hans grepp och gömt undan, innan följeslagarna hunno fram.

De buro honom ned till vägen. Angela gick först — hon var ej att känna igen.

Inte en gång stannade hon när de kommo fram till madonnabilden — hon gick förbi — de andra böjde sina huvud och följde efter.

Inne i skuggan stod främlingen. Ingen såg om hon korsade sig eller knäppte ihop händerna till bön, när de gingo förbi med den döde. Allas blickar voro bländade av tårar.

Endast Angela gick stel med stora, stirrande ögon, som varken uttryckte sorg eller fasa — stora, stirrande kalla ögon, som voro hemska att se på.

Det fanns ingen i byn, som förstod vad som hade hänt.

De förstodo ej hur Guido hade kunnat störta ned från klippan — vad han ville däruppe i mörkret den kvällen då han försvann.

Ingen förstod det mer än Angela. Angela och främlingen, den stumma tiggerskan — madonnas skugga.

Men Angela var tyst liksom hon, om man började tala med henne, teg hon.

När modern frågade, teg hon, icke ett ord kom över hennes läppar alltifrån det ögonblicket, då hon fann Guido nedanför fjällbranten.

Kunde han icke lika väl ha störtat ned i en av de många smala, djupa klyftorna, dit det var omöjligt att komma och där intet mänskligt öga kunde ha funnit honom!

Nu kom han ändå i invigd jord, det heliga sakramentet lades till honom i kistan — — — men inga trösteord gjorde intryck på Angela. Tyst gick hon omkring — orörlig satt hon.

När Guidos fader kom för att hämta henne till att en sista gång se sin brudgum, stirrade hon bara på honom, men följde honom ej. När den döde skulle bäras till kyrkan, höll hon sig borta — Angela var nästan den enda i hela byn, som stannade hemma när kyrkklockan började ringa och klämta till dödsmissan.

Den ringde och kallade. De mörklädda människorna vandrade uppåt, två, tre eller flera i sällskap, till den lilla kyrkan och gudsåkern ett stycke ovanför byn.

I dörren till Angelas kammare stod hennes mor och bad henne följa med. Förgäves — hon rörde sig ej.

Då gingo de alla — fadern, modern, gårdsdrängen, alla gingo för att följa hennes brudgum till graven.

Hela byn blev som utdöd.

När det hade blivit alldeles stilla omkring henne och hon hörde klockornas dystra klämtande, reste Angela sig.

Fram ur en gömma tog hon en bjärt brokig halsduk — hon gömde den på sig, gick ut genom dörren — ingen mänskliga syntes till.

Luften var het och tung, himlen dold liksom bakom ett dis. Solen stack som genom ett brännglas.

Angela drog ner blusen från halsen för att få luft, så sprang hon — sprang bakom byn, förbi korsvägen utåt vägen upp mot bergen — den vägen där madonnabilden står.

När föräldrarna omsider kommo tillbaka från kyrkogården, satt Angela i sin kammare. Modern gick fram till henne, strök henne över pannan — den var våt, drivande våt av svett.

Hennes hår var i oreda, hennes kläder i ordning — blusens knappar voro lösrivna och hennes händer buro märken liksom av en kamp.

— »Stackars Angela!» — Modern strök henne alltjämt över pannan.

Angela reste sig upp — hon fattade moderns hand och avlägsnade den mildt.

— »Nu är det bra» — sade hon med sin vanliga röst.

Modern såg förundrad på sin dotter, som började ta fatt på arbetet i huset. Hon nickade till modern — »Nu är det bra» — — —

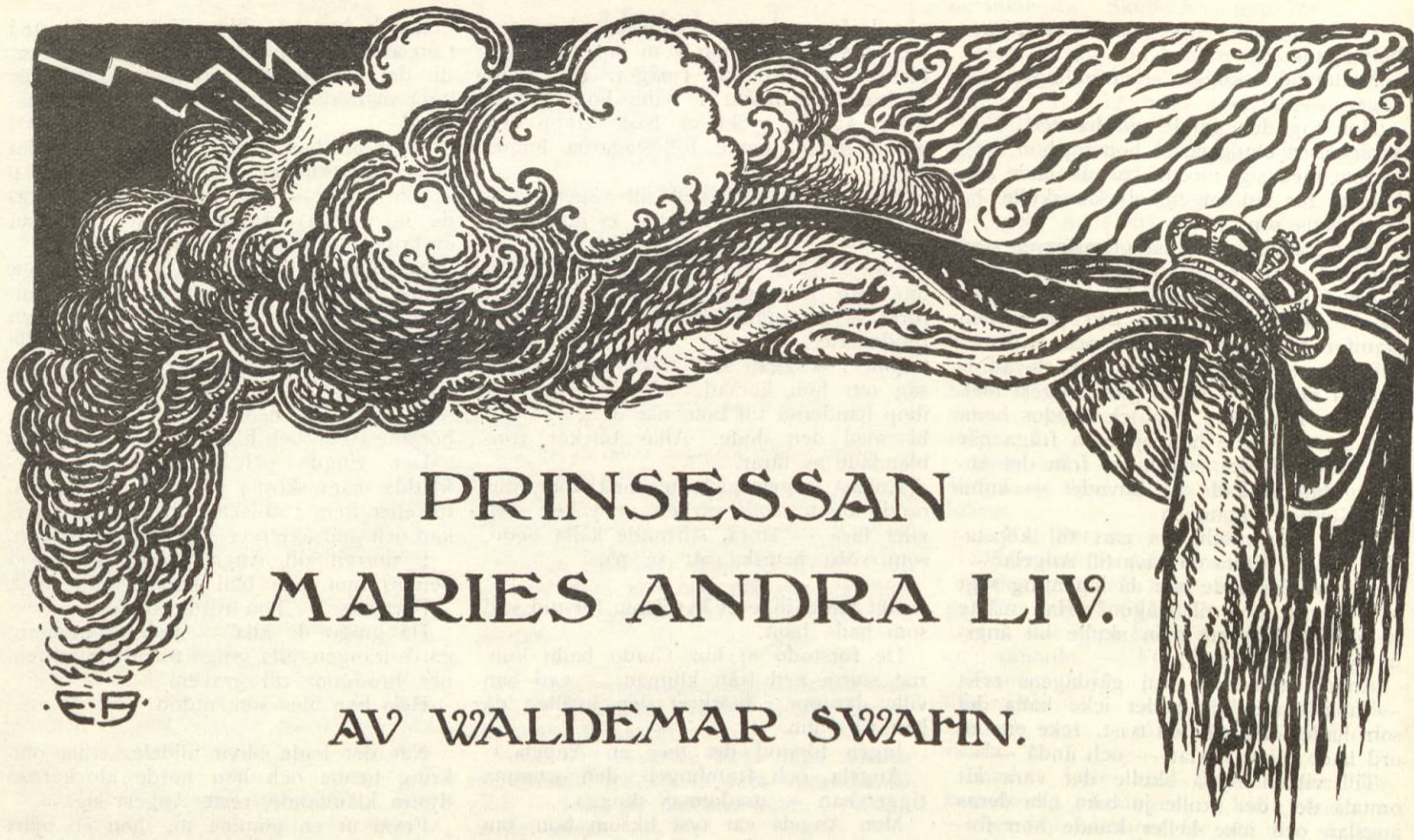
Innan kvällen bröt ovädret löst. Molnen samlade sig över bergen, regnet började falla, de halvmogna druvorna hängde tunga, förgäves väntande på det sista gyllne solskenet för att mogna.

Under de regnmörka dagarna, som inledde den tidiga hösten, kom det endast få förbi Mariastoden på vägen till bergen.

Madonna stod som bortglömd och övergiven — hennes skugga hade försvunnit i dimman.

Illustratör: Lisbet Juell.

PRINSESSAN MARIES ANDRA LIV.

AV WALDEMAR SWAHN.

PRINSESSAN MARIE STOPPADE den sista kakan i munnen och tuggade den länge med en idisslares instinktivt dietiska omsorg.

Sedan slätade hon omsorgsfullt ut påsen och gick och lade den på en hög lika stora påsar som fanns uppstaplad i den lilla mellangång som skulle föreställa serveringsrum.

Prinsessan Constance hade redan hunnit sprätta bort halva ansiktet på Isolde, då systemen återvände och tungt sjönk tillbaka mot länstolens dyna.

— Är du inte nöjd med henne? frågade prinsessan Marie med trött, snyftande stämma.

— Jag får alltid ögat på sned och så ser hon inte så irländsk ut som jag ville — hon liknade idag Ida von Rattweiler — du minns — hon som hade två spaniels som kunde skyldra gevär.

Prinsessan Constance suckade och lyfte den långa stramaljremsan från golvet samt granskade tankfullt vad som var färdigt av det tillämnade broderiet.

— Jag undrar vad Billow får i dag till middagen?

Prinsessan Marie gäspade.

Systemen fortsatte med rynkad panna att sprätta bort de sista ljusröda trådarna ur Isoldes ansikte.

En tidig vårfluga började yrvaket surra på fönstret, och från gatan hörde hon några barn skrika.

— Jag undrar — sade prinsessan Constance och for över den tomma stramaljen med sina långa, torra händer — vad kungen menade sist, då han mumlade, att gamla hertiginnan visst hade ett par rum i sin flygel för sommaren. Tror du att vi skulle få dem med — mat?

— Kära Constance — vi har nu levat på mathämtare i tre år och det vore förfärligt om en lakej skulle komma med en bricka till oss tre gånger om dagen.

Det går väl med Billow, som är vår

gamla trogna tjänare och vän. Men en lakej som skulle se oss i vår fattigdom och ha all möda att dölja sitt förakt under den korrekta minen! Nej tack, ma chère. Vi äro dock ättlingar av den store kurfursten och vår mormor var syster till en kejsarinna. Nej tack — det finns ju elektriskt ljus och elektriska kokkärl. Billow kan mycket väl steka lite eller värma upp det lilla vi behöver. Och så blir vi väl en gång i veckan bjudna upp till hertiginnan.

— Och så har du ju dina kakor, Marie, insköt systemen torrt.

— Ja, så har jag mina kakor.

Det gick i dörren till mellangången och en liten hoptorkad kvinna visade sig. Hon såg ut som ett mellanting mellan uttjänt sjuksköterska och utnött symamsell. Hela hennes varelse tycktes andas något utslitet, förbrukat. Hennes rörelser voro mekaniska och hennes ögon liknade dessa människors som alltid få vänta och ständigt vänta på det som är obehagligt.

— Nå, Billow — vad fick vi i dag — fiskbullar och äppelårta?... Jag håller på äppelårta, sade prinsessan Marie med ett ansträngt försök till skämt.

— Nej, det är köttsoffa och hackade kalvkotletter.

— Hu, den rysliga köttsoffan, suckade prinsessan Constance... Minns du, Billow, potagen som Mayer lagade med sparrisknopp och gammal sherry... Ja, han stupade ju vid Tannenbergs liksom lakejen Hirsch och beridaren Winkelmann — honom som vi kallade för skalden...

— Och konditorn Wirth som lagade de härliga pastejerna och de mörka mandeltårtorna, insköt prinsessan Marie och knäppte händerna kring magen.

Billow sänkte huvudet, liksom hon tyckte att hon väntat nog för denna gången.

— Skall jag laga litet choklad istället frågade hon stilla?

— Ja, gör det, kära Billow.

— Men soppa måste vi också ha — ingenting får kastas bort, förmanade prinsessan Constance.

I tre år hade prinsessorna Constance och Marie av Cotta-Zedeler-Meiningen levat i det främmande landet som fattiga flyktingar.

När revolutionen kom och sopade bort även deras beskedliga kusin, regerande hertigen av Cotta-Zedeler-Meiningen från den tron, där han och hans förfäder i sex hundra år suttit och patriarkaliskt regerat två tusen åttahundra undersåtar, fanns ingen plats längre för »de båda violetta» som de gamla tant-prinsessorna kallades. Eller rättare sagt de kunde inte flytta från sina rum i slottet till den lilla våning vid Kurfurstgatan som en hederlig husägarinna under lojala tårar erbjudit dem gratis. Blotta tanken att vandra som vanliga människor i den lilla staden, där de åkt omkring med krona på vagnsdörren och lakej på bocken, föreföll dem absurd — ja, som ett medgivande åt de upprorska, vilket de aldrig kunde vara med om. I grund och botten voro de gamla fröknarna inte det minsta högfärdiga — de kunde tala vänligt med alla människor och insvepte sig aldrig i någon onödig furstlig höghet. De voro tvärtom enkla och anspråkslösa på sitt sätt. Men de voro födda med nigningar, bockningar, galatafflar, kammarherrar, släkttavlor, familjeporätt och en korrekt småstadsaktig furstlig tråkighet utan några gränser.

När de nu definitivt måste lämna den stackars glans som hittills omgivit deras innehållslösa liv, betydde detta en kapitulation, uppgivandet av de rättigheter som hade över ett halvt årtusendes tradition i det lilla landet. De kunde därför icke plötsligt nedsjunka till doktorinnan Schmidts och änkefru Meyers position utan att kränka fädernas minne. Hällre fattiga och glömda i ett annat land, re-

Möbler
Orientaliska mattor
Europeiska mattor
Tyger - Gardiner
Träarmatur

A.-B. ARKITEKTKONTORET

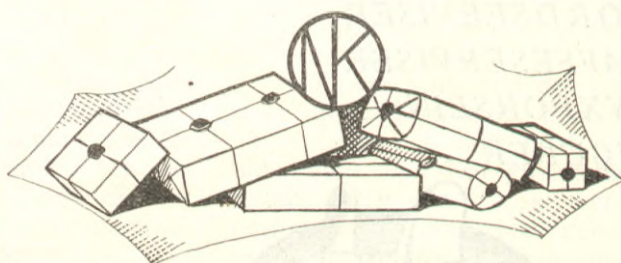
MAJA ALVIN

12 KUNGSTRÄDGÅRDSGATAN 12

STOCKHOLM

216 59, 301 75

NORR 121 16

Det besvärliga
julklappsköpet...

ÄR DET INTE en oerhört svår sak att hitta på lämpliga julklappar? Oftast blir det så, att man beger sig ut för att se sig omkring, och kanske man ändå efter flera dagars sökande står där lika klok. Är det inte mycket bättre att gå till ett ställe, där under ett tak finns allt som praktiskt taget kan komma ifråga, där avdelning vid avdelning exponerar allt vad i julklappsväg kan tänkas.

EN SADAN IDEALISK "JULKLAPPSCENTRAL"
 ÄR NORDISKA KOMPANIET!

Förblir Ni ändå villrådig, sätt Eder i förbindelse med NK:s "presentbyrå" och begär upplysning om dess verksamhet, och Ni blir säkerligen hjälpt ur klämman!

A/B NORDISKA KOMPANIET
 STOCKHOLM

ÖMTÅLIGA KLÄDER

fordra en varsam behandling.

De måste tvättas med TRITON för att ej skadas eller alldeles förstöras av gnuggning och slitning.

ÄVEN VID STORTVÄTTEN

är TRITON ekonomiskt och effektivt. Det giver en bländvit, väldoftande tvätt.

TRITON *sparar arbete och kläder!*

BORDSERVISER
KAFFESERVISER
LYXPORSLIN
FIGURER

ROSENTHALS SPECIALAFFÄR
STOCKHOLM
HAMNGATAN 10 R. T. 8993

SYSTEM ELLAS

SALVA. HUDCRÈME.
Vid en tids behandling med System Ellas Salva kan man vara säker på att få en fulländad, vacker, vit och fin hy.
Ingid varje morgon och afton efter tvättning händer och ansikte med denna verkliga skönhets salva och Ni skall bli övertygade om den överlägsna kvalitén System Ellas salva besitter.

SÅRSALVA (med Burrows lösning)
är oöverträffad för behandling av yttiga och friska sårader, liggår, brännmärken etc. Ett gott ersättningsmedel för de besvärliga omslagen med blyvatten och Burrows lösning. Tillverkad av kemiskt rena produkter, vilka i allt uppfylla farmakoprens fordringar. System Ellas sårsalva är oundgänglig i varje hem.

PRIS KR. 2.

PRIS KR. 2.50.

SYSTEM ELLAS
Champonering
pulver.

Denne stora, fina, prindla-
väske är rik på hälsöftan eller
gör håret skönt när ofta man
använder det utan hästskä-
ffer en Champonering med
System Ellas Champoneringpulver
fuktigt rent, glästande,
lenkt och mjukt.

Pris 2.
A. Med vitlösk.
B. Med tillägg av Persilja.
C. Med tillägg av Persilja.

BARNETS HUD
System Ellas
BARN-TVÅL
ÖVERFETTAD

En mild och behaglig, med smakt
och frisk lukt, som smälter ut på
konstgjorda föremål och
välgående tvättmedel.

**Tillverkare:
FABRIK AB ELLAS
STOCKHOLM**

Husmödrar!

Det är grovt slöseri
att fördärva linneförrådet med
ett frätande tvättmedel och kom
ihåg: ett tvättmedel som fräter
på händerna, det fräter också
på kläderna.

Det är sparsamhet
att endast använda det idealiska
tvättmedlet **VERSALE**, vilket är
ett av de ytterst få tvättmedel,
som ej skada ens en ömtålig hud.

Finnes hos NK, MEA samt hos
alla välsorterade Speceri- och
Färghandlare.

VERSALEFABRIKEN
Rt. 309 91 STOCKHOLM

sonnerade de. Och så reste de med några koffertar och ett par låror tavlor samt gamla Billow till ett neutralt land, med vilket de voro förbundna genom släktskap på långt håll.

Det neutrala landet tog just ingen notis om de gamla fattiga prinsessorna. De fingo ett par notiser i de tidningar som sysselsatte sig med societeten — härstamning, släktskap och dylikt samt försiktigt vaga uppgifter om att deras högheter tänkte söka sig privat bostad och draga sig tillbaka från allt umgängesliv.

De kungliga släktingarna på långt håll mottogo »kusinerna» med finkänslig hänsyn. Kungaparet bjöd dem på familjediner en gång i månaden och tog emot deras visiter vid alla de tillfällen då etiketten krävde visit. De kommo då i hyrvagn med Billow på kuskbocken. Billow satt kvar i alla väder på bocken medan prinsessorna, skrudade i flera lager förlegad elegans, voro uppe och harangerade kungligheten.

Det väckte redan från början uppmärksamhet på hovet, att den yngsta av systarna, prinsessan Marie, inte kunde hejda sitt begär efter kakor. När drottningen, vars ställning förbjöd henne att se något sådant, blivit underrättad om frändens passion, lät hon hädanefter alltid smussa in en påse med läckra bakverk i prinsessan Mariés monumentala ytterplagg.

Den lilla prinsessan rodnade första gången hon hittade den anonyma gåvan och mumlade något om misstag, men medan hon mumlade åt hon upp kakorna och när hon slutat, sade hon med lugnt allvar:

— Hennes majestät är en äkta Zedeler.

— Hennes far var syssling med vår mor, invände prinsessan Constance torrt.

— Det gör detsamma — det Zedeleriska blodet har gått in i hennes familjs blod och satt familjemärket i det.

De små prinsessorna framlevde sitt liv utan att känna eller tänka något som rörde sig över vardagens händelser eller de stora hvardagens sensationer. Endast på födelse- och dödsdagar plockade de fram det förflutna och solade sig i vad som varit eller gräto stilla över de kära som fått vandra bort innan den stora olyckan kom. Prinsessan Constance broderade med något av Sisyphus energi på stramaljbroderiet Tristan och Isolde, som aldrig ville bli färdigt, därför att Isolde hade svårt för att bli sagans prinsessa utan ständigt kom att likna någon f. d. hovdam eller tjänsteande vid det Cotta-Zedeler-Meiningska hovet. Och prinsessan Marie funderade varje morgon vad de skulle få till middag, under det hon med ett drömmande uttryck i sina vattblå ögon konsumerade kaka efter kaka. Förresten läste hon hemlandets tidningar — som hon varje vecka fick i korsband från den snälla doktorinnan — från början till slut. Utan glädje eller harm gled hennes ögon över de socialistiska officiella förkunnelser, som nu ersatte de forna byråkratiskt högtidliga kungörel-

serna eller myndigheternas ödmjuka reverenser för det regerande huset. Hon kände sig som om hon satt i ett rum med nedrullade gardiner. Vad som hände där ute bakom gardinerna intresserade henne endast som ett avlägset brus. Men när i detta brus gamla kära namn på människor och gator träffade hennes öra, lutade hon sig tillbaka i länstolen och viskade dem om och om igen, liksom om hon velat mätta sitt bortglidande jag med något nödvändigt och livgivande.

En dag fick hon från en gammal vän och kusin, prinsessan Adelheid, som öppnat en pension för unga flickor, en bok som hon med någon tvekan skar upp och med ännu större tvekan började läsa. Den handlade om att världsförloppet regleras av en omutlig rättvisa; att allt vänder åter, världar och natur. Människan födes oupphörligt till nytt jordeliv, sedan hon genomgått en livsålders alla stadier. Men det är inte precis samma människa som återfödes utan en individ i högre tillvarelseform med mer utvecklade anlag och med nya färdigheter. För att riktigt kunna tillgodogöra sig dessa i nästa inkarnation måste man redan nu börja förberedande studier.

Prinsessan Marie läste så att hon glömde att fråga efter middagen — ja, hon glömde till och med sina kakor. Systemet såg ofta upp från sitt broderi, där Isolde nu började likna gamla överhovmästarinnan v. Katteler på lit de parade — och betraktade uppmärksamt den läsande, vars kinder fått högre färg och som satt där med något både lyckligt och hjälplöst över sitt breda beskedliga ansikte.

När hon slutat boken sade hon till prinsessan Constance med förklarad uttryck i ögonen:

— Du borde läsa det här, Constance.

— Jag har inte tid, kära du... Vad handlar det om?

— Det handlar om ett nytt liv efter detta — ett nytt liv på jorden och ändå ett högre liv med nya färdigheter, nya kunskaper.

Prinsessan Constance släppte nålen:

— Ämnar du bli katolik, Marie. Quelle horreur!

— Det är inte katolicism — det är teosofi.

Prinsessan Constance fick något av det uttryck som vilade över anmodern Sieglindes stränga drag.

— Det må vara vad det vill, sade hon med djupnad stämma, men i vår familj ha vi levat och dött med den tro våra fäder givit oss. När kurfursten blev protestant under den svenska kungens religionskrig i vårt land, blev också hans son protestant, därför att han insett att vad hans far gjorde var rätt. Blir du — vad var det nu det kallades? — kränker du våra fäders minne... Du är för mottaglig, kära Marie — alldeles för njutningslysten... Låt oss leva i gemensam frid och gemensam okunnighet om alla förläggande villomeningar... Låt bli att tänka på den där boken — jag ber dig, kära syster.

Prinsessan Marie svarade ingenting, men när hon suttit en stund gick hon långsamt ut till Billow och bad att få hjälpa henne att torka silvret.

De båda systrarna talade inte vidare om den farliga boken.

En månad gick.

Allt var sig tämligen likt i de små rummen vid den tysta bakgatan. Och ändå hade det blivit något helt annat. Prinsessan Marie satt icke längre sysslolös och knaprade på kakor. Hon hade alldeles upphört att gynna bagarboden. I stället ägnade hon sig åt en sysselsättning som väckte systemens stora häpnad och undran. Hon hade nämligen skaffat sig långa pappskivor, på vilka hon ritat upp pianots alla tangenter. Med dessa framför sig på stora bordet och sin barndoms gulnade noter framför sig brukade hon sitta timtals och »arbete».

Prinsessan Constance sade till en början ingenting, men en dag då det entoniga klappandet började förefalla henne enerverande, sköt hon in:

— Skall det vara gymnastik det där, ma chère... Jag minns, att när vår grandonkel, hertig Chlodvig, började få gikt i händerna tog han sig för att spela basfiol till hela slottets förskräckelse... Han trodde att gikten blev bättre på det sättet. Huvudsaken var ju att han kände sig belåten... Kanske du genomgår en liknande kur?

— Ja, det är en kur, svarade systemet kallt, men den gäller inte kroppen utan själen.

Sedan talade de båda systarna knappast vid varandra på ett par dagar.

På den tredje kom prinsessan Marie bärande den gamla pallen med Amor och Psyke i stramaljbroderi och satte sig vid systemens fötter precis som när de båda voro unga och hade förtroenden att ge varandra.

Utan ett ord lade prinsessan Constance sin hand över prinsessan Mariés huvud och började sakta stryka hennes grånade hår.

Marie satt tyst och stirrade på Isolde, vars halva ansikte liknade gåsvaktarskan på Schloss Cattenhof, under det

”Nå, Billow — vad fick vi i dag?”

den andra halvan erinrade om prinsessornas första guvernant miss White.

— Nu river hon snart upp, tänkte prinsessan Marie men högt sade hon: syster, jag har köpt ett gammalt piano — de komma upp med det i eftermiddag.

Prinsessan Constance's hand blev tung och hon såg förskräckt ut under det hennes stämman endast mödosamt lyckades få fram orden:

— Varför har du — vad menar du — jag förstår inte och hur — hur har du fått — råd?

— Jag behöver instrumentet och jag har sålt det gamla månghalsbandet.

Prinsessan Constance började långsamt sprätta upp Isolde och prinsessan Marie tog lika långsamt pallen och gick in i sängkammaren. —

Pianot kom — ett gammalt utslitet skrälle — och sedan kom pianoläraren.

Då var det prinsessan Constances tur att gå in i sängkammaren.

Där satt hon i halvmörkret och stirrade rakt framför sig, medan systemen arbetade med halvt förgätna skalor.

Varje gång pianoläraren väntades, försvann prinsessan Constance in i sängkammaren. Med slutna ögon satt hon och lyssnade till de enformiga knaggliga löpningarna, som då och då omväxlade med ett lätt arrangerat övningstema ur Bach eller Schubert. De gamla välkända tonerna liksom rullade upp hennes barndom och första ungdom. Hon såg framför sig det stela, kalla musikrummet med de ändlös långsamma sofforna från slutet av 1700-talet och det stora mörka skåpet med kulfötterna, där de brukade gömma sig för hovmästarinnan. I andanom såg hon professor Schnurrs kala huvud, vänliga blå ögon och långa vita händer, vilka liksom flöto på tangenterna. Hur såg denne pianolärare ut? Han var säkerligen gammal och utsliten. Hon hade icke velat fråga systemen, och ännu mindre Billow. Rösterna hade hon hört på avstånd — en lågmäld, trevande stämman.

En dag före den vanliga lektionen kom prinsessan Marie ut, klädd i sin gamla violetta sammetsklänning, som hon brukade bära hos hertiginnan. Hennes hår var omsorgsfullt kammat.

— Skall du gå bort? frågade prinsessan Constance med en skärpa i rösten som hon inte lyckades bemästra.

— Nej — hur så?... ja, du menar klänningen... ja, kära du — jag kan ju inte varje dag sitta och spela i den tråkiga bruna.

Prinsessan Constance såg på sin syster. Och i samma ögonblick slog det henne, att hon blivit på något sätt förändrad. Hon hade fått något spånt och yrvaket över sin lilla trubbiga lekamen och hennes händer, som brukat ligga så loja i sköten, hade nu så mycket att bestyra med.

Vad är det åt henne? tänkte prinsessan Constance, jag känner inte igen Marie.

Så besynnerligt! Hon kände inte igen Marie — denna syster, vars minsta steg hon följt i ett helt liv, och vars tankar och

Det var en fyrtyo års man av en ganska vanlig musikertyp.

känslor annars brukade ligga framför henne liksom på en presenterbricka.

I detsamma ringde det och Billow öppnade.

Prinsessan Marie gjorde en åtbörd som var värtaligare än ord. Det är han! Skall du inte försvinna?

Han! Ett begrepp som så länge varit skrinlagt i de båda systrarnas medvetande, att ekot av dess återuppståndelse verkade som blixtnes bländsken. Det väckte och förskräckte henne.

Prinsessan Constance stannade kvar och hon satte ett stort mörkrött stygn i Isoldes mungipa, just då pianoläraren trädde in.

Prinsessan Marie presenterade och herr Erici bugade sig djupt över prinsessan Constances framsträckta två fingrar.

Det var en fyrtyo års man av en ganska vanlig musikertyp — svartmuskig, långhårig och halvsliten. När han var allvarlig fanns det ingenting hos honom som väckte uppmärksamhet. Men då han log blev det som ett vårskimmer över det av missräkningar och umbäranden slitna ansiktet.

— Han har lett sig in i hennes hjärta. Gud i himlen vad menar hon?

Prinsessan Constances alla nerver stodo spända. Hon såg, hörde, kände, förnam som i feber.

Hon kunde endast bakifrån iakttaga de båda. Men hennes själs ögon hade smugit sig fram mitt inför hans milda ljusa leende, mitt in på hennes hjälplösa, snubblande lycksalighet.

Prinsessan Constance kände sig plötsligt ensamare än hon någonsin fört gjort men samtidigt stark som den, vilken ensam står framför den sista forskansningen.

Under en timme satt hon och hörde på sin systems aktningssvärda försök att med sina stelnade fingrar följa skalornas parforce-jakt. Hon hörde herr Ericis vördnadsvärda lågmälda rättelser och systemens förlägna små skratt då hon missade — dessa små skratt som följt henne från barndomen. Den nya Isolde blev allt blekare och längre i ansiktet alltefter som tiden skred fram. Slutligen liknade hon den långa sömmerskan som brukade sitta ensam och liksom begravd under linneväv i tornkammaren.

— Anslaget känsla, det är huvudsaken, Ers Höghet — det finns människor som trumma och det finns de vilka liksom simma över tangenterna. Det är dålig teknik i båda fallen — känslan, den verkliga känslan hejdar trummandet och så att säga lyfter simmandet.

Herr Erici reste sig med böjd rygg och slätade ut ett veck på sin slitna bonjour.

— Om tisdag alltså vid samma tid, sade prinsessan Marie och sparkade ut släpet på sin violetta, som om hon hade stått i en slottssal.

Pianoläraren bugade sig djupt över den framsträckta handen, gjorde så en halv vändning mot prinsessan Constance men halkade på mattan och var nära att falla. Då han slutligen var i stånd att samla sig till en bugning verkade den som ett framåt böj i en gymnastikövning.

Prinsessan Marie log hela tiden sitt vänligaste leende.

Prinsessan Constance satt med sammanbitna läppar och sprättade upp Isolde, då systemen återvände från sängkammaren i sin gamla bruna.

Hon sjönk ned i sin vanliga stol och började stirra på de fruktlöst outtröttliga händerna framför sig.

— Skola vi promenera något i dag — det är varmt i luften, säger Billow?

Prinsessan Constance såg upp. — Vad menar du med — detta — detta att taga hit denne man och agera elva-årig skolflicka?... Har du blivit galen — du vid dina år och med...?

— Säg ingenting mera, syster — det hela är ju så enkelt.

— Enkelt? Är det enkelt att du vänder ut och in på dig och vänder upp och ned på vårt hem?

— Syster Constance — prinsessan Marie sjönk ner vid hennes fötter — hör på mig... Jag satt i min ensamhet — som var större än din — utan tröstande tankar, utan något att hoppas på mer än förlåtelse i det eviga livet. Då kom den där boken — och det var som om en ny dörr öppnats för mig. Jag fick se in i något underbart. En hemlighet avslöjades för mig — en hemlighet som skulle föra till lycka även för mig. Jag skulle bli nyttig, kära syster. Icke i detta livet — men i det nästa. Jag kunde få bli det och boken visade vägen... Vad kan du? frågade den. Jag kunde inte svara först, ty vi gamla prinsessor kunna ju ingenting riktigt. Men så låg jag ett par nätter vaken och tänkte. Och plötsligt stod det klart för mig: Du kan bli föreståndarinna för en pianoskola — om du över upp dig en smula. Det behövs inte så mycket i detta livet, men som det nästa står väntande, måste du stå färdig med elementen. Resten gör det andra livet med hjälp av den goda viljan och så den gode Guden... Och därför sitter jag nu och hamrar och förargar och oroar dig, kära syster. Förlåt mig!

Prinsessan Constance såg med en blandning av undran, medlidande och kärlek på sin syster. Men hennes röst var sträv och kall, då hon sade:

— Marie — du har alltid varit ett barn. Och du har haft fantasi — så mycket fantasi som passat i vår ställning. Men nu har du gått över gränserna. Detta med pianospelet i ett annat liv förskräcker mig. Gamla tant Charlotte-Marie skulle fått slag, om hon hört något dylikt. Och så kom ihåg, ma chère — vår släkt är sex hundra år gammal — den är för gammal att utveckla sig till något nytt. Vi äro redan träfodral — för oss finns ingen andra inkarnation.

— Du är grym mot mig, mot dig själv, mot oss alla! För kärleken är ingenting omöjligt.

— Kärleken! Det är alltså sant — du älskar denne — denne...

— O nej — o nej, kära, gamla stolta syster. Är det denna misstanke som plågat och oroat dig! Nu är det min tur att säga: Du har gått över gränserna för fantasien. Se på mig — är jag en älskarinna, en stackars gammal, fattig flicka — snart en gumma! Kärleken — vad veta vi om den, syster — vi som suttit i bur med omsorgsfullt bevakade hjärtan. Hela vår ungdom var som ett fängelse — vår medelålder som ett den goda tonens institut och vår ålderdom håller på att bli ett Pauvres honteux-hem. Du har lidit, syster. Och jag har lidit och ändå veta vi så litet om kärleken. Och så tror du, att i mitt gamla hjärta skulle finnas plats för dårskapen — dårskapen som vi båda försuttit.

Prinsessan Marie sjönk snyftande fram mot systemens knä.

— Förlåt mig, kära syster, viskade prinsessan Constance i sin ordning.

En lättnadens suck steg ur hennes bröst men samtidigt fylldes hennes hjärta av besvikelse.

Något av det stora äventyrets vingslag hade hörts utanför dörren. Men nu var det åter tyst — tyst för alltid.

Illustrator: Edward Berggren.

Else Kleen.

Anna Branting.

Ellen Key.

Prins Wilhelm.

Selma Lagerlöf.

Elin Wägner.

Alma Söderhjelm.

Daniel Fallström.

Ida Högstedt.

Per Hallström.

Anna Lenah Elgström.

Anders Österling.

Henning Berger.

August Brunius.

Idun börjar ny årgång med nya krafter.

Idun blir större och innehållsrikare 1923.

1923 blir ett märkesår i Iduns historia. 1923 övertages nämligen Idun av redaktör Beyron Carlsson, den över hela Sverige välkända publicist som hittills varit Veckojournalens utgivare.

Från 1923 ämnar han ägna alla sina krafter åt att göra Idun inte bara till "damernas egen" utan hela familjens egen, en tidning som man läser, värderar och tycker om överallt i de svenska hemmen.

Idun har ju de stoltaste anor att bygga på. 35 år av dess tillvaro ha tjänat till att låta den slå djupa stadiga rötter i nationens hjärta. Det har blivit gammal god tradition att låta ett prenumerationskvitto på Idun ingå bland julklapparna.

I år hoppas emellertid Idun att få denna sin vänkrets betydligt utökad. Främst därför att Idun denna gång ser sitt program förstorat och förnyat.

Den främsta nyheten på det nya årets program är att Idun utökar väsentligt sitt sidantal.

Därmed ser sig tidningen i stånd att förverkliga en av läsekretsen länge närd och uttryckt önskan nämligen att få Ida Högstedts värderade hushållsråd tryckta så att de med lätthet kunna fränskiljas för att förvaras som en rådgivare för sig, lätthandterlig och lätt överskådlig. Att de på detta sätt betydligt öka i värde faller av sig självt.

Likaledes är det tidningen en glädje att kunna tillmötesgå läsarnes önskan att på samma sätt få följetongen tryckt så att även den med fördel kan hopsamlas till ett helt för sig utan att tidningen behöver sönderstyckas.

På det genom denna utökning större antalet textsidor kommer Idun att i ännu högre grad än förut tillgodose kravet på att vara *underhållande* och *roande* på samma gång som dess text ger *behållning av bestående värde*. Det är tidningens hopp att den dag i veckan då Idun kommer skall det kännas som en god vän anlant till hemmet, en vän som vet mycket av vad som händer ute i världen, som är klok och erfaren och i stånd att ge goda råd och som därtill är i besittning av ett befriande gott humör.

Bland nyheter för 1923 års årgång må nämnas:

Prins Wilhelm medarbetar med några noveller.

Anna Branting kommer att då och då i Idun låta dess läsare njuta av hennes spirituella berättarkonst.

Alma Söderhjelm tecknar kvickt och skarpt samtiden i en fortlöpande serie "Klipp ur min film".

Gwen ger goda råd om "A och O i umgängeslivet".

Modebrev från de tre världsmetropolerna hålla läsarinna å jour med modenyheterna i *Paris*, *Berlin* och *London*.

Svenska bjudningar behandlas utförligt av *Ida Högstedt*, som med sin rika erfarenhet vägleder husmödrarna när de skola ha främmande, det må vara en tillställning i all enkelhet eller ett festligare kalas.

Damernas diskussionsklubb med *Ebba Theorin* som ordförande ger tillfälle till meningsutbyte i alla de frågor som ligga Sveriges kvinnor om hjärtat.

Mina teaterporträtt heter en serie rikt illustrerade skildringar från scenens värld av *Herman Seldener* — *Bon Soir*.

Daniel Fallström värdesätter alla till Idun inlämnade poem, vilka införas i tidningen enligt hans anvisningar. Alla skaldestycken, som hädanefter publiceras i Idun få alltså ett än högre värde genom detta från kompetentaste håll givna erkännande.

Fyra av Svenska Akademiens medlemmar *C. Bildt*, *Per Hallström*, *Fredrik Böök* och *Albert Engström* ha lovat sin medverkan i Idun 1923.

Våra prästgårdar skildras i ett antal kulturhistoriskt framstående artiklar av *Torsten Fogelqvist*.

Iduns porträttgalleri blir en nyhet som Iduns läsare och läsare säkert skola hälsa med intresse. Samlade på ett ställe ses här porträtt av framstående personligheter å deras bemerkelsesdagar.

Celestins veckokronika hör till den glada läsningen i varje nummer.

De små Idunesarne få också sitt hörn med i tidningen. Barnens egen avdelning skall med skämtbilder, pristävlingar o. d. underhålla familjens yngre medlemmar.

Från flydda tider ges ur memoarsamlingar och andra arbeten korta kulturhistoriska skildringar.

De främsta pennorna komma f. ö. allt fortfarande att medverka i Idun såsom *Elin Wägner*, *Marika Stjernstedt*, *Anna-Lenah Elgström*, *Henning Berger*, *Bo Bergman* och *August Brunius*.

En särskild uppmärksamhet ägnas nästa sommars stora händelse:

Göteborgsutställningen, därifrån Idun kommer att meddela snabba, påpassliga och sakrika rapporter i både ord och bild.

Julnumret som år 1923 blir *praktverk* av främsta kvalitet tillfaller även nästa år Iduns prenumeranter som en utomordentligt vacker julklapp.

Herman Seldener.

Ebba Theorin.

Fredrik Böök.

Marika Stjernstedt.

Albert Engström.

Torsten Fogelqvist.

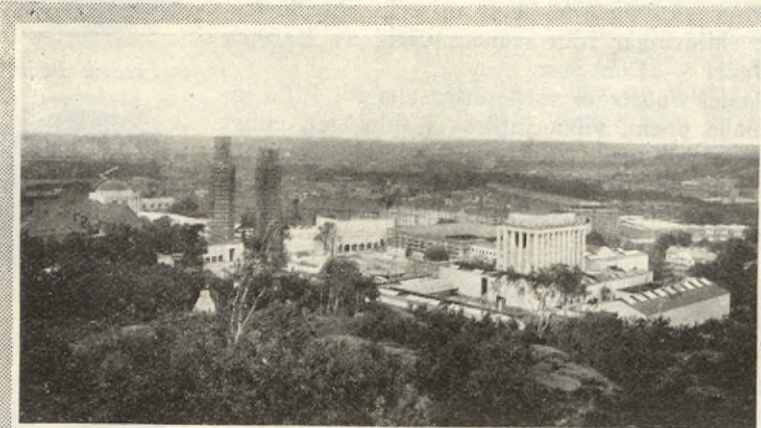
Bo Bergman.

Trots det att Idun under 1923 utkommer med ökat antal sidor bibehålles likväl prenumerationspriset som alltså är: **Upplaga A:** vid prenumeration å närmaste postkontor helår 15:—, halvår 8:—, kvartal 4:25; vid direkt prenumeration å tidningens exp. helår 16:—, halvår 8:50, kvartal 4:25. **Upplaga B:** (Praktupplagan) vid postprenumeration helår 17:50, halvår 9:—, kvartal 4:75; vid direkt prenumeration å tidningens exp. helår 19:—, halvår 9:50, kvartal 5:—.

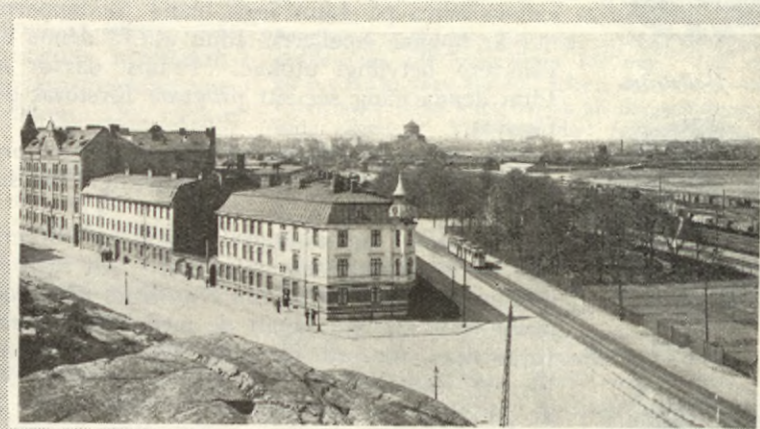
FRÅN EN BLIVANDE UTSTÄLLNINGSTAD. STRÖVTÅG OCH STUDIER I GÖTEBORG

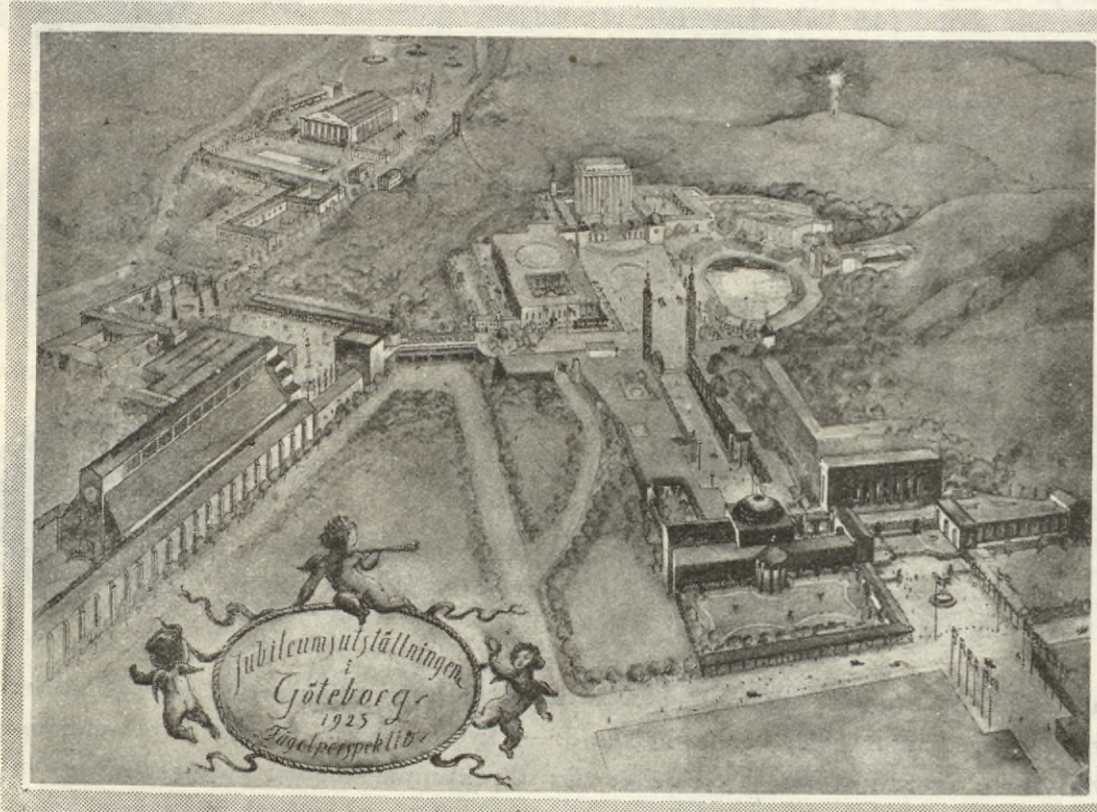
Minneshallen på utställningen.

Vy över utställningen.

Utsikt mot väster från berget vid Ånnässkolan.

Utställningen i fågelperspektiv.

DET ÄR VINTER NU HÄR NERE i världsmetropolen vid Göta älv. Men när träden nästa gång ikläda sig den skära värskruden, då veta vi att Göteborgs jubel- och klangår är inne. Då menar man att den av många förkättrade staden skall få tillfälle att avtvå sig många orättvisa beskylningar, såsom att vara stel, tråkig, småborgerlig och på alla sätt föga tilldragande. Vi syfta på utställningsåret 1923.

Vad veta ni egentligen om det Göteborg, som nu rustar sig av alla krafter för att göra sin tillvaro känd för större delen av vårt världsklot? Förmodligen inte mycket — att det är en sjö- och stapelstad med Gustaf Adolf på torget, att det har en Slotsskog utan slott i, en ganska storslagen hamn och ett odrägligt klimat. Kanske ni har hört att den kallas »Syrernas stad» därför att planteringarna vimla av syrenbuskar, som om våarna på ett angenämt sätt ge sin tillvaro till känna. Och säkert har någon nämnt ordet Lilla London, vilket kan tagas som smek- eller öknamn alltefter ens personliga åsikt om anglosaxisk korrekthet och ett fuktigt klimat.

Statsrådet Thorson fann det förlösande ordet, när han invigde vår nya fri-

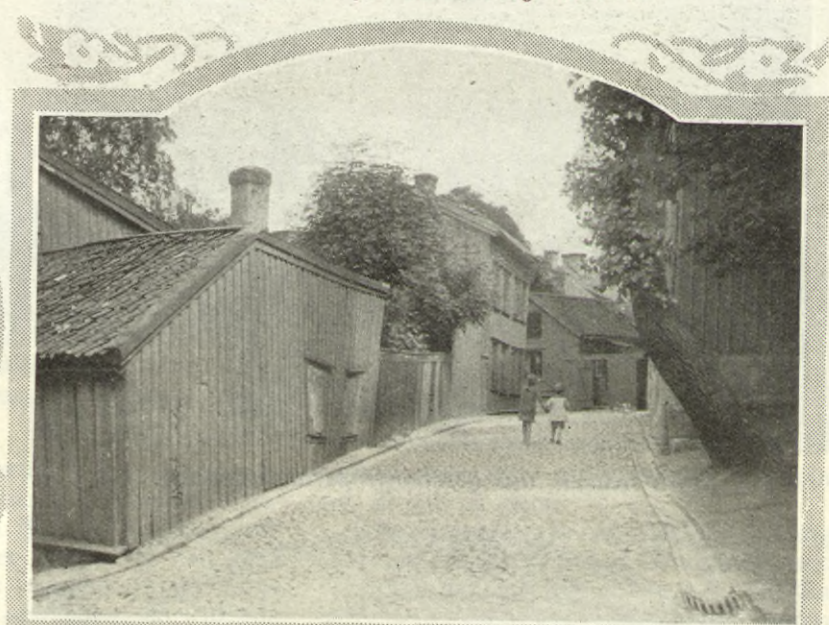
Vallgraven vid Trädgårdsföreningen.

Miljonärsvillor på Lorensbergsområdet.

Vasaplatsen.

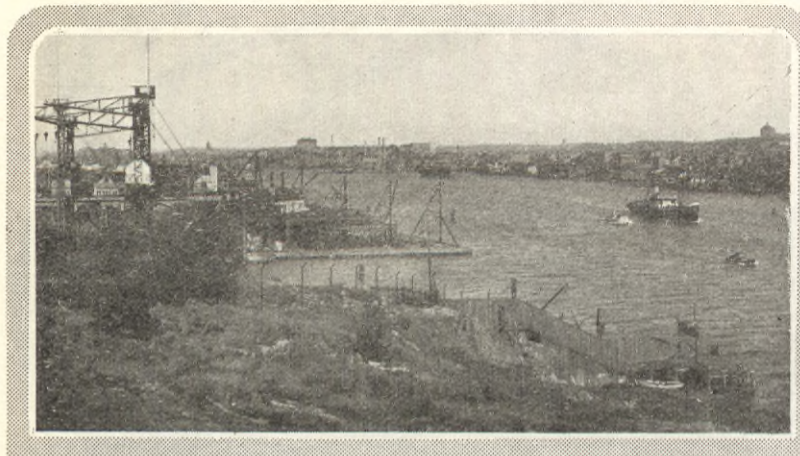
Från det riktigt gamla Göteborg: Bergsgatan i Haga.

hamn. Han kallade Göteborg för en arbetsstad. Vi ha hört många omöden utan så mycket mening bakom, men hr Thorson träffade prick. I Göteborg tänker man först på arbetet och sedan på nöjena. Kanske detta har något att göra med den skylt av tråkighet, som staden fått. Men om det också är så, måste även den mest lokalpatriotiske göteborgare erkänna att nöjeslivet här skulle kunna vara litet muntrare, och framför allt ej vara bemängt med så mycket förment aristokratisk värdighet.

Gränsen mellan de lokaler och de nöjen dit man »kan gå» och inte gå är så strängt upplinjerad att det endast är de mycket toleranta själarna, som kunna hoppa över den. Allting i staden går efter tradition. Skall något nytt arbetas fram till den »fina» publikens förnöjelse är företaget i nio fall av tio dömt att misslyckas. Vi ha sett många skeppsbrott redan, och de som tittat på, ha tagit varning. Meningarna kunna ju vara delade angående t. ex. dansteerna eller jazzaftnarna såsom förädlade ungdomsnöjen, men i Göteborg blir nog inga själar fördärvade av jazz eller shimmy åtminstone, eftersom man knappt känner dessa ting

»Allén» — en stadspark utan motstycke, emedan den genomkorsar så gott som Göteborgs hela centrum.

Inre hamnen sedd från Lindholmen.

Göteborgs fiskarhamn.

Stora teatern, där göteborgsoперan residerar.

Norra Hamngatan och Gustaf Adolfs torg.

En pittoresk Majornabild.

mer än till namnet — och jag skulle vilja se på den stackars människa som försökte öppna ett danspalats här!

En resande herre, som sett mycket av världen och fick se Göteborg en söndagsmorgon, påstod att en mera skurad, putsad, stilla och fin stad hade han bara sett i Holland. Han hade säkert rätt. En ungdom bland mina bekanta har berättat att hon en söndagsmorgon ute i staden

gummor med schallet på huvudet skrida genom gatorna med psalmboken i ena handen och en fällstol i den andra. Ty se, det kan hända, att den schartauanske präst som för tillfället står högst i ropet, samlat fullt hus, och då är det bäst att vara på den säkra sidan och laga så att man ändå får sitta.

Fast kyrkan och schartauanismen spela en betydande roll i staden, kan man

råkade skala silverpapperet av en chokladpralin och kastade det i gatan. En poliskonstapel i närheten gick bort till den unga damen och påminde henne mycket hövligt om att gatan var ny-sopad. Detta är rena sanningen. Göteborg är en mycket sopad stad. Och vad söndagsmorgonen beträffar, finns knappt dess like över hela världen i fråga om stilla tomhet och putsad värdighet. Kyrkklockorna dåna genom rymden, och svartklädda

inte säga att dogmatiken lägger sig så tryckande på sinnena — å andra sidan ligger det väl i göteborgarens väsen och det litet dystra klimatet att han har en liten smula svårt att, som det heter, »gaska upp sig.» För resten är det lika bra att han låter bli, ty i uppgaskat tillstånd slår han gärna över och blir väl bullrande. Det omedelbara och friska gemytet ligger inte direkt för honom, men tro inte att han är mindre präktig för det. Sina bästa sidor visar han ändå i hemmet, och på familjekalasen går det riktigt trevligt till. Göteborg har ett vackert rykte såsom musikstad. Det kan hända att vi äro musikaliska — mer än andra städer — men jag misstänker att gammal tradition och nedärvda begrepp om vad som är fint har en betydande del i tillströmningen till Konserthuset. Med trummor och trumpet har man vidare på sista tiden fäst världens uppmärksamhet på det livliga teaterintresse, som blommat upp i Göteborg. På den tiden när Ranft, som han själv sade, gjorde sitt bästa att tillgodose stadens teaterbehov och Knut Lindroth och andra storheter hjälpte honom så gott de kunde, voro nämnda herrar alldeles förtvivlade över den brist på teaterintresse som fanns i Göteborg. Men så kom Lorensbergsteatern och med den så småningom Per Lindberg, denne Reinhardts lärjunge, ehuru ej eftergörare. Han förstod reklamens konst, och det fanns de som voro villiga att hjälpa honom. Tea-

Där gammalt och nytt mötas.

En göteborgsk gårdsinteriör.

Näckrosdammen med Idrottspaviljongen. (Utställningen).

terns litet febrila experimenterande i modern dekorationskonst äro alltid tacksamma diskussionsämnen vid en bättre middag, och så länge man talar om en teater, går man också och ser på dess program, det må nu vara Shakespeare, Strindberg eller den modernaste farsen. Stora teatern, »Storan» som den litet vårdslöst kallas, är inte heller bortkommen i konsten att göra reklam, vilket väl kan behövas i den mördande konkurrensen mot fjorton »kinnar.» För övrigt är det den mest välskötta operetteater man gärna kan tänka sig, och göteborgarna äro med orsak stolta över sina båda ledande nationalscener.

Den infödde göteborgaren är för övrigt stolt över allt vad till staden hör. Han pekar med stolthet på Masthuggskyrkan, Slottsskogen, Trädgårdsföreningen och Skansen Kronans tvärhuggna och ålderdomliga silhuett. Hans stad är inte svår för främlingar att hitta i, redigt och bra upplinjerad som den är med sina Hamngator, som ingenting ha att göra med hamnen, och sina Larmgator, där det alls inte larmar. Har man så satt sig in i Slottskogsspårvagnslinjens åttformiga mysterium, är man så att säga hemmastadd med stadens konstruktion. Sedan beror det på om man vill gå på upptäcktsfärder efter överraskningar och skönhets-syner. I det fallet är Göteborg inte uttömt på en vecka, ja, knappt på mycket lång tid.

Vill man riktigt upptäcka Göteborg, skall man se det från någon höjd. Man har t. ex. förrirrat sig upp i Landalabergen,

där koloniträdgårdarna ligga insprängda i dälderna som brokigt blommande buketter. Man går på de många slingrande vägarna och kommer kanske till den plats där bergknallarnas oregelbundna kedja plötsligt går i sär och man står liksom i en öppen port med hela staden liggande djupt nedanför. Är det just i skymningen, när lyktorna börja tändas och blinka genom det blåa diset, kan man knappast slita sig ifrån den trolska synen.

Det fattiga Masthugget har också åtskilligt att visa för dem som vill göra sig mödan att gå dit upp. Stadsdelen behärskas helt och hållet av kyrkan, som från sin stolta plats blickar ut åt havet i väster. Vid dess fot leka kåkarna tittut mellan bergknallar, stup och branter och oförmodade trappor. Detta skall föreställa Lilla Londons Eastend men råkar i stället ligga i väster och ha en så frisk luft som ingen gränd- eller kåkstad i världen är begåvad med. Och där, i backar och skrevor, stöjar det unga Masthugget och i våra öron genljuder ett mera kraftigt än skönt språk — »götebos'skan» i sin högsta fulländning.

Vill man från Masthugget göra en avstickare till Majorna nedanför, kan det lätt hända att den mest hemmastadde göteborgare blir bet på nedvägen. Dessa branta passager och trappor ha det fördolda hela tjusning och föra inte alltid åt det håll man avsett.

Majorna har många underliga krokare och lider, som påminna om Lars Gothenhjelm's sjörövarbragder.

Det moderna Göteborg har många

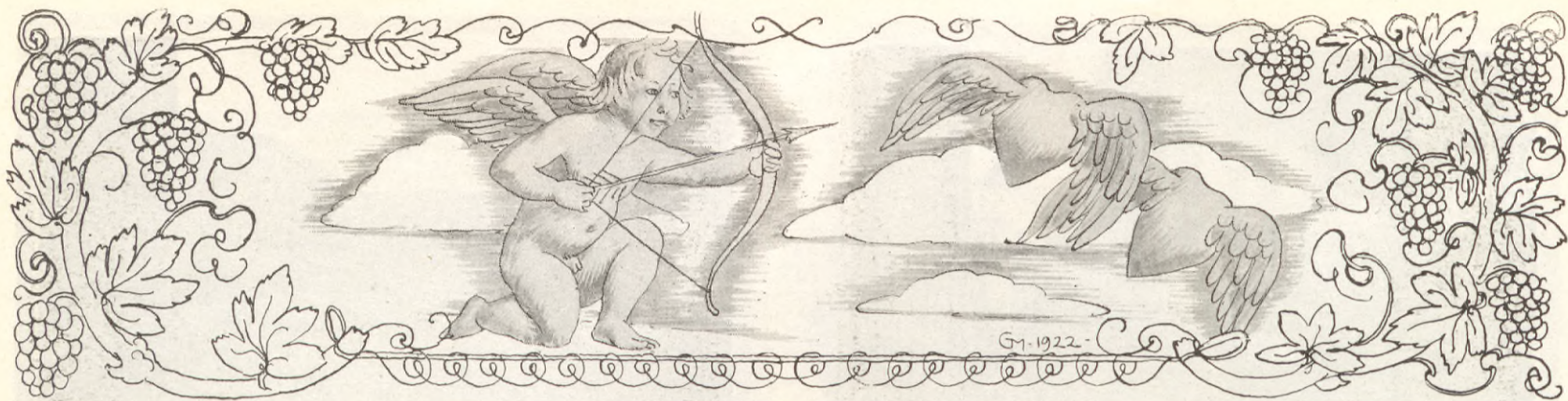
vackra perspektiv att framvisa. Vasaplatsen är ett av dem.

Från Vasaplatsen är det inte många steg ned till den lummiga Kungparken och »världens längsta allé,» som Engdahl kallade den i en revy. Kanske han skarvade litet, men säkert finns det inte en allé till med så härligt götiskt spetsbågstak. Vi nämna den också med stor bokstav.

Affärsstaden Göteborgs mest pulserande liv koncentreras vid Hamngatorna och nedåt hamnkvartieren. De förnäma gamla patricierhusen ha också sin led, Kungportsavenyen, och det är just denna, inom parentes sagt mycket stillsamma pulsåder som för till det allra nyaste Göteborg, den s. k. diplomatstaden, i vars hägn utställningsområdet växer fram med en nästan feberaktig fart. Där det förra året föreföll att finnas bara en massa bråte och för övrigt erbjöds den vanliga anblicken av obebodd-tomt-utanförstaden, just där kappas nu hallar och tinnar och torn att skjuta i höjden, så att göteborgaren nästan får en ny överraskning mellan vart och ett av sina icke sällsynta besök i trakten.

Vad allt hoppas man ej av denna utställning, som kanske just blir det stora slag som kommer hela världen att upptäcka vårt lilla land och dess inkörsport vid Göta älv. Bara en vinter, och sago-staden borta i Lorensbergskvarteren ligger färdigtimrad, ett resultat av svensk vilja att åstadkomma något som går långt utöver de vanliga måtten och ej så lätt skymmes undan och försvinner i virveln av de uppslukande världshändelserna.

ESTER DALSTRÖM.

ETT GLAS VATTEN

AV ELLEN LUNDBERG-NYBLÖM

TAGET MELLAN ROM OCH FLORENZ rasade fram — om det kan sägas om ett italienskt tåg att det "rasar". Det dunkade fram på slitna skenor, med slitna hjul, maskinen matad med ett illaluktande kol, som låg som en grusig rök in i de sjaskiga kupéerna.

Det var söndag. Inte allt för många resande. I en andra klass kupé, i det tynande ljuset från de två elektriska "päronen" satt en sjökadett och sov insvept till öronen i sin kappa. Mitt emot honom ett enkelt italienskt par, som gjort bröllopsresa till Sicilien. I ena fönsterhörnan en dam, ej alldeles ung, tydligen nordisk — eller anglosachsisk, enkelt klädd, distinguerad, blond, med ett ovalt ansikte, ett par stadig blickande, mörblå ögon och en vacker mun. Mitt emot henne en italiensk äldre herre, mager, litet nervös, med ett par uppmärksamma ögon, kort, gräsprängt skägg, fina händer. Han läste högtals med tidningar i det ovissa ljusskenet, kastade dem, tog fram tidskrifter ur fickorna, försökte sova, vaknade upp plötsligt och slet undan gardinen med ett otåligt ryck.

Det ösregnade. Smutsiga vattenränder strilade utefter rutorna. Sjön Trasimene skymtade genom grådasket som en omätlig presenning.

Det sicilianska paret öppnade konversationen. Också på Sicilien hade det ösregnat — sedan månader, och apelsinerna voro sura och fyra gånger dyrare än i Florenz. Just något att resa efter! — Samtalet blev allmänt. Man började tala om sjukhus och skolor, om ungdom och uppfostran.

Italienaren mitt emot den unga damen yttrade några beklagande ord om den ungdom, som nu växte upp i Italien. Ingen disciplin längre, ingen ansvarskänsla; ett självbelåtet, lättjefullt, efeminerat släkte! Naturligtvis fanns det en kärna av plikt-känsla och arbetsförmåga även i Italien, men den motsatta kontingenten vägde för tungt. Det var ingen uppbygglig syn. — "Vi ha mycket att lära av andra nationer", slöt han — "bara vi ville. Men vi vill inte medge, att vi är ett gammalt folk. Skall vi förnyas, måste det ske utifrån. — Ni är engelska, *signorina*?"

"Amerikanska."

"Åh! — Ni talar en utmärkt italienska."

"Jag har bott i Italien många år."

"Också under kriget?"

"Både före och under kriget."

De fixerade varandra plötsligt, som om de tänkt säga något mera, men italienaren

teg igen och slöt ögonen. Så öppnade han dem plötsligt på nytt. "Jag har rest mycket", började han, "men till Amerika har jag aldrig kommit."

"Ni borde se det", svarade den amerikanska damen. "Det är ett intressant land. Så stort. Där finns plats för alla möjligheter — goda och onda — och det är så olika allt på denna sidan havet."

Italienaren nickade.

"Och så Skandinavien", fortfor han. "Det är så mycket där," som attraherar mig. Sverige! — Jag känner naturligtvis Linné, Berzelius, Swedenborg — Selma Lagerlöf, Strindberg, Arrhenius, alla dessa egendommiga snillen. Inte lika våra strängt bundna latinska storheter. — Mera mystik, mera omedelbarhet — överraskningar. Känner ni Sverige?"

"Mycket väl", svarade amerikanskan. "Vi reste ofta över förr i världen. Min mor har sin släkt där. Det är ett friskt land och ett begåvat folk. Man kommer att hålla mycket av det, och det strävar målmedvetet för sin utveckling. Just deras skolor är ju något häpnadsväckande."

"Jag vet, jag vet!" nickade italienaren medgivande.

"Och Amerika! Längtar ni dit igen?" frågade han.

"Jag vet inte. Ja — och nej!" Hon smålog. "Jag är rädd, att jag till den grad vant mig vid den långsamma takten här nere i Italien, att jag numera skulle ha svårt att finna mig i express-tempot där borta. Fastän Italien är ju inte sig likt — längre — och inte italienarne heller. — Är det kriget, tror ni?"

"Gud vet!" Han flyttade sig nervöst på sin plats och bröt händerna bakåt så att knogarna knakade. "När storhetsvansinnet kryper in i en varelse — enskild eller stat — så kryper förnuftet ut. Jag känner mig heller inte hemma här längre. Vårt vänliga, älskvärda, barnsliga folk! Det gör mig ont. Ibland narrar de mig att skratta, men ännu oftare blir jag förargad och upprörd. Man ser och hör saker ibland, som...! Därför bor jag heller inte kvar i Italien längre. Fastän jag älskar mitt land."

"Åh!"

"Nej, jag har ett litet hus i Monte Carlo. — Ja — inte för spelbankens skull", tillade han och skrattade, "men klimatet passar mig. Jag har sol och stillhet och ett par, tre gamla vänner. Jag har också ett hus i Florenz, men där bor jag nästan aldrig — sedan jag blev ensam", mumlade

han. "Och så älskar jag blommor. Min trädgård i Monte Carlo är ett under. Allt frodas där. Det är alldeles sagolikt. — Vet ni, vad jag har där uppe?" Han pekade på ett långt paket, som låg i nätet. "Ett ovanligt slag av mimosa, som, underligt nog, inte finns i Monte Carlo. Jag fick syn på den uppe på Pincio och lyckades skaffa mig några avläggare. Den har små egendommiga, randigt gröna blad — zebrastrimmiga. Jag har åtta varieteter mimosa i min trädgård."

"Så härligt!"

"Har ni ingen trädgård, *signorina*? Jag förstår inte, hur någon människa kan leva utan."

Amerikanskan smålog.

"Det förstår jag knappt själv", medgav hon. "Men man måste ju. De flesta måste. Nej, jag har visst ingen trädgård. Jag hade en liten terrass utanför den våning, där jag bodde i Rom."

"Ensam?" avbröt italienaren, men hejda sig förskräckt över sin indiskretion, "åh — förlåt — förlåt!"

"Det gör ingenting!" svarade miss Norton vänligt. "Jo — alldeles ensam. Min far och mor är döda för flera år sedan. Min enda bror stupade i kriget — här nere", tillade hon lågt.

Italienaren endast nickade till svar.

"Och se'n tog de ifrån mig våningen", fortfor hon. "Det är ju bostadsbrist i Rom liksom över allt. Nu bor jag på hotell."

"Jag hatar att bo på hotell", sade italienaren och ruskade på sig som en våt hund.

"Det gör jag också. Men vad skall man göra. Det är i alla fall bättre än gatan."

"Knappast!" Han skrattade.

Det blev åter en paus. Italienaren lutade sig tillbaka i sitt hörn och slöt ögonen till hälften. Lamporna hade börjat tyna på allvar. Med bästa vilja såg man inte att läsa längre.

Han observerade den unga damen mitt emot sig och försökte förgäves reda sina minnen.

Säkert hade han sett henne förr. Men när? Var? De där bottenärliga, lugna, blå ögonen. Han hade längtat efter de där ögonen, sökt dem. Och den där vackra, uttrycksfulla munnen. Men *den gången* hade den inte smålett. Han kände henne! De hade upplevat något tillsammans — ett viktigt ögonblick, då hon ingivit honom förtroende och beundran. Nej! Förgäves! Han kunde omöjligt finna det. Med en suck av otålighet slöt han ögonen.

INGEN BARNAMAT

är mer *omtyckt* mer
lättsmält och *närande*
 samt för barnamagar
 mer *välgörande* än
 mogna
JAMAICA-BANANER

**JAMAICA
 BANANER**
 FRUKT OCH MAT
 MEN DE MÅSTE VARA MOGNA

*Smör!
 nej tack.*

"men var god och sänd oss ett
 kilo Vandenberg's Extra Växt,
 vi föredra det, ty det är lika gott
 och lika drygt som smör, men mycket
 billigare."

**VANDEBERGH'S
 MARGARIN**

Gyllenhammars

HAVRE-MUST
 är underbart

Botar alla små skavanker

Säljes av handlande i tuber à 60 öre och 1 kr.

I parti hos

LARS MONTÉN - STOCKHOLM

Elektrisk armatur
i största urval till
lägsta priser hos

BÖHLMARKS

NORRMALMSTORG 4 STORA NYGATAN 33
HÖGBERGSGATAN 19-21
STOCKHOLM
Filial: STORTORGET 17 - MALMÖ

Välj!
men välj
det
bästa!

Redan babyn
är förtjust
i
KOLYNOS

Rationell
tandvård
från
tidigaste
barnåren

Hans mor lärde
honom tidigt att
använda
KOLYNOS

Gör tänderna
starka
och
hela munnen
frisk och sund

Hon är nu sjutton
år och använder
fortfarande endast
KOLYNOS

Finnes å alla Apotek, hos väl-sort. Parfym., Färghandl., Raksal. & Herrek. m. fl.
Åberopa denna tidning och begär gratisprov.

BERNHARD MARING, STOCKHOLM C.

D. N. läser varje mamma
från Skånör till Piteå.
Mammas flicka gör detsamma.
D. N. läsa stora, små.

Prenumerera för 1923 på

DAGENS NYHETER

UNIVERSALVERKTYG av stål, härdat.

N:r 560.

Hammare, yxa, hovtång, rörtång, trädaybitare,
kofot, skruvmejsel kombinerade; av nytta för hus-
hållet, lantbruket, automobilen, motorbåten etc.

Pris pr styck för 25 cm. längd Kr. 6:—, för 33 cm. längd Kr. 7:50.

Portofritt Eder plats.

Finnes till salu hos järnhandlare samt hos fabrikanten:

BERGS BOLAG - Eskilstuna

En alltid välkommen

Julklapp

är och förblir

IDUNS KOKBOK

Nedsatt pris

Kr. 8:—

Var har jag sett den mannen förr? undrade den amerikanska damen och låtsades sova. Till och med hans röst är mig bekant. Och hans blick! Han räckte mig något en gång! Vad var det han sade? När Var? — Alla möjliga bilder snuddade förbi hennes minne och plånades ut.

Tåget pep ursinnigt, saktade, ruskade, vinglade — och gled in på en större station.

"*Arezzo!*" Det skrånades ut i den töckniga skymningen under plåttaket.

En pojke gick förbi kupédörren och bjöd ut apelsiner, choklad, karameller. Amerikanskan vände sig utan att tänka på det och såg efter honom.

"Är det något ni önskar, *signorina?*" Italienaren var i ett nu uppe från sin plats och hade fått hatten på.

"Nej tack, ingenting. Ja — det enda skulle verkligen vara litet mineralvatten."

Den obekante herrn var redan vid dörren.

"Nej, nej!" ropade hon ivrigt. "För all del, gå inte! Det behövs inte alls!" Men han var redan borta. Hon såg honom skynnda längs perrongen in i buffeten.

För en gångs skull tycktes det vara brådska på stationen. Man skrek och sprang, knuffades och kommenderade och innan miss Norton visste ordet av, hade konduktören slängt igen kupédörren med en dåmande smäll.

Hennes medpassagerare var försvunnen. I nätet låg hans två läderväskor, paketet med mimosan, hans överrock.

Miss Norton dröjde ängsligt vid fönstret. Inte en skymt av den älskvärde italienaren! Var var han? Och nu — o fasa! — Tåget började gå! Långsamt rullade det ut från perrongen. Så — där kom han verkligen! Springande i karriär, med hatten på nacken och en flaska mineralvatten i handen. Miss Norton dunkade på fönstret och försökte krampaktigt få upp dörren. Förgäves!

Den okände herrns varken såg eller hörde. Han rusade förbi och försvann. Vart?

Förkräckt kom hon tillbaka från korridoren in i kupén. Sjökadetten hade vaknat och satt och stirrade dumt framför sig. De nygifta beklagade händelsen med många superlativa uttryck. Miss Norton störtade in i vagnen bredvid: en tredje klass — mest soldater; smuts, utspillt vin — en atmosfär som i ett fältläger. Och inte en skymt av den hon sökte.

Vad hade hon gjort? Narrat en obekant äldre herre att hoppa av tåget utan ytterrock i vinterfukten. Och kanske han inte lyckats hinna upp på tåget igen. Vad skulle hon ta sig till? Hon gick tillbaka in i kupén och sjönk ned på sin plats.

Efter fem minuters beklämd undran såg hon honom komma in genom kupédörren från korridoren.

"Var så god, *signorina*, här har ni äntligen ert mineralvatten", sade han älskvärt och räckte henne flaskan. Så slog han sig ned på sin plats.

"Kan ni förlåta mig?" mumlade miss Norton. "Jag ville ju inte, att ni skulle gå. Vart tog ni vägen?"

Han skrattade.

"Jag måste in i buffeten", svarade han helt förnöjd. "Pojken därute hade ingenting. Men det löjligaste var, att när jag skulle betala, hade jag inga småpengar. Jag räckte mannen

i buffeten femtio lire, och han lade växeln i min hand. I det samma pep tåget — och jag rusade i väg med både femtioliran och växeln." Han visade henne sedlarna.

"Men det är ju förfärligt!"

"Inte ett spår!" Han viftade lugnande med handen och skrattade. "Jag känner mannen. Han har varit *cameriere* på en restaurang i Florenz, där jag ofta ätit — sedan jag blev ensam. I morgon skickar jag honom pengarna tillbaka."

"Men ett sånt besvär jag förorsakat er!"

"Inte alls! *Una piccolezza, signorina!* En ren småsak! Det dumma var ju bara, att jag inte kunde komma upp i någon kupé."

"Jag bultade och vinkade", avbröt miss Norton.

"Det hörde jag inte. Jag klängde mig fast utanpå och gick utefter vagnarna, tills jag kunde komma upp på en plattform." Han skrattade belåtet.

"Men jag känner mig alldeles brottslig", inföll amerikanskan. "Tänk om ni hade försummat tåget?"

"Än se'n! — Det hade ju inte varit något att tala om. Jag hade telegraferat efter mitt pick och pack och legat kvar över natten i Arezzo."

"Det finns verkligen ännu chevalereska italienare i livet", sade miss Norton och gav honom en tacksam blick. "Jag skall aldrig glömma er uppoftning."

"Men, *signorina*, det var ju bara en glädje, att stå till er tjänst."

"Då är ni vänlig och dricker en liten försoningsskål med mig — inte sannt? Det är verkligen det minsta jag kan bjuda er till tack." Hon öppnade sin suit-case och tog fram ett par små förgyllda turistbägare ur ett läderetui.

"Tack!" Hon höjde den lilla bägaren.

"*Alla Sua salute!* Jag dricker för er välgång!" svarade han. "Fast det bara är i vatten, är det lika ärligt menat!" Han drack ur och räckte henne bägaren tillbaka.

"Ja — här sitter jag ju nu i alla fall, *salvo e sano* — välbehållen, som ni ser!" tillade han och gnuggade händerna. "Det hade ju varit ledsamt, om tåget hunnit längre bort, och jag inte haft så tränade ben."

"Ser ni det!" envisades hon.

Han lutade sig tillbaka mot ryggstödet.

"Ni missförstår mig", sade han på engelska. "Inte för *den* skull! Tror ni jag frågar efter en natts obekvämlighet. Inte för *det!* Kriget borde väl ha lärt oss litet; t. o. m. oss, loja italienare!"

Kriget! Där hade hon det! Någonstans under kriget var det hon sett honom. Men var?

De började tala litet om kriget; försiktigt, som om de rört vid ett sår. Hon hade ju berättat, att hon förlorat sin ende bror där, och kanske hade också han mistat någon kär anhörig.

De allra flesta hade ju gravar att tända ljus på, utom de, vilkas tankar ännu flögo hemlösa, när de sökte sina försvunna döda.

Det var bättre, att hålla sig till mera neutrala ämnen. De kommo in på litteratur. Emerson, Walt Whitman! Han kände de stora amerikanska snillena.

"Emerson är min ledstjärna!" sade han. "Så sund, så stark, så mänsklig. Han passar för alla tider — och alla nationer."

Miss Norton smålog och öppnade åter sin resväska.

"Här är han", svarade hon och lade ett vackert grönt skinnband i sin grannes hand. "Jag reser aldrig utan honom."

"Det gläder mig!" svarade han endast.

Men han såg upp från boken och fäste en allvarlig, genomträngande blick på den unga damen, så länge och intensiv, att hon kände, att hon blev röd.

"Här nere förstå de honom inte, känner honom knappt", fortfor han. "Egentligen är det nog också få italienare, som läser engelska med verklig glädje. — Walt Whitman är nu en helt annan sort! En jätte, han också. Men han passar inte alltid och inte överallt. I Monte Carlo går han inte!" tillade han. "Där är för vackert, tror jag! Nästan lite för vackert. Där läser jag in *Leaves of Grass* i ett skåp. Jag brukar ta fram den och läsa den, när jag reser upp i tyroleralperna om sensommaren."

"Det var verkligen egendomligt", svarade miss Norton. "Jag läser aldrig Whitman i Rom. Jag kan inte. Jag brukar läsa honom på Atlanten, på väg till eller från Amerika."

Åter sågo de på varandra med leende ögon, förstående.

"Det är verkligen sällsynt, att råka någon, som känner som man själv", sade han på engelska. "I allmänhet känner ju människor så kolossalt olika. Det är det svåra. Och då är det mycket bättre att vara ensam. — Utan böcker, blommor och sol vill jag nu inte leva", tillade han efter en paus. "Och de, som inte bry sig om det, dem bryr jag mig inte om." Han kröp bekvämt upp i sitt hörn. "Jag är en stor egoist", slöt han.

"Det tror jag inte!" svarade hon.

"Ni är engelska, signorina?"

"Ni känner mig inte!" protesterade han.

Miss Norton höll på att svara:

"Jo, jag känner er!" Men hon teg.

Man nalkades Florenz. Vinterkvälens mörker låg vått och svart över de toskanska kullarna. De matta lyktorna på de små stationshusen kämpade mot mörkret som drunknande. Det var tyst i kupén. Sjukadetten sov djupt. De båda nygifta hade krupt in i ett hörn och viskade, stirrande varandra in i ögonen så nära, att de nästan skelade.

"*Ponte Assieve!*" ropades det.

"Redan!" Miss Norton satte sig rak.

"Det är besynnerligt", sade mannen mitt emot henne. "Före kriget hade jag ett så gott minne. Alla bilder och intryck fastnade och *satt* fast i min erinring. Under kriget tumlade allt omkring i ett så vilt kaos, hopade sig, föll sönder, fördunstade — revs upp. Man kan inte ordna sina minnen på samma sätt som förr. Har jag orätt?"

"Nej, det är just min erfarenhet", svarade miss Norton och såg upp på honom.

"Ja — *just så!*" Han ville liksom hejda hennes uttryck med en rörelse av handen. "Jag bedrar mig inte. Jag har sett er förr, *signorina*, just så! Var? När? — Jag har ofta sett era ögon för mig. Men det har inte varit mig möjligt identifiera stunden och omgivningarna."

"Ja, var — när? Jag har suttit och grubblat på *detsamma*", svarade hon. "Det är en faktisk plåga, att inte kunna reda upp ett minne för sig. Jag brukade kunna det förr — alltid. Men — som ni nyss sade, kanske är det kriget; — ett slags trötthet."

Han tog fram sin plånbok och räckte henne sitt visitkort.

"Vill ni säga mig ert namn?" bad han med ett älskvärt leende. "Jag tycker, att vi borde råkas igen — för att få klart för oss, när vi råkades första gången", tillade han liksom urskuldande.

Miss Norton räckte honom sitt visitkort.

"Jag blir i Florenz åtta dagar", sade hon.

"Just över julhelgen. Min adress står där. Stannar ni i Florenz?"

"Över julen — liksom ni."

"Det är bra! Kan vi inte komma överens om, att den, som först minns, ringer upp till motparten? Jag vill så gärna råka er igen, *signorina*."

"Gärna!" Det kom enkelt och glatt.

Han började samla ihop sina väskor och paket.

"Jag stiger av vid Campo di Marte", förklarade han. "Det är närmaste vägen hem. Mina dyrbara blommor!" Han höll blomsterpaketet intill sig försiktigt som om det varit ett barn.

Tåget stannade.

Miss Norton räckte honom några av de sista småsakerna på hans plats.

"Farväl!" sade han. "Nej — *arrivederci!*"

"*Arrivederci!*" Hon stod ett ögonblick och såg efter honom i mörkret. Så satte hon sig tillbaka på sin plats.

Hans visitkort! Hon tog upp det och läste: Flavio Bardi, f. d. Professor vid ortopediska Institutet S. Michele in Bosco. Bologna. Läkare, alltså! Miss Norton slöt ögonen och tänkte. Plötsligt gav hon till ett

"Var så god, *signorina*, här har ni äntligen ert mineralvatten."

litet rop. Den nygifta damen tittade förskräckt på henne.

"Gjorde ni illa er?" frågade hon vänligt.

Miss Norton rodnade.

"Nej, för all del — inte alls! Det var bara..."

Hon rätade på sig och smålog. Nu hade hon funnit det. Plötsligt, som om hon tryckt på en knapp, stod hela scenen för henne: Nu mindes hon alltsammans så tydligt, som om det hade hänt i går! Redan nästa dag skulle hon ringa upp till honom och säga: 'Jag kom först!' — Om hon bara vågade! Men — hon hade ju t. o. m. ett ärende till honom. Hon ägde något, som var hans, och som hon måste lämna honom tillbaka.

Tåget stannade. Hon var framme i Florenz. Regnet öste ned. Också de följande två dagarna lågo gatorna bottenlösa under en låg, rökgrå regnhimmel. Allt var vått, grått, trist.

Miss Norton hade inte ringt till professor Bardi. Varför? Hon visste det inte själv. Hon hade endast tagit fram det lilla föremål, som tillhörde honom, och som hon hade inlagt i det medicament- och instrumentskrin, som hon alltid förde med sig, alltsedan de år hon var sjuksköterska i kriget; tre långa år av maktpåliggande, livsfarligt arbete, ibland ända framme strax bakom fronten.

Det var där hon mött Professor Bardi, en dag vid Carso, i ett litet tillfälligt inrättat sjukhus vid en sjukbädd, som hon sent skulle glömma.

Det lilla stetoskopet av ebonit, som hon försiktigt tog fram ur instrumentskrinet, tillhörde honom. Han hade räckt henne det ett ögonblick att hålla. Så hade han

blivit bortkallad — och inte kommit tillbaka. Han tillhörde inte sjukhusets läkare utan hade kommit dit på en tillfällig inspektion. — Skulle hon söka upp honom? — Så kom julafton. Den rann upp med strålände sol och en himmel, bländande som en sommarhimmel.

I ett nu beslöt hon sig. Hon ville önska honom god jul — så litet italienskt det än var. Adressen fanns på kortet: Via Marmora 8. Hon sökte honom på hans mottagnings-tid.

Det var en vacker, enkel villa vid den tysta gatan, med en trädgård, där en mur, dignande av Gloire-de-Dijonrosor, verkade april snarare än december. I ett väldigt judasträd, — nu avlövat — klängde en yvig glycin. Miss Norton kände väl det vackra trädet. Hon hade bott i trakten ett år, och ofta om våren hade hon stannat för att njuta av den raffinerade färgsammansättningen; — judasträdets rubinröda blommor och glycinrankornas lilasfärgade klasar, snärjande ända upp i den strida trädkronan.

Hon ringde. En gammal betjänt öppnade och förde henne genom en vacker, halvdunkel hall in i väntrummet. Också det var ett ovanligt harmoniskt rum. Få möbler, — intet av det billiga krimskrams, som oftast fyller moderna italienska våningar; — vackra färger, överallt blommor. Där innanför, i mottagningsrummet hörde hon någon gnola. Kunde det vara professorn själv?

Plötsligt öppnades dörren, och han stod där i sin vita läkarerock.

Miss Norton blev ond på sig själv, ty hon kände, att hon rodnade.

"Å, är det ni! Kom in!" Hans röst ljöd varm och glad, men inte överraskad.

"Jag ringde inte! Jag kom själv, som ni ser. För att önska er en god jul. Och så har jag ett ärende."

Hon kände sig tafatt och osäker.

"Ni är väl inte sjuk?" Han tog hennes hand och såg ängsligt på henne. "Ni är blek."

"Nej, inte alls!" Miss Norton smålog, men hennes hjärta dunkade hårt.

De gingo in i hans mottagningsrum, och han stängde dörren.

"Nå?" frågade han med armarna korslagda över bröstet, "minns ni?"

"Ja, visst minns jag! Det kom över mig strax sedan ni gått. Det var vid Carso. — Och ni?"

Han nickade tyst till svar.

"Vill ni inte sitta ner?" frågade han och bjöd henne en stol. "Nu har vi ju tid på oss. Minns ni det där lilla amerikanska sjukhuset strax bakom fronten?" Hon såg upp på honom, där han stod framför henne som en inkvisitor. "Det var just inte bekvämt", fortfor hon. "Inget vatten, inga eldstäder — och en ström av sårade och döende, som bars in... Ni hörde inte det", tillade hon och såg plötsligt upp på honom igen.

Han smålog.

"Jag vet det", svarade han. "Jag var en intruder — på genomresa. Inspektionsresa, kallades det. Och ni, *signorina*, ni satt hos en sårad; en ung, italiensk officer, som just blivit opererad."

"Han hade fått en granatskärva in under hakan, och den hade skadat någon nerv i tungan", svarade hon. "Han var stum, stac-

kars gosse, i nära en månad. De hade just tagit bort skärvan och förbundit såret, då ni gick genom rummet."

"Och ni ropade: 'Å, doktor! Ett ögonblick! Lyssna på hans hjärta! Lever han?'"

"Han var blek som lakanet" sade miss Norton sakta och såg ned. "Jag vet inte, varför det gjorde mig så särskilt ont om honom. Jag hade ju sett hundratals, oändligt mycket svårare fall. Men han var så ung och vacker — och nyss förlovad."

Professor Bardi smålog igen.

"Ni var själv mycket vit i ansiktet, då ni såg upp på mig, sedan jag lyssnat på hans hjärta", sade han, "och era ögon såg så ångestfulla ut, som om det gällt er bästa väns liv."

"Det gjorde det också", svarade hon enkelt. "I kriget är den man sköter i *det* ögonblicket ens bästa vän. Inte sant?"

"Ni tog er uppgift på allvar", svarade professorn och satte sig bredvid henne. "Det var det jag såg och — fäste mig vid. Och se'n hjälptes vi åt, att lägga den stackars gossen så bekvämt som plågorna tillät. Minns ni det?"

"Ni bad mig hålla ert stetoskop ett ögonblick", inföll hon. "Och i det samma ropade någon på er. Ni sa: 'Jag kommer strax tillbaka!' Men ni kom aldrig igen."

"Det var en ohygglig historia som väntade mig i rummet bredvid", svarade han. "Den uppehöll mig. Jag kunde inte komma — och ett par timmar senare måste jag resa."

"Jag förstod det! Stetoskopet lade jag i min medicinlåda. Jag hade föresatt mig, att ge er det personligen. Och nu är det tre år sedan dess, och först nu ha vi råkat. Är det inte besynnerligt? — Här är det."

Hon räckte honom det lilla paketet.

"Tack!" Han tog det och synade instrumentet.

"Det är min egen uppfinning. Vet ni det?"

"Jag förstod det, så fort jag läste namnet på ert kort", svarade miss Norton. "Ert namn är ju bekant för alla, som sysslar med läkarevetenskap."

Han ryckte på axlarna.

"Jag har gjort en del förändringar vid det, som gör det möjligt, att uppfatta finare ljud och störningar i hjärtverksamheten, än vad den gamla typen på stetoskop var mäktig. Det är allt sammans. Tack för att ni bevarat det åt mig." Han lade bort det på ett litet glasbord, som stod i närheten.

Åter satte han sig bredvid henne. Han knäppte ihop händerna och bröt fingrarna bakåt så att det knakade i knogarna.

Det blev tyst ett ögonblick.

"Lever han?" frågade han plötsligt.

"Vem?"

"Den unga löjtnanten, som ni vårdade den där dagen i Carso?"

"Ja, han lever!" Miss Nortons ögon lyste. "Jag mötte honom en dag i Rom med sin unga fru. De strålade."

"Och det gör ni också, när ni talar om det."

"Är det inte roligt att se ett par lyckliga människor? Det är inte så ofta det händer. Isynnerhet inte efter kriget."

"Och han var frisk?"

Miss Norton skrattade.

"Han räckte ut tungan åt mig och visade mig, att den var sned. Men jag kan både

Hon ringde.

äta och tala', förklarade han, 'och jag har den bästa hustru och den sötaste baby i hela Italien'. Hans unga fru, som var hans fäst-mö den gången han låg sårad, kom ner och hälsade på honom, då han senare låg i ett konvalescenthem i Tyrolen. Hon hade vandrat dit, över Ortler, klädd i gosskläder."

Professorn nickade gillande.

"Det finns ändå en och annan kvinna här i Italien", mumlade han — "ännu!"

"Här liksom överallt", inföll miss Norton. "Och förresten — kärleken! Då frågar man väl inte efter något annat än *just den*."

Professor Bardi gav henne en lång, uppmärksam blick.

"Det har ni rätt i", svarade han tankfullt.

"Inbillar jag mig!" skyndade hon sig att tillägga och lyfte händerna som för att värja sig mot en anklagelse.

Professorn tycktes inte höra henne.

Han reste sig.

"Är det inte ett trevligt hus jag har?" frågade han och slog upp dörrarna till salongen bredvid. Den var rymlig och förnämt möblerad med ett stort fönster, vettande mot trädgården.

"Härligt", svarade miss Norton — "och ändå bor ni inte här?"

Han ryckte på axlarna.

"Nej! Florenz är för torrt", svarade han. "Ett underbart museum, men dammigt och packat med utlänningar — och förresten — nu, se'n jag är ensam...! Jag har varit gift. Det var en kort och sorglig historia. Den ska jag inte tynga er med. — Men jag är verkligen mycket ensam." Han gick plötsligt bort till ett stort, antikt skåp, öppnade dörrarna, som om han sökt något i dess tomma inre, och stängde dem igen. "Jag har egentligen uppgett min praktik", tillade han — "liksom jag avsågt mig min plats i Bo-

logna. Det finns ju så mycket annat intressant att syssla med och skriva om. Det är bara så här på genomresa, som jag tar emot en och annan av mina gamla patienter."

"Men ni tog emot mig?"

"Bernardo släppte in er!" svarade han. "Det är alldeles mot hans väna. Han är annars en faslig Cerberus. Men han tyckte väl, att ni hade ett bekant ansikte."

Åter såg han på henne, liksom undersökande och suckade till, otåligt. Han föreföll beklämd.

"Vad er trädgård är vacker!" sade miss Norton för att säga något. Hon kände en besynnerlig oro i luften.

"Å — det är rakt ingenting! Ni skulle se den jag har i Monte Carlo! En park! Alla de varieteter av blommor, som myllrar där! Och stillheten! Och havsluften! Där kan man andas. Där orkar man leva!"

Miss Norton vände sig emot honom, men hon drog sakta undan sin blick igen.

Professor Bardi tog henne plötsligt om handleden — hårt — så att det gjorde ont.

"Signorina!" Han talade mycket sakta och stilla. "Vill ni inte följa mig dit bort som min hustru? Jag älskar er! Skulle ni inte kunna tänka er, att kunna älska en gammal enstöring, nervös, otrevlig och egoistisk man som mig?"

Miss Norton drog djupt efter andan.

"Det är just inga vackra epitet ni ger er själv", sade hon milt.

"Ni svarar mig inte." Han höll hennes hand ännu hårdare. "Jag har känt er många år. Er blick har följt mig. Genast — här om dagen — slog den mig — drog mig till sig, fyllde mig med något mera än bara ett minne. Jag visste, att det var *er* jag tänkt på, fastän jag inte kunde komma ihåg stunden och omgivningarna. 'Signorina!' Han släppte varligt hennes hand.

"Jag är en ensam man. Jag har alltid varit ensam. Ja, det vill säga — inte den tiden jag ägde min mor. Men det vara bara några korta solskensår. Hon gick snart bort. Jag trår efter ömhet; någon att vara god emot, någon att säga god natt till, och någon, som hälsar mig godmorgon. Någon, som kanske lyser upp litet, när jag kommer och räcker henne några av de vackraste rosorna från trädgården, någon som...! Tycker ni, att jag är mycket ful?" Han vände sig häftigt emot henne.

Miss Norton brast i skratt.

"Nej — det tycker jag verkligen inte!" svarade hon med övertygelse. "Ni ser ut som en man".

"Är jag för gammal?"

Hon skrattade igen.

"Nej — nej! Jag vet ju förresten inte alls, hur gammal ni är."

Professorn slog med handen.

"Ni har rätt! Det hör ju inte hit. Bara ni..." Han avbröt sig. "Ni komplimenterade mig häromdagen", fortfor han plötsligt, "ni sade, att jag var en man av den gamla sortens italienare, — en av de chevalereska, som inte är för bekväm, att göra en liten uppoffring för en dam. Må vara! Men — jag springer inte av tåget och hämtar ett glas vatten — med risk att bli kvar på stationen — åt vilken liten modern ung fröken som helst. Det var för *er* jag gjorde det!

Förstod ni inte det? Ni kunde få mig att göra storverk — underverk — ja! — Bara med att se på mig så där."

Miss Norton vände hastigt bort ögonen.

"Vad är det för fel med mig då, efter ni inte vill svara mig?" envisades han.

"Inget fel!" hon skakade på huvudet. "Men — jag känner er ju inte!"

"Känner ni mig inte? Jo, det gör ni! Hur många tror ni känner varandra bättre än vi?" Nu brusto de båda två i skratt. "Och er? Känner jag inte er?" Han lade åter sin hand på hennes. "Ni är en kvinna, som arbetat, lidit, levat, kämpat — älskat!" Det kom efter en paus. Miss Norton drog sakta bort sin hand. "Tror ni man har ett sådant uttryck i ögonen, utan att ha älskat", fortfor han lågt. "Men — inte sant — kriget har plånat ut allting — lämnat er ännu ensamare. Men ni tror ännu på livet — och på kärleken", tillade han småleende. "Med andra ord, vi äro två ruiner, ni och jag — men ungdomliga ruiner — förhoppningsfulla. Tror ni inte man vore i stånd att bygga upp en lycka på oss två — förenade?"

"Ge mig litet tid", bad hon. "Jag måste betänka mig."

"Betänka er! Nej det får ni visst inte!" Han lät helt upprörd. "Då duger det inte. Tänk om ni framställt den där frågan till mig, och jag hade svarat: 'Låt mig betänka mig'."

Hon smålog.

"Jag menar allvar!" insisterade han. "Jag tror inte mycket på det, som inte sker spontant. Ödet förde oss tillsammans — den gången — och nu. Ni har ju haft tre långa år att betänka er! Nu måste ni svara!"

Miss Norton såg på honom, rätt in i hans oroliga, grå ögon, fast och länge, som om hon sökte sitt eget svar i hans blick.

"Jag vill!" svarade hon slutligen på engelska.

Han böjde sig och kysste hennes hand utan att tala. De gingo tillbaka in i mottagningsrummet. Han höll fortfarande hennes hand.

"Gudskelov! — Jag fann er till sist!" Han tryckte henne intill sig och släppte henne igen. "Ni tänker väl inte... du tänker väl inte ångra dig?"

Alice Norton log.

"Jag brukar inte ångra det jag en gång bestämt mig för", svarade hon stilla. "Det är bara det, att det kom så häftigt. Jag var inte beredd, att bli tagen så där med storm." Hon sjönk ned på en stol och slöt ögonen. Han stod tyst och såg på henne.

"Jag är inte sjuk", sade hon, då hon åter öppnade dem. "Jag måste bara ha ett ögonblick att sansa mig, se tillbaka — och se framåt! Förlåt mig!" Hon reste sig upp. "Nu är det bra! Jag vill göra allt för att göra dig lycklig!" Hon räckte honom båda händerna. "Jag vet, att jag vill det!"

"Det privilegiet hade jag tänkt skulle bli mitt gentemot dig", svarade han.

Två minnesblad.

Att vara —!

*Att vara född i fiendeland, —
i ordets bittraste mening —
det är, att ej det ädlaste band,
ej tankars och hjärtans förening
tryggar mot bråd
orätt och lömskaste nidingsdåd.*

*Det enda arv, som jag tidigt
lyft och fått hålla till godo med,
som ingen gjord mig stridigt,
var — främlingskapet förutan fred.
Ödet mig band
vid älskat — — fiendeland.*

"Rättsligen fri."

*En biltoq man, — jag känner endast
en, —
mig anförtrött, att först som 'varg i
veum'
han mäktat ärligt hylla Nazarén
med ödmjukt hjärtas jublande 'Te
Deum'.*

*Han glömde intet, men han allt förlät:
var Judaskyss, — det svartaste försåtet.
All onskas spår stod klart, men helt
förlåtet
i glansen av Försonarns majestät.*

*Och mänskohataren, — här lyst i bann —
mig sagt, att först av mänskor övergiven
förlösningen han såg i hjärtat skriven,
såg mänskligheten evigt fri — som han!
GUSTAF ULLMAN!*

"Då kan vi ju dela bördan — så blir den lättare", svarade hon småleende.

"Är inte livet ett konstigt spel", inföll han och såg uppmärksamt på henne. "För en vecka sedan — vem kunde ha förutsagt detta?"

"Jag brukade ofta ta' fram det där" — hon pekade på stetoskopet, "och då undrade jag: 'Vart försvann han? Var finns han?'"

"Varför frågade du ingen av de andra läkarna?"

"Jag vet inte. Jag ville finna dig själv."

"Och så kände du ändå inte igen mig, när vi möttes."

"Jag begriper inte, vad det var för en slöja, som band min syn. Men så fick jag ju mitt förstånd tillbaka."

"Jag bryr mig inte så vidare mycket om ditt förstånd — just nu." Han såg ner på henne, och det lyste i hans ögon.

"Tycker du, att du behöver vara ängslig?" Hon log honom in i ögonen. "Tycker du egentligen, att vad vi gjort i dag är präglad av något vidare övermått av förstånd? Vi ha råkats två gånger — med tre års mellanrum." Han skrattade.

"Vänta bara! Vi ska råkas mycket, mycket oftare hädanefter. Det är ett förhållande, som tiden kan bota. Tiden botar allting!"

"Nej! Inte tiden!" Hon skakade på huvudet.

"Vad då?" undrade han.

"Det är bara kärleken, som kan bota det, som man trodde var obotligt."

Professor Bardi suckade djupt.

"Du har rätt", svarade han sakta, "men jag vågar inte tro..."

"Och jag inbillade mig att du var en så modig man", inföll hon, "krigare och läkare och..."

"Ja, men..." han talade tvekande och strök hela tiden hennes ena hand, som låg på hans axel, "jag har varit en så ensam man. Jag har aldrig mött kärleken förr." Det kom mycket lågt.

"Här är den!" svarade hon med lycklig röst, tog hans huvud mellan sina händer och kysste honom. "Men säg mig uppriktigt. Hade jag inte kommit hit i dag, vad hade då du...?"

"Tror du verkligen, att jag hade släppt dig, när jag äntligen hade funnit dig igen? — Men — jag visste, att du skulle komma. Jag gick bara och väntade på dig. Men jag ville ge dig tid."

"Två hela dagar!" skrattade hon.

"Ibland är två dagar en lång tid", svarade han tankfullt.

"Och tänk, om du blivit kvar i Arezzo den där kvällen?"

"Älskade! Tala inte om det! Det löper kallt utefter ryggen på mig vid blotta tanken!"

Han tryckte henne hårt intill sig. "Att tänka sig, att man kunde ha gått miste om sitt livs lycka — på grund av ett glas vatten!"

Illustratör: G. Magnusson.

Han böjde sig och kysste hennes hand utan att tala.

DEN SVÅRA DAGEN

AV

RICHARD VALLNER

I.

EN BITANDE KALL JANUARIDAG trädde Allan Lind, kontorschef hos juvelerarefirman Jakob Berg & C:o, med uppfädd rockkrage och rimfrost i de korta, stubbiga mustascherna in genom den privata ingången till firmans affärslokaler vid Regeringsgatan. Det var ännu en god stund till öppningsdags, och det stora expeditionssrummet låg öde och stilla i vintermorgonens bleka skymningsdager. Vägghendylen tickade hårt i tystnaden, och nedanför kaminen låg ett varmt rött skimmer över den bruna korkmattans kvadratformiga mönster.

Lind hade knäppt upp rocken, och med hatten i hand gick han långsamt, utan att bry sig om att tända ljus, genom rummet. Han var en man på 40 år, redan något kal och gråsprängd vid tinningarna och med det litet nervösa och ansträngda ansiktsuttryck, som man ofta kan iakttaga hos personer med ett mångårigt och strävamt pliktarbete bakom sig.

Och uttrycket bedrog inte i detta fall. I tjugufem år hade Lind varit anställd hos Jakob Berg & C:o. Först som springpojke, sedan efter vart annat som bokhållare, förste bokhållare och nu sedan ett år tillbaka som kontorschef. Hur mycken energisk, tålig, aldrig slappnande strävan låg inte bakom denna karriär. Hur många oroliga stunder och sömlösa nätter, då arbetet hakat upp sig eller kanske i något avseende gått på tok, hur mycken självbehärskning och ödmjuk underkastelse vid tillfällena, då chefen varit vid dåligt lynne och låtit detta gå ut över sina underordnade. Det hade varit en lång väg, full av stenar och gropar, men uppåt hade det gått i alla fall hela tiden, och nu stod han vid målet eller åtminstone bra nära, ty om han också inte ännu nått högsta toppen, så var han dock i verkligheten kontorets så gott som enväldigt styrande man, sedan direktören förra året drabbats av en sjukdom, som sannolikt för framtiden skulle urståndsätta honom att ägna någon mera ingående uppmärksamhet åt firmans skötsel. Och om sjukdomen måhända snart nog skulle ända med döden — vore det då så otänkbart, att han kunde bli efterträdaren?

Kanske reflekterade han inte precis just över detta denna morgon, men i alla händelser var det dessa många år i firmans tjänst, som mer än något annat satt sin prägel på hans karaktär och liv och gävo sin färg åt allt, varmed hans tankar sysslade.

Då han hunnit ungefär halvvägs till dörren, som ledde till kontorsavdelningen, föll hans blick på ett litet glänsande föremål, som låg på golvet invid foten av en stol. Han böjde sig ner och tog upp det och såg, att det var en guldring med en liten grön sten i. I detsamma tog någon i låset till ytterdörren, och han stoppade hastigt ringen i fickan och fortsatte in till kontoret, där han omedelbart slog

sig ner vid sitt skrivbord och började arbeta.

En halvtimme senare anlände kontorsterna, vaktmästaren kom in med morgonposten, och vid en blick ut på gatan kunde Lind se, att dagens första kunder började strömma till. Han arbetade flitigt ett par timmar utan att ens taga fatt i tidningen, som han annars brukade ögna igenom, så snart posten var bruten och läst. En gång, då han skulle ta upp sin pennkniv ur västfickan, fick han fatt i ringen, och en annan gång körde han utan särskild orsak ner fingrarna i fickan och vidrörde den lilla runda tingesten.

Varför hade han stoppat den på sig, då han hörde dörrlåset vridas om, och varför behöll han den alltjämt, ehuru han naturligtvis förstod, att någon av expedienterna tappat den föregående afton och kanske nu oroade sig över förlusten? Det var ju en helt enkel ring, på sin höjd värd en hundra kronor, och inte kunde en sådan summa spela någon roll för en man, som hade en årslön på 20,000 kronor?

Nej inte nu, men det hade funnits en tid, då den gjort det: under hans första år i firman. Hur begärligt hade han inte på den tiden betraktat de i affärens monter strålande härligheterna och längtat att äga några av dem. Att direkt stjäla hade han varit för samvetsöm till, men om slumpen en vacker dag låtit honom hitta någon sak i en vrå — firman var ju så förfärligt rik — och vad betyder en sådan bagatell för den... Men åren hade gått och han hade aldrig hittat något — inte förrän i dag, och så hade den gamla åtrån levat upp och blivit honom övermäktig.

Klockan 11 gick han ut i butiken för att tala några ord med föreståndaren därstädes och just som han avslutat samtalet, sade föreståndaren:

— Här har kommit bort en guldring för en av flickorna i går afton.

— Jaså, sade Lind, likgiltigt, det var förargligt.

Och i nästa ögonblick tänkte han.

— Nu är det för sent att säga, att jag hittat den.

Han återvände till sitt rum och började åter arbeta. Men under det han snabbt och rutinerat som vanligt gjorde upp kalkyler och besvarade skrivelser, ljöd det oupphörligt inom honom: — Nu är det för sent att tala om, att jag hittat den. Ett par gånger var han i något ärende ute i kontorsternas rum, och vid båda tillfällena trodde han sig höra, att den bortkomna ringen var föremål för samtal.

Vid tolvtiden kom vaktmästaren in med ny post. Han var en 50 års man med knotiga kinder, stora hängande mustascher och en tjock underläpp, som tydde på ett buttert och envist temperament. Efter att ha lagt försändelserna på bordet blev han stående och harklade.

— Var det något Jansson ville? frågade Lind.

— Ja det är på det viset, att det har kommit bort en guldring för fröken Holm därute. Hon påstår, att hon är säker på, att hon tappade den i går afton, för när hon expedierade en kund, tyckte hon att det lät, som om något trillat på golvet, men hon hade så bråttom just då, för det var fullt av folk, som väntade, och sedan glömde hon bort saken.

— Jaså, sade Lind, det var ju ledsamt. Och samtidigt hörde han sitt hjärta dunka.

Vaktmästaren stod alltjämt kvar och harklade.

— Nå var det något mer? frågade Lind.

— Jo se, det är ju litet förargligt för mig, som var den siste, som lämnade lokalen i går kväll, och nu tänkte jag, eftersom herr Lind var den förste, som gick därigenom i morse — ja jag vet det, för jag kom strax efter — så tänkte jag fråga, om herr Lind kanske hittat ringen.

Lind rätade upp sig och grep med händerna mot stolens karmar.

— Hur menar Jansson — skulle jag ha hittat ringen och behållit den?

— Nej, det förstår väl herr Lind, att jag inte menar, sade vaktmästaren, och det bulldoggliknande draget i hans ansikte framträdde med ovanlig skärpa. Men jag tänkte, herr Lind kunde ju ha stoppat den på sig och sedan glömt bort den.

— Vad menar karlen — såg han mig? för det genom Linds hjärna, och ångesten kramade ihop hans hjärta, så att han kände sig färdig att svimma.

— Nå, Jansson har ju fått besked nu — var det något mer? hörde han sin röst fråga i en kall och främmande ton.

Jansson skruvade på sig och blickade inbundet mot golvet.

— Ja, jag får be så mycket om ursäkt. Jag trodde inte det var orätt att fråga.

Då rann en häftig vrede upp i Linds hjärta. Vad ville egentligen denne man? Vad kom han här och blandade sig i saker, som inte angick honom. Om han också misstänkte något, hur kunde han därför understå sig att ställa till förhör med sin egen chef. En sån där tjurskalle — ett sånt där enfaldigt kräk!

— Jag tror Jansson en annan gång gör bäst i att inte lägga sig i saker, som inte angår honom! bröt han ut skarpt tillrättavisande. Om jag hittar något, så sköter jag om det själv.

— Ja, ursäkta — det vet jag nog, sade vaktmästaren, men var och en kan ju glömma sig, och jag tänkte — — —

Lind slog handen i bordet.

— Jansson behöver inte tänka något — han är så god och sköter sin plats och därmed jämnt.

Det tjuriga uttrycket vek inte från vaktmästarens ansikte.

— Ja, det vet jag, att jag skall sköta min plats, och det har jag gjort hittills utan anmaning, men jag trodde inte det var förbjudet — — —

Då tappade Lind sista resten av sin behärskning.

— Han har inte att tro något alls — ge sig i väg bara! röt han och sprang upp så häftigt, att han höll på att slå omkull stolen. Två gånger under sista året har han varit drucken — det är nog. Ge sig i väg bara — avlöningén får han kvittera vid kassan!

Vaktmästaren hade blivit mörkröd, och de stora mustaschern skälvde.

— Jaså, jag skall gå, sade han med skrovlig röst. Jaha, som herrn befäller — jag skall visst gå.

— Ge sig i väg bara — ge sig i väg! ropade Lind.

Och vaktmästaren gick långsamt mot dörren, under det han mumlade:

— Ja, jag går — jag går, som herrn ser — fast det är hårt att bli bortkörd som en hund, när man haft en plats i mer än tio år.

Lind sjönk tillbaka i stolen. Han kände ingen ånger över vad han gjort, utan alltjämt bara vrede mot den enfaldige tjurskallen, som på ett så fräckt och närstående sätt lagt sig i hans affärer. Till och med om han sett något, vad angick det en sån där ynkelig stackare! Om det roade honom, Allan Lind, som hade en årsinkomst på 20,000 kronor och flera gånger under sitt liv kastat bort hundratal kronor till anhöriga och vänner utan att fordra ett öre tillbaka, om det roade honom att stoppa en usel ring, värd en hundralapp i fickan, vad hade det där kräket med den saken att göra! Det var löjligt; oförsäkamt av honom att blanda sig i hans göranden och låtanden och misstänka honom för stöld.

Klockan ett kom hans fästmö och hämtade honom för att de tillsammans skulle gå ut och äta lunch. Hon var en ganska vacker flicka på omkring 30 år med ett blekt ansikte, varma, bruna ögon och en bestämd mun. De hade lärt känna varandra under hans semesterresa förra sommaren, och det var meningen, att bröllopet skulle äga rum på våren.

Under måltiden, som intogs på en restaurang i närheten av Kungsträdgården, talade de huvudsakligen om bosättningen, och sedan följde Lind fästmön hem. Strax, innan de hunnit till hennes port, sade hon:

— Du ser så blek och nedstämd ut i dag. Är du dålig, eller har något otrevligt hänt dig på kontoret?

— Åh, det är ingenting — bara en bagatell, svarade han undvikande.

Men hon var envis och ville veta, vad det var. Hans ansikte fick ett något irriterat uttryck.

— Bara ett uppträde med vaktmästarn. Jag var tvungen att köra i väg honom.

— Gamle Jansson — körde du iväg honom?

— Ja, han var närgången.

— Men kära du — det låter ofattligt: gamle, beskedlige Jansson.

Hennes förvåning ökade ytterligare hans retlighet.

— Beskedliga kräk kan också uppföra sig illa.

— Men vad sade han då — vad var det fråga om?

— Vad han sa? Jo, det var ett biträde

Han tog upp ringen.

i affären, som förlorat en guldring, och han kom och frågade mig, om jag hittat den.

— Ja men kära du, inte var väl det något farligt!

— Farligt — vad tusan hade karlen med det att göra, om jag hittat den eller inte.

Han talade i en skarp, otålig ton, och fästmön betraktade honom förvånad.

— Men han hade väl något skäl att fråga dig.

— Något skäl! Kunde det finnas något skäl, som berättigade en sån där idiot att lägga sig i mina förehavanden?

— Du kunde ju ha gått förbi den plats, där flickan trodde sig ha tappat ringen, till exempel.

— Och det menar du hade varit ett tillräckligt skäl för honom att komma och förhöra mig!

Fästmön saktade stegen.

— Men Allan — en sådan ton du använder mot mig!

Han vände bort sin blick.

— Jag tycker det är du, som bär dig besynnerligt åt — håller med en sån där oförsäkämnd tölp mot mig. Om jag också stulit ringen, vad hade det angått honom.

— Jag håller inte med honom, jag söker bara efter en förklaring.

— Och jag säger, att det inte behövs någon förklaring. Karlen bar sig lymmelaktigt åt, och det förvånar mig, att du inte inser det.

De hade stannat, ty de befunno sig utanför hennes port, och trots kylan voro båda bleka.

— Allan, jag förstår dig inte, är det din mening att förolämpa mig?

Hans ansikte uttryckte okuvlig förbittring.

— Det förefaller mig tvärtom, som om du inte ville förstå mig. Jag har ju sagt dig, att karlen bar sig illa åt och att något vidare ordande inte behövs i saken.

Fästmön stod ett ögonblick tyst och betraktade honom. Blekheten i hennes ansikte hade spritt sig ända ut till läpparna, som voro hårt sammanpressade, och ögonen lyste med skarp glans. Plötsligt drog hon av sig förlovningsringen och lade den i hans hand. Och i nästa sekund var hon försvunnen in i huset, och porten föll igen efter henne.

II.

Lind kände alltjämt ingen ånger, bara vrede. Han vredgades på vaktmästaren för hans dumma närstående, på fästmön, som kunnat taga karlen i försvar, på försyner, som kunnat tillåta en sådan historia att ske. Alltsammans var ju så enfaldigt, löjligt, vidrigt — han skulle velat spotta på det. Om det gällde någon dyrbar sak — men en hundrakronorsring!... Om han också stulit den, och om alla visste av det — än sedan. Vad betydde den bagatellen mot alla de gångna årens strävan och pliktuppfyllelse, mot alla de tusentals kronor han lånat och skänkt bort utan att ens fordra tack i betalning. Fanns det väl en enda skuldfri människa på jorden — hade inte varenda en stulit någon gång i en eller annan form, många till och med, som nu gingo ärade och aktade, hela förmögenheter?

Lästes det inte i alla landets kyrkor varenda söndag en syndabekännelse, full av de förfärligaste självanklagelser, och i den stämde menigheten villigt och av uppriktigaste övertygelse in. Hade inte hela jorden nyligen varit ett enda slagfält, där rövare och tjuvar stredo om herraväldet och slog ihjäl varandra. Och så skulle han tåla närstående, förolämpningar för den där ynkliga bagatellen.

Så brände raseriet som eld i hans blod och hjärna, medan han strövade på gatorna i timal utan att ens veta, i vilka trakter han befann sig. Emellanåt hörde han någon otålig röst, som sade: — Se upp där, hur ni går! Eller: — Är karlen tokig, som springer rakt i vägen för bilen! Men dylikt tjänade blott till att stegra hans upphetsning och den vrede mot allt och alla, som fyllde hans själ.

Vid halv femtiden återkom han till kontoret, och det föreföll honom, som om personalen betraktade honom med nyfikna och närstående blickar, då han gick in till sitt rum. Blek och skälvande i alla nerver slog han sig ner vid skrivbordet och kastade sig in i arbetet.

Men redan efter fem minuter steg han upp och gjorde sig ett ärende ut till ett angränsande rum, där ett par av de yngre kontoristerna höllo till. De sutto inbegripna i något lågmält samtal, men tystnade ögonblickligen vid hans inträde och fördjupade sig i sina siffror.

— Jaså, herrarna sitter och konverserar under arbetet! sade han skarpt, och då ingen svarade, gick han tillbaka in till sig. — Fördömda sladdertackor! Nu sutto de här och tasslade och gjorde sina utläggningar om denna enastående märkliga och viktiga händelse, att en slarvig expedit tappat en hundrakronorsring, och insinuerade kanske, att deras chef, en man med 20,000 kronors lön, tagit upp den och stoppat den i sin ficka. Precis som om inte världen vore full av brottslingar och tjuvar — som om inte de själva stulit och försyndat sig på alla sätt hundra gånger om i sitt liv — fast de kanske voro för skenheliga eller dumma för att förstå det!

Dörren öppnades, och bokhållaren Johan Bruun trädde in. Han var jämnårig med Lind och hade varit hans lek- och skolkamrat, och det fanns kanske ingen bland hans bekanta, som han värderade

(Forts. å sid. 36.)

VÄLKOMNA JULPRESENTER ÄRO

KAMEROR

OCH

FOTOGRAFISKA TILLBEHÖR,
MIKROSKOP, KIKARE,
SKIOPTIKON- & BIOGRAFAPPARATER

SAMT

SKIOPTIKONBILDER

OCH

FÖRSTORINGAR

AV AMATÖR- ELLER ANDRA BILDER

VI UTHYRA ÄVEN
SKIOPTIKON- & BIOGRAFAPPARATER

SAMT ETT URVAL AV

C:A 20,000 SKIOPTIKONBILDER

I EN MÅNGFALD ÄMNER

NERLIENS

STOCKHOLM

FILIAL I
LUND

MUSTAD'S MARGARIN

Specialiteter:

"SOLO-GRÄDD"

"BÄSTA VÄXT"

"IRIS"

(Smörblandat)

När aptiten
sviker

och krafterna ej vilja stå bi, är det nödvändigt både för unga och gamla att taga järn. Än mer: det är nödvändigt att taga detta järn i den form, i vilken det verkar kraftigast aptitgivande och mest stärkande, nämligen VITRUMS FERROL.

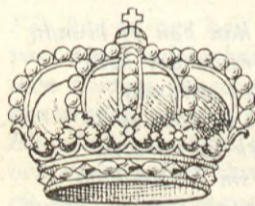
FERROL är synnerligen lättsmält, fördrages av den ömtåligaste mage, skadar ej tänderna och tages på grund av sin angenäma smak lätt såväl av barn som vuxna.

Säljes på alla apotek i originalflaskor om 500 gr. Pris kr. 4:40.

Höst, vinter och vår böra alla taga in järn. Använd då

FERROL

Om Vitrum's Ferrol ej finnes å närmaste apotek, tillskriv fabrikanter Apoteket Vasen, Stockholm.

KRONAN

bland toalett-tvålar är
sedan många år
tillbaka

YVY-TVÅLEN

Användes av tusenden
och åter tusenden
dagligen

AKTIEBOLAGET YVY-FABRIKEN

En novellett i strofer.

Av ERNST HÖGMAN.

Augustikvällen, blå och varm och stilla,
spänt över parken ut sitt stjärnduksamönster.
Det hörs musik från disponentens villa,
som strålar klart av ljus ur alla fönster.
Därinne, blommande och daggbestänkt,
med doft av brukets finaste familjer,
en kvinnovår i flor och spetsmantiljer,
en fjärlsflock, som pupporna nyss sprängt.

Vid flygeln disponentens dotter sitter,
bredvid med violinen står docenten;
en menuett av Mozart lekfullt spritter
i salens rymd från båda instrumenten.
För några dagar är han där som gäst.
På en nationsbal mitt i kotiljongen
tog husets dotter herr docenten fången —
i afton fira de förlovningsfest.

Om han är kär! — Ja, se hans ögons hunger,
där de omstråla hennes hals och kinder!
Hans stråke dansar, varje sträng besjunger
den ljuva eld, som själ med själ förbinder.
Men då och då hans fina öra får
en stöt, när hon gör våld på Mozarts snille,
han nästan som av smärta skrika ville
för varje gång ett falskt ackord hon slår.

Fast kärleken gör blind, han kan ej blunda,
då något brister, som förstör det hela,
och i musik han tål ej det sekunda,
hur vackra händer än det är som spela.
En artig fästman tar dock ej humör,
när hjärtat brinner med sin första låga
och hennes fägring blommar, men en fråga
han gång på gång sig uti tysthet gör:

Hur kan en kvinna skir och blomlik växa
och dock i känslan stå det simpla nära?
Hans spel är andakt, hennes blott en läxa,
mekaniskt hasplad fram till festens ära. —
En sträng på violinen plötsligt sprang,
så att man nådde aldrig till finalen...
Docenten bugade sig runt i salen,
där var och en sköt av sin komplimang.

Men något i hans inre brast med strängen:
hans stämning sjönk liksom en vingklippt
svala,
en visa, vackert börjad, där refrängen
slår över i det tomma och banala. — —
Nu speltes upp till dans — han tyst försvann
i parkens dunkel, där han ville pröva
om ej besvikelsen han kunde söva
och åter bli en älskogsdrucken man.

Då fick han henne vid sin sida känna.
"O, jag har sökt dig genom hela huset!
Det är ej artigt på en fest som denna
att föredraga mörkret framför ljuset.
Nu går du med, och var nu fin och snäll...
Ack se, ett stjärnfalls snabba, vita strimma!"
Uti hans svar sig vemod lät förnimma:
"Ja, du har rätt — en stjärna föll i kväll."

Vart ljus är släckt och sorl och skratt
ha tystnat i augustis natt,
och månen, nyss så blank och stor,
sig gömmer i ett töckenflor.
I salen fönstren öppna stå —
därinne höres någon gå,
och kvällens Mozartmenuett
slås an på flygeln mjukt och lätt.

Docenten vaknar, lyssnar spänt:
det där är rätt förstått och känt;
nu blommar upp dess poesi
och drar i dunkel natt förbi.
Men vem har väl så smidig hand,
är det en alv från drömmens land,
musikens eget väsen, som
hit ned på månljusbryggan kom?

Han sakta tar sin violin
och beledsagar melodin,
men på musiken tvärt blir slut
och någon flyr ur salen ut.
I trappan knarkar det i trät
av smygande och skygga fjät,
det knäpper sakta i en dörr —
se'n ruvar natten tyst som förr.

Sin fästmö sporde nästa dag
docenten: "hörde du som jag
hur Mozart spelades i natt
av någon som vid flygeln satt?"
Hon teg ett ögonblick och se'n
kom svaret: "det var jag, min vän.
Jag med förtjusning gör musik,
när blott jag slipper ha publik."

Han stod förbryllad, häpen, glad
och ögat liksom munnen bad
med älskarns iver: "spela då
och lät mig hänryckt lyssna få
till strängen i ditt hjärtas rum,
som jag med sorg trott vara stum."
— "Den aldrig dömts till stumhet — nej,
men klingar på befallning ej."

Han såg den blonda nackens kast
och blixten som ur ögat brast.
En ursäkt kom på läppen fromt,
men då var rummet redan tomt.
I grubbel sänkt han dröjde kvar:
det låg i detta vassa svar
en gåta gömd, det slog ej fel,
som hörde hop med nattens spel.

Docenten skulle resa. Sista dagen
som han var kvar det hölls i furuhagen,
ett stenkast ifrån villan, avskedslunch,
och släkt och vänner, fullt av båda slagen,

befunno sig i gyllne festhumör —
ja, själva solen log därovanför,
som om den velat säga: "hällen färgen!
Tids nog den får en mattare kulör."

Helt plötsligt fästmön upp ur gräset springer,
en ångest henne hårt i bröstet stinger.
"Min ring är borta!" ropar hon förskräckt
och visar alla på sitt tomma finger.

Man letar ivrigt uti barr och jord,
då säger en i klungan dessa ord,
se'n man förgäves krupit kring på marken:
"den ligger kanske hemma på ditt bord."

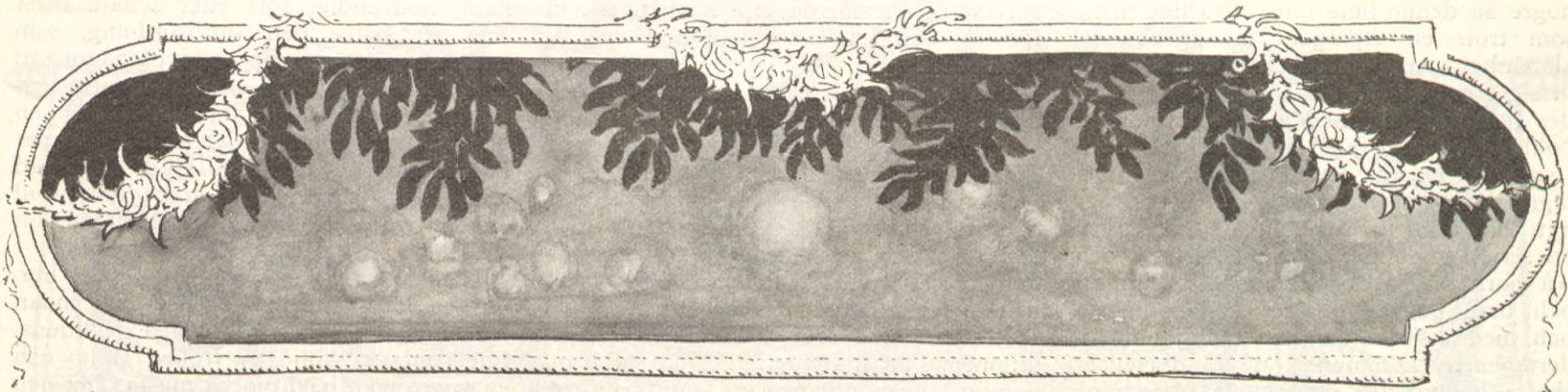
Docenten vet sin plikt förn fästmön hinner
att honom be — bland träden han försvinner
och snart han i den tomma villan står,
där genom tystnaden en tonström rinner,

en ifrån salen klingande musik
så själfullt föredragen och så lik
det spel, varav han härom natten väcktes,
att han som då förgäter all kritik.

Han glömmet ringen — nu det gäller bara
att forska ut vem musikern kan vara;
han ljudlöst öppnar salens dörr på glänt
och ser — ja, det skall nästa vers förklara.

En flickgestalt om cirka nitton år
med täcka drag och askblont burrikt hår —
hur flygeln sjunger under hennes händer!
Docenten undrande och tjusad står.

Han söker gissa vad hon föreställer:
ej någon gäst och ingen släkting heller,
ty då han skulle henne mött förut —
ett styrbarn kanske i familjen eller...

En taburett han råkar stöta till,
då tystnar spelet mitt uti en drill;
bestört och skrämnd hon springer upp från
stolen
och pilsnabbt ut ur salen rusa vill..

"Förlåt", han säger, "icke för att störa
jag stigit på, men frestelsen att höra
ert vackra spel mig denna djärighet gav.
Jag ber er, fortsätt, jag är idel öra."

Han presenterar sig och slår sig ner,
men hon vill gå, hur mycket än han ber.
"Jag är en fattig lärarinna bara,
som husets lille son lektioner ger.

Ifall att någon av familjen finge
mig se i salen, det mig illa ginge.
Ty här de fina rummen äro till
för herrskap blott och kammarn för den ringe.

Men nu, när villan öfvergiven stod
för någon stund, en längtan i mitt blod
mig drev hitin, ty gäller det musiken
jag går förbjudna vägar, fast mitt mod

är lika skört som frusna drivans skare.
Jag känner ängest som en jagad hare,
och unga fröken räds jag allra mest —
för hennes onåd himlen mig bevara!"

Hon tystnar, går mot dörrn av oro het.
Han spørjer, fast han redan svaret vet:
"Det var då ni som spelte häromnatten?"
Hon blygt och rodnande bekräftar det.

Ännu en stund han henne mildt betvingar
att åter lyftas av musikens vingar.
För båda två det är ett modersmål
det tonspråk, som nu rent från flygeln klingar.

Av glömska huru tidens pendel går
de ana intet, förrn i dörren står
den unga fästmon, som med hån i rösten
den vackra stämningen i bitar slår.

"Här tycks en duva våga lek med höken,
en näpen lek — men fortsätt ej försöken.
Rätt öfver tröskeln här är vägen fri
för er att strax försvinna, bästa fröken."

När flickan gått, de andra dröja kvar.
"Jag hoppas att min ring du funnit har,
så flitigt som du sökt", hon spetsigt säger.
"Nej, ringen fann jag ej", han ger till svar.

"Men likafullt en upptäckt jag fått göra:
att du försökt mig bakom ljustet föra.
Den var ej din den själfulla musik,
som härom natten fängslade mitt öra.

En liten Cendrillon du tycks ha dolt
i skuggan här helt avundsjukt och snålt.
Om flickan också nödgas tjäna brödet,
hon alltför mycket din kapolis har tålt.

Hon är ju riktigt söt, därtill begåvad." —
"Du glömmet visst du är med mig förlovad,
och ej jag fattar huru du kan bli
av hennes klink så där förhäxad..." — "Nå
vad

beträffar häxeriet, sörj ej du.
Det skall fördunsta snabbt i samma nu
som du får lust att göra flygeln äran
och hamra löst på dess oktaver sju."

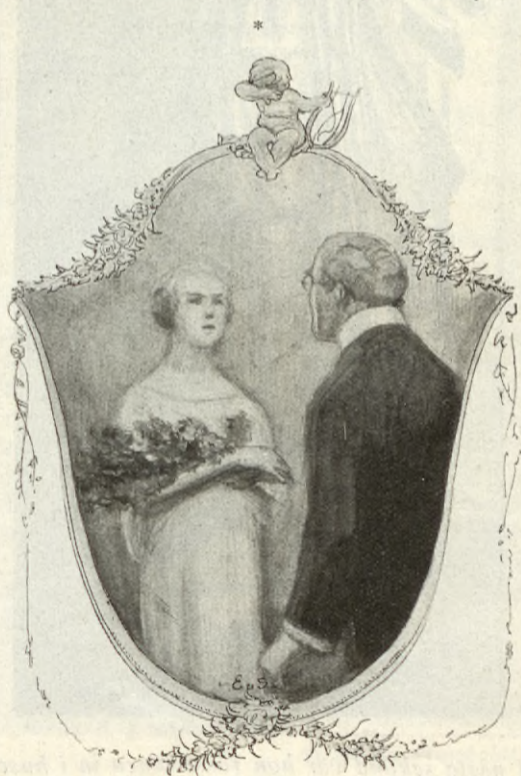
När olja möter eld, så slår en flamma
med sus och dån mot höjden i detsamma;
som eldens låga fästmons vrede var,
men tungan bands — hon kunde endast
stamma.

En vredgad kvinna görs ej lätt i lag;
en sårad fästmons sköna anletsdrag
av harmens jäsnings fula bli — med lättad
docenten därför reste nästa dag.

Se'n kom ett brev, med brevet följde ringen.
Han skrev: "När nu i ro jag granskar tingen,
det som en ofrånkomlig sanning står:
vår kärleks skygga fågel brutit vingen.

Din kvinnlighet jag skänker all respekt,
men i ditt hjärtas gåva som du räckt,
du inneslutit några falska smycken,
som, jag det tillstår, all min känsla släckt.

Tyvär det ofta oförnuftigt giljas,
men låt oss ändå helt förnuftigt skiljas."
Ej svaret dröjde, det var kärvt och kort,
ett enda pennstrags hårda rasp: "Beviljas!"

Där vandrade sig trött en ensam man
igenom långa år,
en grånad lärd, som hundra vägar fann
men icke den som går
från bok och forskning in på livets mark,
där själva gruset blommar
och kärleken, så obetvingbart stark,
ger hjärtat rikedomar.

Han var professor vår docent från förr
med ärans lagerkrans.
För längesen han stängt sin ungdoms dörr,
men minnets vemodsglans
belyste ännu varmt en episod
den där augustidagen,
då han i disponentens villa stod
som lyssnare betagen.

Hur manne ödet hennes vägar lagt
se'n tvärt de skildes sist?
En gång han mindes någon hade sagt
att hon var pianist,
som under utländskt namn gjort segertåg
runt hela kontinenten.
Han undrade om än hon kom ihåg
den svärmiske docenten.

För honom var hon stjärnans gyllne ljus,
vars källa aldrig hanns,
men bortom tunga moln och stormars brus
han trodde att hon fanns.
En gång, en enda, deras ungdom mötts
och deras själar blandats,
en enda gång av rosor de beströts
och Edens majluft andats.

Så kom en dag hon till hans småstad och
som ryktbar virtuos.
Hon spelade som aldrig förr, och dock —
lyriken flytt sin kos.
Professorn njöt var ton som ädelt vin,
men besk blev eftersmaken;
det kommit frost och köld i melodin
och lustgården låg naken.

Han mötte henne vid konsertens slut —
hon mindes honom blekt,
men då hans hjärta helt fått tala ut,
hon såg på honom vekt.
"Hav tack för att ni kom, fast alltför sent!
Jag lever blott som välnad.
Det har så mycket blivit mig förment,
nu är min känsla kolnad.

Min konst har icke skänkt mig läkedom,
blott sltit i min själ.
Triumfen gör mig endast trött och tom."
Hon tog hans hand: "Farväl!" —
Då gick han stum sin väg med blicken skynd
av tårars bittra galla.
Han sett ifrån sin aftenhimmels rymd
den sista stjärnan falla.

Illustrator: E. von Strokirch.

högre än denne tungsinte, allvarlige man, som trots en utpräglad intelligens och allmänbegåvning haft så föga förmåga att ta sig fram i livet, att han vid 40 års ålder fick nöja sig med att beklåda andre bokhållareplatsen hos Jakob Berg & C:o. I själva verket var det endast genom Linds ingripande, som han fått det så pass dragligt. För ett år sedan hade han efter en serie motgångar stått med hustru och två barn på bar backe utan anställning och utan pengar till det nödvändigaste och med utsikt att se sin familj omhändertagen av kommunen, då Lind lyckats skaffa honom den omnämnda platsen på sitt kontor. De hade inte träffats förut i dag, då Bruun före lunchen varit ledig för personliga angelägenheter, och det var med en skälvtning i bröstet Lind såg vännen närma sig och blickade upp i hans bleka och litet grubblande drag.

Bruun stannade ett par steg från skrivbordet utan att räcka fram handen till hälsning.

— Det var om Jansson jag ville tala — jag hörde, att du avskedat honom.

— Ja, jag körde i väg honom, sade Lind, och stämman förrådde den upphetsning han sökte dölja.

— Efter vad han berättat, skulle du ha gjort det, för att han frågade, om du hittat en ring, som kommit bort på expeditionen.

— Ja, alldeles riktigt.

— Menar du, att han gjorde det i någon olämplig ton?

Lind balanserade nervöst med pennan, som han suttit och skrivit med.

— Jag menar, att det var oförskämt av honom att över huvud fråga mig om den saken.

— Och därför körde du iväg honom?

— Ja.

De båda männen sågo på varandra.

— Det var svinaktigt gjort!

Yttrandet kom snabbt och häftigt i en låg, sammanpressad ton, och Lind darrade, som om han träffats av en avskjuten projektil.

— Jag skall få be att få svara för mina handlingar själv, sade han kärvt.

— Det var svinaktigt gjort! upprepade Bruun. En vaktmästare är också en människa.

Och vid ljudet av denna låga, lidelsefullt anklagande röst sprang all den bitterhet och vrede, som under förmiddagen hopats i Linds själ, ut i full låga. Han kände sig som en förorättad, misshandlad, som hade allt och alla emot sig, fästmö, vänner, mänskligheten, ödet, och han reste sig upp mot dem alla i trots och raseri.

— Det angår ingen, vad jag tar mig till, och jag gör, vad jag behagar! ropade han med en stämma, vars skärande klang ljud förfärlig i hans egna öron.

— Det var svinaktigt gjort! upprepade den snabba, obevekliga rösten för tredje gången.

Och Lind sprang upp och ropade:

— Det angår mig inte — det angår mig inte. Här är jag herre, och var och en, som söker mästra mig, kör jag iväg.

Bruun tog ett steg närmare sin chef.

— Jaså, du kör i väg mig, sade han, och rösten behöll alltjämt sin låga, mörka klang. Ja, jag skall gå — men det blir inte mindre svinaktigt för det.

Han gick, och Lind rusade omkring i rummet, stötte emot stolar och bord, trampade sönder pennan, som han tappat på

golvet, och stannade ett par gånger vid fönstret och lutade pannan mot den iskalla rutan.

Till sist sjönk han ner i skrivstolen och lutade huvudet i händerna. Hans motståndskraft var slut. Hans vrede, hans trots och upproriskhet, allt var förbi.

Klockan slog fem, han hörde kontoristerna i rummet bredvid smälla med klaffarna och skrapa med stolarna. Någon började vissla, dörrar slogos igen, och så låg kontoret öde och tyst.

Klockan slog sex. Nu stängdes expeditionen, han hörde ytterdörren slå igen, muntra flickröster ropade adjö ute på gatan, och ett klingande skratt flög som en fågeldrill upp mot hans fönster. De hade gått till sina hem, sina vänner och kära. Och han — han var ensam, övergiven av alla...

Han tog upp ringen, lade den framför sig på bordet och betraktade den med en tankfull, nästan drömmande min. För denna lilla tingest var det han offrat så mycket. Tjugufem års strävan och plikt-troget arbete, försakelser och uppoffringar, välgärningar mot anhöriga och vänner, allt förgäves, tillspillovet för denna lapprisak, som inte var värd stort mer, än han förtjänade på en enda dags arbete... Ty vad var tillvaron längre för honom? Vad skulle han sträva för, sedan allt, som gav den värde, gått förlo-rat? Hur skulle han längre stå ut att leva?

Och samtidigt hade han innerst inne en hemlig känsla, att allt, vad som i dag

hänt, nödvändigt för eller senare måst ske, att själva den världsordning, som han i dag rest sig upp emot, på något sätt fordrade det, ja, som om han i själva verket alltid gått och väntat på, att det en dag skulle komma... Och nu hade det kommit. Ödet, försynen, Gud, eller vad den skulle kallas, den makt, som stod bakom världsordningen, hade måttat sitt slag, och slaget hade krossat hans liv.

Klockan slog sju och åtta. Då hördes en knackning på dörren, och innan han hunnit svara, inträdde expeditionsföreståndaren, följd av fröken Holm och en yngre man med mörka mustascher och en skarp, sökande blick.

En detektiv! tänkte Lind, och han blev sittande utan att röra ett finger för att dölja ringen.

— Konstapel Blom — en kusin till fröken Holm, presenterade expeditionsföreståndaren. Fröken Holm ville gärna anställa en grundligare efterforskning efter den där ringen, och som hon hade en släkting vid polisen — — —

Han avbröt sig och stirrade på ringen, som låg mitt på skrivbordet, glimrande som en lysmask mot almanackans gröna läskapper.

— Men vad vill det säga — är det inte den ringen, som ligger där?

Och fröken Holm böjde sig hastigt fram, grep ringen och ropade:

— Jo visst är det den — precis en sådan är det jag förlorat.

— Ja, sade Lind, jag hittade den därinne vid en stol.

Och han såg lugnt och stadigt på de andra. — Så var allt slut. Ödet — världsordningen hade fått sitt.

Konstapeln tog ringen och vände den ett ögonblick mellan sina fingrar. Så lämnade han den tillbaka till fröken Holm och log.

— Då är min närvaro här överflödigt — det är inte ofta min tjänstgöring är av så lindrig beskaffenhet?

Expeditionsföreståndaren skrattade.

— Ja, det är lustigt, vad det är svårt ibland att ha ögonen med sig, när det gäller att hitta rätt på borttappade saker. Vi har letat igenom lokalen därute med den mest minutiösa noggrannhet utan att se skynten av en ring, och så kommer du och får syn på den ögonblickligen.

Och fröken Holm berättade en historia, hur hon en hel afton sökt efter en femtillapp, som hon trodde sig ha tappat i sitt rum, och så hade hon till sist funnit den i sin egen portmonnä.

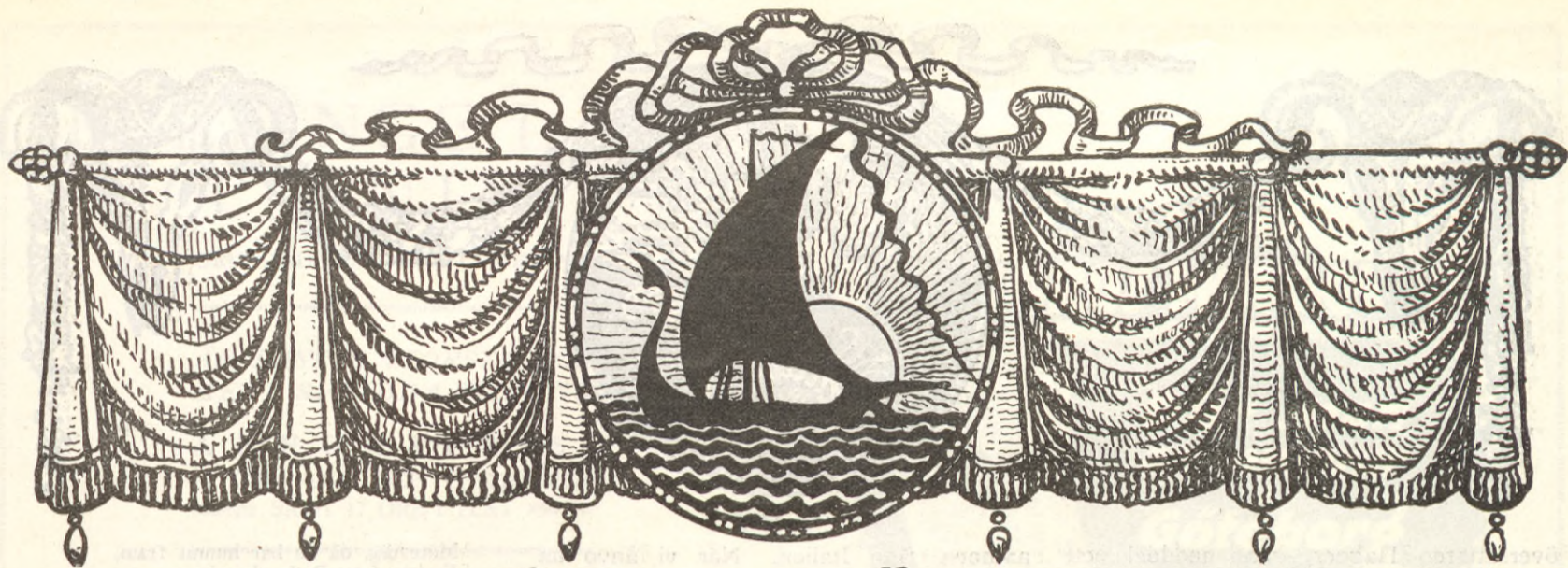
Detektiven bockade och önskade god afton, fröken Holm neg och tackade för herr Linds vänlighet att hitta hennes ring, och expeditionsföreståndaren skakade hans hand och förklarade, att nu skulle det smaka gott att gå hem och få sig en sup och en smörgås.

Lind stod ensam kvar mitt i rummet. Han visste inte, om det var glädje eller smärta han kände. Det var, som om han gjort en hisnande färd utför ett bråddjup och nyss kommit ner till marken men ännu inte hunnit samla sina tankar. Krossad var han visserligen inte. Naturligtvis skulle han i morgon ställa det tillrätta igen med Jansson och Bruun, och även med fästmön skulle det kanske låta ordna sig. Men ändå — skulle härefter någonting kunna bli för honom som förut?

Illustratör: J. Svanlund.

I nästa sekund var hon försvunnen in i huset.

En höglitterär "minnesbok."

av Fredrik Vetterlund.

FRAMFÖR MIG LIGGER EN BOK, bunden i rött och med en styvmorsviol målad på innersidan; på pärmen stå guld-bokstäverna C. W. B. Det är skalden och Uppsalaprofessorn Carl Wilhelm Böttigers s. k. »minnesbok», där en del mer eller mindre celebra personer tecknat en vers, en sentens, en enkel hälsning eller till och med ritat någon landskapsbild eller figur, ifall deras begåvning eller intresse legat åt det hållet.

År 1835 gav sig Böttiger, då ännu ung docent i praktisk filosofi, ut på en resa, som gick till Tyskland och Paris, Sydfrankrike och Italien. Minnesboken börjar med detta år. Följande rader skola upptaga ett och annat därur, som kan intressera en nutida svensk läsare. En mängd av dess autografer härrör från människor, särdeles utlänningar, vilkas namn numera icke ha dylikt intresse för vår allmänhet och som därför lämnas åsido.

Först ståtår en namnteckning »Carl Johan» i stora bokstäver — ej direkt inskriven i boken utan ditsatt som urklipp. Det är naturligtvis kungens. Den säger ju ingenting utom att Böttiger som de flesta skalderna då var en man med lojala och rojalistiska tänkesätt.

Litet mer intresse har den på följande bladet. Böttiger har gått till de stora Uppsalaskalderna för att få börja sin bok med deras hälsningar. Geijer skriver, karaktäristiskt enkelt, blott detta:

Välkommen hem!
Önskan med Böttiger på resan
Krusenberg, Midsommardagen 1835.

E. G. Geijer.

(Krusenberg ligger utanför Uppsala.)

Omedelbart därefter har han av sin vän och gynnare Atterbom fått en strof, som i något ändrad och förskönad form ett par år senare upptogs i dennes bearbetning av sin gamla Epilog till Fosforos:

Förgångligt är hvart verk af menskohänder;
Blott Gud är vis och blott Naturen skön!
Dock dör den stråle ej, som Herren tänder
I snillets barn, vid redlig viljas bön.
Hvad pröfning än från ljusets hem han sänder,
I ljuset dock han gifvit skalden lön,
Och skänkt ett hjerta, som kan allting njuta,
Och skänkt det vänner som förstå dess luta.
Uppsala d. 25 Jan. 1835. Atterbom.

Han börjar sin resa, och i Stockholm tecknas i minnesboken följande strof:

Öfver Oceanens spegel
till de myrtenkrönta skär
följer troget med ditt segel
önskingarnes ljusa här.
Medvind andar de i tågen,
se ur stjernor hvarje qväll
och, när stormen hvälfver vägen
fända värdkas på hvart fjäll.
Öfver fjerran land och bölja
de, som goda englar, följa,
och vid slut af vandringen,
ljuft till deras möte dragen,
känner du dem der igen,
under blickarna och dragen
utaf syskon, mor och vän.

Stockholm d. 14 Juli 1835. Bernh. v. Beskow.

Det är den vittre tegneriden och hovmannen, de unga skaldernas gynnare, »Mæcener-Beskow», som en efterföljare kallat honom. — Böttigers resa går nu till Danmark, och minnesboken företer följande namn, ännu långt gentilare än själva versen:

En af Livets störste Glæder
Er at skue fremmed Land,
Skjøn Natur og skjønne Steder,
Fjerne Bierge, fjerne Strand.
Høre fremmed Sprog udtrykke
Følelser og Sympathie.
Men har paa din Blomstersti
Nok du nydt af denne Lykke
Og dig Hiemve driver, Ven,
Til de nære Fædrestrande
Over Østesøens Vande
Hils da Dannemark igien!

Kiøbenhavn d. 25 Juli 1835.

A. Oehlenschläger.

Från Tyskland uppsamlade den svenske resanden en stor bukett sentenser, verser och namn. De flesta av dem må stanna kvar i boken. Men några skola anföras. Det fanns i Tyskland, och förresten också i Frankrike, ett antal litterära personer, som rätt regelbundet uppsöktes av resande intresserade svenskar. Deras namn förekomma ofta i dåtidens resejournaler och nu i Böttigers minnesbok.

Snart efter sin ankomst till den preussiska huvudstaden erhöll Böttiger denna lilla enkla rad:

Zu freundlicher Erinnerung an einem
bejahrten Besucher der Orinoco Wälder
und Nordasiatischen Einöden.

Berlin d. 4 augusti 1835.

Alexander Humboldt.

Den världsberömda resanden ger denna erinran åt den unge nordbo, som gör sin första stora resa. — I Berlin träffar Böttiger en för nordens, särskilt för Oehlenschläger mycket betydande romantisk estetiker nämligen H. Steffens, som ger honom, »zum freundlichen Andenken», ett citat ur Platon om själens minne, dess »återerinring». Följande året råkar han i Bonn en annan vittberömd och även för svenskt andligt liv betydande romantisk estetiker A. W. Schlegel, som bekant jämväl översättare från mer och mindre exotiska språk; »zum Andenken einer sehr angenehmen unterredung» anför han ett »Spruch nach dem Indischen» — liksom orientalisten Johannes Hammer uppvaktar med en översatt vers ur en persisk skald. Bildhuggaren Rauch i Berlin skriver helt enkelt »till erinran», målaren Cornelius i München gör en liten sentens, kritiker Menzel i Stuttgart lika så, skriftställaren Varnhagen v. Ense, Berlin, citerar naturligtvis dels sin berömda fru Rahel, dels Goethe. Starkt förtädda äro skalderna. Den förtyskade fransmannen Adelbert v. Chamisso citerar en fransk sentens »zur freundlicher Erinnerung an einem alten, kranken Mann, der aber noch frischer und freudiger Jugend sich wünscht zu sein». Han bor i Dresden, — där bor även gamle Ludwig Tieck, som bekant en bland den nyromantiska skolans fäder; han skriver en av sina många ottave rime:

Gebilde, mannigfach, chaotisch, wild,
Natur so wild und gross und vielgestaltet,
Sehnsucht, die wandend nirgends wird gestillt,
Ein finsters Reich, in dem Verwirrung waltet,
Die Farben, wechselnd bunt, doch ohne Bild,
Nur grelle Pracht wo finstre Willkühr schattet,
Da plötzlich Harmonie im Glanz der Lichter,
Ausdendend, ordnend tritt hierzu der Dichter.
Dresden am 5 Spter 1835.

Gedenken sie in der Ferne mit Wohlwollen Ihres
Ludwig Tieck.

Bland tyska skaldar, lästa och varmt uppskattade i Sverige, har ju Nicolaus Lenau varit en; jag påminner blott om det intryck han gjort på vår Viktor Rydberg. Honom träffade Böttiger i Wien; även Schurz' Lenaubiografi upplyser där-om. Men medan Schurz från en annan svensk bekant till Lenau, Shakespeare-

översättaren Hagberg, kan meddela ett och annat, t. ex. ett brev om Lenau, har han intet direkt från Böttiger. Otryckt har väl också dennes albumsvers förblivit, en typisk Lenau med dunkel och tragisk naturstämning; den lyder:

Auf weitem Meer ist es ein freudig Grauen,
Den Untergang der Sonne anzuschauen,
Im Augenblicke, wo die fremde See
Die Lebensfreundin Sonne ihm verschlang,
Durchzucht des Wandrers Herz ein leises Weh,
Er sieht die Fluten dunkeln heimlich bang;
Beschleichen mag auf irren Meeresstrassen
Den Wanderer ein Gefühl, dass er verlassen.
Zum Himmel hebt er dann die Blicke gerne,
Und sucht den Gruss der heimatlichen Sterne,
Die nie dem Menschenherzen näher kommen,
Als wo der Gruss der Erde ihm genommen,
Die nie Seele himmlischer beflügeln
Als auf des Meers bewegten Grabeshügeln.
Wien 7 Octob. zu freundlicher Erinnerung
Nicolaus Lenau.

Även »Undines» och riddarromanernas diktare Fouqué — en gång mycket beundrad av våra fosforister och andra — och dramatiken Grillparzer ha fägnat sin svenske medbroder i Apollo med verser. Likaså åtskilliga, hos oss skälligen okända tyska poeter.

Böttiger fortsatte till Paris, där han under februari 1836 inhöstar flere autografer av fransmän men även av andra. Svenske ministern Löwenhielm säger sig som sångens och konstens styvbarn endast »förmå enklaste uttryck av min utmärktaste högaktning och innerliga tillgivenhet för min moders älskling» — jag vet ej, om »modern» syftar på Sverige, som älskar Böttiger, eller om ej snarare menas Löwenhielms mänskliga moder. En fransman Jullien de Paris, beundrare av »la poésie melancolique» och »inspirerad av den franske Lamartine», som han väl kände, talar om Böttiger som »Sveriges Lamartine» och hoppas med verklig värme att Böttiger under sina resor och hemma i Sverige skall påminna sig den fransman som skrivit detta i hans album — samtidigt nämner han några svenskar för vilka han har »estime et affection», såsom Beskow, Berzelius, »Almloff» (Almlöf) och »la jeune et charmante m:elle E. Höggvist». Man ser att hr de Paris besökt vårt land. En spanjor R. Sagra förkunnar på sitt språk, hur upplysning och välvilja böra förena alla folk, och hur de, som egna sina talanger åt poesien, åt frihetens och religionens ädla och heliga känslor, i hög grad förtjäna vår vänskap. I Sydfrankrike får Böttiger ett bibelspråk av missionären Fjellstedt och ett uttalande av Ole Bull, att olycka och vänskap bägge krävas för de ädla andarnes utveckling.

Jag får lov hoppa över de mera obskyra

namnen från Italien. När vi ånyo ha Böttiger hemma i Sverige, möta vi åter några intressanta bidrag — men först, när han skall ut på de nya resor han gjorde till Tyskland 1838 och 1839.

Först möta vi några verser signerade A. T—s, latinaren, den själfulle humanisten och snillrikt lekande epistolografen Adolf Törneros. Verserna hade han ett årtionde tidigare skrivit i en annan bok, tillhörig en ung dam och i denna skepnad finnas de tryckta i hans skrifter. Förbättrade och lämpade till avskedsverser, lyda de nu:

Lifvets gyllne träd ej här på jorden
Grönskar, utom digtens paradys. — —
Hvad vi kalla lifvet, är en slummer
Under några evighets-secunder,
Dem vår ande spänner ut till år.
Tanken, skymd af sinneverldens skuggor,
Är en midnattsdröm om tingens väsen.
Om oss sjelfva och om andra likar,
Sann till hälften, när den sannast är.
Ren blef glädjen oss blott sparsamt delad.
När du kommer, sändes den som stjernskott
Från en högre ethes himlanejder —
I en blink den skimrar och försvinner,
Förrn den hinner ned till hjertats grund.

Slutet är nästan helt nytt:

Själ från själ är stängd av starka galler:
Kärlek, vänskap äro eremiter;
Saknad mer dem närer än besittning;
Afsked sluter närmast vän till vän,
Först en gång, när vi ur slumren vakna
Till en evig morgon, återfinna
Vi vårt bättre jag i fast förening
Med de likar, dem vi drömt och glömt.
Uppsala den 26 April 1838. A. T—s.

Dagen efter får Böttiger dessa distika av Palmblad — geografen, novellisten, kritikern:

Vandringsstafven du lyfter igen: din hand du
sträcker till afsked,
Att med den kommande vår söka Hesperiens
bygd.
Tusende frukter — det sägs — der blomma i
eviga lunder,
Och med sin egen kraft hvar och en rikt är försedd.
Mätte du finna bland dem det träd Hygieia
planterat:
Mätte af lifvets luft klappa ditt hjerta på nytt!
Uppsala d. 27 Apr. 1838.
Vilh. Fr. Palmblad.

Verserna hedra ju icke överallt Palmblads metrik men voro ej heller ämnade för kritiken.

Nu följa hälsningarna slag i slag.

Den 7 maj skriver Joh. Olof Wallin (utom den latinska slutönskingen, återgives versen i hans tryckta skrifter):

Far du från oss än,
Har du vännen kvar;
Vänner och igen
Du till mötes har
Men din Bäste Vän
Följer hvar du far.
Deus tecum!

Och den 20:de Frans M. Franzén:

Möte dig, då du har hunnit fram,
Engeln från Bethedas dam.
Dock, den följer dig på vägen redan,
I ditt hjertas inre frid
Under all dess yttre strid.
Och du hör vid källan sedan
En gudomlig röst, som kallar dig.
"Vill du bli helbregda, kom till mig.
Jag åt dig det vattnet gifver,
Som den rätta hälsan gör,
som hos dig en springande källa blifver
till evinnerligt lif." Joh. 4, 14; 5, 3—6.

Och välkommen hem, och länge än,
Med en blick åt himmelen
Glädes åt det sköna här(?) på jorden.
Visa det ånyo i din sång,
Bäcken lik, som af sitt språng
Utför breda klippan bruten,
Sedan åter, stilla gjuten,
Speglar ängens blomsterbryn,
Speglar stjernorna i skyn.

Av Böttigers svärfar Esaias Tegnér's hand är nedskrivet — Stockholm d. 29 maj 1839 — den vers »All mensklig bildning är en Tradition», som återfinnes i Tegnér's skrifter; av K. A. Nicander en strof ur hans dikt »Den heliga veckan i Venedig», odaterad. Odaterade äro även ett par prosarader till ett Napoleonporträtt: »Låt denna bild av en stor man påminna Er om ett litet fruntimmer, er sanna och tacksamma vän Fredrika Bremer.» Jac. Berzelius meddelar ett bibelspråk, Hans Järta ett citat ur Ovidius, bibliotekarien J. A. Schröder en Eddavers. Skämtaren Fahlcrantz ger några distika som dock lika litet äro skämtsamma som hans dikt Ansgarius och som börja: Ej i din bok jag skrifver mitt namn; jag vill i ditt hjerta

Tro det skrifvet ändå. Andra ej mycket det rör.

Han har ej heller undertecknat, men Böttiger gör en anteckning, att verserna äro av honom.

Till sist ett par verser av dansken H. C. Andersen, sagoförfattaren, som år 1849 reste i Sverige. Till Böttiger själf skriver han:

Hvor er dit Hjem dog hyggeligt og godt,
Din Hustrus Øje der saa mildt og blaat,
Hos Eder to man føler sig ei fremmed,
Guld har dit Hjerte og din Harpe Guld,
En Lösesum for hver en Sorrigfuld.
— Guds Solskin altid der, altid i Hjemmet!
Med inderligt Venskab og Hengivenhed
H. C. Andersen.

Upsala den 2 Juli 1849 (paa hjemreise fra Dalarne).

Och till Böttigers hustru Disa Tegnér skrev han samma dag om Tegnér:

I mangt et Skönheds Digt hans Aand jag fatter,
Men Hjertets digt jag kjendte i — hans Datter.

Hur är det icke den milde, alltid stöd- och sympatibehövande diktaren om »hemmet» och »Guds solsken» i den första strofen — och älskaren av »hjärtats dikt» i den andra, H. C. Andersen helt och fullt i bägge!

Illustratör: Edward Berggren.

BLEKINGE LÄNS TIDNING

GRUNDAD 1869 - KARLSKRONA

ÄR LÄNETS STÖRSTA OCH
MEST SPRIDDA TIDNING

ANNONS PRIS:
14 ÖRE FÖRE OCH EFTER TEXT
SAMT 17 ÖRE I TEXT

Genom sin stora spridning bland
stadens och länets befolkning är

BLEKINGE LÄNS TIDNING

ett effektivt och anlitat annonsorgan

Utkommer dagligen i modernt 6- à 8-sidigt format

ANNONSERA!

GÖTEBORGS MORGONPOST

*Där man
annonserar
i
Göteborg?*

**GÖTEBORGS STÖRSTA
MORGONTIDNING**

JÖNKÖPINGS-POSTEN

(GRUNDAD 1864)

DAGLIG LÄNSTIDNING FÖR JÖNKÖPINGS STAD OCH LÄN

LÄNETS ÄLDSTA, MEST SPRIDDA
OCH LÄSTA TIDNING SAMT MEST
ANLITADE ANNONSORGAN

VARANNANDAGSUPPLAGAN

JÖNKÖPINGS LÄNS NYHETS- OCH ANNONSBLAD

UTKOMMER

MÅNDAGAR, ONSDAGAR OCH FREDAGAR

Vid annonsering i dessa tidningar samt halvveckouplagan
SVENSKA POSTEN, spridd över hela landet och HUSKVARNA
POSTEN — sammanlagt över 30,000 ex. — alla utgivna från
samma officin, billiga gemensamhetspriser.

NI KAN ICKE ERHÅLLA
NÅGOT BÄTTRE ANNONS-
ORGAN I NORRLAND!

SUNDSVALLS TIDNING

NORRA SVERIGES STÖRSTA OCH
MEST SPRIDDA TIDNING. LÄSES
INOM ALLA SAMHÄLLSKLASSER.
DAGLIGA UPPLAGAN 14,000 EX.

BEGÄR ANNONSOFFERT.

Värmlänningar i hela Sverige!

PRENUMERERA PÅ

ARVIKA TIDNING

Utkommer varannan dag - Pris 6 kr. för helt år

Affärsmän, som söka en
köpstark kundkrets
handla förståndigt om de annonsera i

ARVIKA TIDNING

EFFEKTIVT ANNONSORGAN

JÄMTLANDS TIDNING

(GRUNDLAGD 1845)

JÄMTLANDS KURIREN

OCH

HÄRJEDALENS TIDNING

SAMMANLAGD UPPLAGA 12,500 EX.

En annons i dessa tre tidningar, som utkomma från
samma officin träffar befolkningen å alla klasser i *hela*
Jämtlands län. Modernt 6-, 8- och 12-sidigt format.
Billigt kombinerat annonspris. (Se annonstaxorna.)

Kalmar

KALMAR LÄNS TIDNING

ÄR KALMAR LÄNS ÄLDSTA OCH BÄSTA
ANNONSORGAN

KRISTIANSTADS LÄNS TIDNING

DAGLIG MORGON-
TIDNING FÖR KRIS-
TIANSTADS STAD
--- OCH LÄN ---

E F F E K T I V
A N N O N S T I D N I N G

NERIKES-TIDNINGEN

UPPLAGA: OMKR.
11,000 ex.

ÖREBRO LÄNS MEST
SPRIDDA TIDNING

UTKOMMER ALLA VARDAGAR

BÄSTA ANNONSORGAN ÄR

NERIKES-TIDNINGEN

LÄMPLIGASTE ANNONSORGAN FÖR
LANDSKRONA MED OMNEJD

ÄR

KORRESPONDENTEN
LANDSKRONA TIDNING

GRUNDLAGD 1836

TRANÅS TIDNING

— GRUNDLAGD 1875 —

är den mest spridda och lästa tidningen i
TRANÅS, NORRA SMÅLAND
och SÖDRA ÖSTERGÖTLAND

— O —

Ortens effektivaste annonsorgan.
Koncentrera därför Eder annonsering i

TRANÅS TIDNING

som ger den bästa valutan för annonskostnaden.

GOTLANDS FÖRNÄMSTA TIDNING ÄR

GOTLANDS ALLEHANDA

VILL NI GÖRA AFFÄRER
PÅ GOTLAND, BÖR NI

A N N O N S E R A I

GOTLANDS ALLEHANDA

DAGLIGA UPPLAGAN ÄR 8,000 EX.
DÅ GOTLANDS FOLKMÄNGD ÄR
56,000 PERSONER, KAN NI LÄTT
RÄKNA UT ATT

GOTLANDS ALLEHANDA

LÄSES I VARENDA STUGA PÅ ÖN.

Annonser om *LEDIGA PLAT-
SER* och *PLATSSÖKANDE*

införas för **10 öre ordet**
i båda upplagorna av

NORRLANDSPOSTEN

G E F L E

Minsta annonspris kr. 1:50

Frimärken mottagas
i likvid

!

SÖDERHAMNS- KURIREN

NYHETS OCH AN-
NONSTIDNING FÖR
SÖDRA HÄLSINGLAND

HAR STOR OCH JÄMN SPRID-
NING BÅDE I STADEN OCH PÅ
LANDSBYGDEN OCH LÄSES
INOM ALLA SAMHÄLLSKLASSER

Den som vill nå den stora publiken
inom detta område annonserar därför i

SÖDERHAMNS - KURIREN

VÄSTERVIKS-POSTEN

är Norra Kalmar läns enda
morgontidning och till följd
därav ortens bästa annons-
organ. Ut kommer även sön-
dagar. Innan annonsorder upp-
göres för 1923 torde herrar
annonsörer göra klokt uti att
först infordra offert av oss.

VÄSTERVIKS-POSTEN

V Ä S T E R V I K

NYASTE

KRISTIANSTADSBLADET

KRISTIANSTADSBYGDENS
OJÄMFÖRLIGT MEST
SPRIDDA TIDNING

PRENUMERERA PÅ
A N N O N S E R A I

NYASTE

KRISTIANSTADSBLADET

UPSALA NYA TIDNING

UPSALA STADS
OCH LÄNS MÄST
SPRIDDA TIDNING

TOTALUPPLAGA
C:a 17,000 EX.

PIGG — VAKEN
SJÄLVSTÄNDIG

PRENUMERERA PÅ
ANNONSERA I

UPSALA NYA TIDNING

TIDNING

FÖR FALU LÄN OCH STAD,

DALARNES ENDA DAGLIGA
TIDNING, ÄGER JÄMN SPRID-
NING ÖVER HELA LÄNET,
FÖRNÄMLIGAST BLAND DEN
MERA BURGNA OCH KÖP-
STARKA PUBLIKEN.

FÖRDELAKTIGT ANNONSORGAN FÖR
DALARNE.

ÖRESUNDS- POSTEN

..... GRUNDADE ÅR 1847

HÄLSINGBORGS ENDA FRISINNADE TIDNING

Arbetare- o. nykterhetsvänlig

Den omtyckta bilagan

VÅRA HEM
medföljer gratis

Erkänt utmärkt annonsorgan - Spridd inom alla klasser

Sommar eller vinter

—lika fin och vit blir tvätten, om Ni
använder det bästa av alla tvättmedel

Vita Tvättbjörn

Tillverkas av Tekn. Fabr. Helios Sthlm 5.

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

Skandinaviens mest spridda dagliga tidning. Läses inom alla samhällsklasser. Främsta nyhets- och annonsorgan.

Observera särskilt specialtelegrammen från utlandet.

Rikt illustrerad söndagsbilaga

med bidrag av framstående vetenskapliga verk och litterära författare.

Prenumerera före Jul på

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

Kvinnans röst

har sina behag. Men denna rätt medför också skyldighet att följa med tidens frågor.

Stockholms Dagblad

lämnar i underhållande och koncentrerad form god orientering i dagens skiftande spörsmål.

Stockholms Dagblad

devis lyder:

*Pigg skall tidningen vara —
Glad, god och nöjd bör
läsaren bliva.*

GÖTEBORG

ÄR UTSTÄLLINGSSTADEN ÅR 1923

GÖTEBORGS HANDELS- OCH SJÖFARTSTIDNING

ÄR STADENS ÄLDSTA, STÖRSTA
OCH MEST LÄSTA TIDNING

Genom att prenumerera på Handelstidningen kan man följa utställningen.

Genom att annonsera i Handelstidningen kan man göra affärer med in- och utländska köpare.

UTSTÄLLINGSSTADEN ÅR 1923 ÄR

GÖTEBORG

PRENUMERATION

å

NYA DAGLIGT ALLEHANDA

är en julgåva, som ingen ångrar!

OBS.! Avdelning för kvinnan och hemmet.

Prenumerera å Eder postanstalt eller
Kungsgatan 74, STOCKHOLM.

Den, som vill nå den köpstarka
publiken, inför sina

ANNONSER

i

NYA DAGLIGT ALLEHANDA

OBS.! Platsannonser endast 10 öre pr rad.